

Worldwide Travel, Inc.

Call for special fares

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਦਿੱਲੀ, ਬੰਬੇ

734-525-7304 ਜਾਂ 800-504-3044

ਵਾਜ਼ਬ ਰੇਟ, ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ

APPROVED MORTGAGE
THE LENDER YOU CAN TRUST



C.S. Ahluwalia
Mortgage Consultant

916.747.5801 cell
317.423.7000 fax
317.634.4391 office
cgate007@yahoo.com



1740 Lafayette Rd Indianapolis, IN 46222
Headquarters: 107 N. State Rd 135 Ste. 301 Greenwood, IN 46142
www.approvedonline.com

Ad Space Available
Call:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Eleventh Year in Publication

ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email:punjabtimes1@sbcglobal.net

www.punjabtimesusa.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 11, Issue 31, July 31, 2010

20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074

Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਭਾਰਤੀ ਖੇਡ ਤੰਤਰ ਦੀ ਲੁੱਚ-ਪਹੁ 'ਚ ਝੰਡੀ

ਜਲੰਧਰ: ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਫਾਡੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਖੇਡ ਤੰਤਰ ਨੇ ਦੁਰਕਰਮਾਂ ਤੇ ਲੁੱਚ-ਪਹੁ ਵਿਚ ਝੰਡੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਕੁ ਹਫਤੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦੋ ਸਕੈਂਡਲ ਅਜਿਹੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਖੇਡ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਕੋਚਾਂ ਦਾ ਅਮਲਾ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਨਿਘਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਇਹ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਦੇ ਕੋਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦਾ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੈਂਬਰ ਬਾਸਵ ਰਾਜ ਜਿਸਮ ਫਰੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੈਂਦੇ ਵਿਚ ਲਿਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਜੰਗ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋਈਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀ ਰਨਜੀਤਾ ਨੇ ਕੋਚ ਐਮ.ਕੇ. ਕੋਸ਼ਿਕ ਉਪਰ ਵੀ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਦਾ ਕਾਮੁਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ। ਬਾਸਵ ਰਾਜ ਉਪਰ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬੀਤੇ ਮਾਰਚ-ਅਪਰੈਲ ਵਿਚ ਚੀਨ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਦੋ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਜਿਸਮ ਫਰੋਸ਼ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਖਿਡਾਰਨ

ਨੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਆਪਣੇ ਉਪਰ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ



ਐਮ.ਕੇ. ਕੋਸ਼ਿਕ

ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਚ ਐਮ. ਕੇ. ਕੋਸ਼ਿਕ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 27 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਕੋਰੀਆ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਹਾਕੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਹੁਣ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕੋਚ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸੰਭਾਲਣਗੇ।

ਭਾਵੇਂ ਐਮ.ਕੇ. ਕੋਸ਼ਿਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਪਰ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ



ਰਨਜੀਤਾ ਦੇਵੀ

ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਰਨਗੇ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਖਿਡਾਰਨ ਰਨਜੀਤਾ ਦੇਵੀ ਨੇ ਰੋ-ਰੋ ਕੇ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕਸ਼ਾਫ ਕੀਤਾ ਕਿ **(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)**



ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਅਸ਼ੋਕ ਅਤਰੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਯੂੜ

ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਅਸ਼ੋਕ ਅਤਰੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਅਤਰੀ ਦਾ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਸਟੇਟ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਅਤੇ ਕੈਂਟ ਕਾਉਂਟੀ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੰਡੀਅਨ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਯੂੜ ਦੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਜਿਥੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਦੇ ਲਾਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਕਾਟ ਬੋਵਨ ਅਤੇ ਕੈਂਟ ਕਾਉਂਟੀ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੀਟ ਹਿਕੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਉਥੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵੀ ਪਤਵੰਤ ਸੱਜਣ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਦੀ ਧਰਮਪਤਨੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਉਸ਼ਾ ਕਿਰਨ ਅਤਰੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ।

ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ

ਨੂੰ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਆਫ ਦਾ ਯੀਅਰ ਐਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਐਵਾਰਡ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਲੋਂ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸਕਾਟ ਬੋਵਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮਾਣ ਹੈ। ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਆਫ ਦਾ ਯੀਅਰ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਅਤਰੀ ਦੀ ਇਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਤਾਰੀਫ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਯੂੜ ਨੇ ਆਖਿਆ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 2 'ਤੇ)

ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਹੰਗਾਮਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮਾਨਸੂਨ ਰੁਤ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਚੱਲਣ ਦਿੱਤੀ। ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹੁੰਦਿਆਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਤੇ ਤਹਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੋਟਿੰਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਰਾਜੀ ਨਾ ਹੋਈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੰਗਾਮੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਅਖੀਰ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ

ਦੇ ਸਭਾਪਤੀਆਂ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਪਾਰਟੀ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਦਿਆਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਰੋਕੂ ਮਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੌਨਸੂਨ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਅਸਲ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ

ਵਿਛੋੜੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਦੇਣ ਪਿੱਛੋਂ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਉਠਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਅਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਮੋਹਰੀ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਬਹਿਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਵੋਟਿੰਗ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਚਰਚਾ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ **(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 7 'ਤੇ)**

Wraich Transport LLC
North American Truck Stop
14320 Slover Ave., Fontana, CA 92337



ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ (ਟੀਮ ਅਤੇ ਸੋਲੋ) ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਮਿਡਵੈਸਟ ਜਾਂ ਨੌਰਥ ਈਸਟ ਦੇ ਰੂਟ ਹਨ

- *We have trailer engine for carrier and thermo king
- *North american truck stop offer all kind of truck repair @ economy price.
- *We have special deal on oil change \$189 +

ਤੁਰਤ ਕਾਲ ਕਰੋ: 800-746-6201, 909-350-3310

Dhillon Truck Stop
Dhillon Road Service
Interstate 40, exit 356, San Jon, NM Gill Manj Gurdaspur Wale

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ **ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਰੋਡ ਸਰਵਿਸ**

New & Used Tires Oil Change

ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਕੇਲ ਉਤੇ ਵੀ ਸਰਵਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ
Ph:575-576-4111, 317-918-6776

ਓਲੰਪਿਕ ਸੋਨ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਣ 'ਤੇ ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ ਵਲੋਂ 15 ਲੱਖ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਫਰੀਮਾਂਟ: ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਜਾਏਗਾ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲਡ'ਜ਼ ਜਿਮ ਵਲੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰਮੋਟਰ ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 2012 ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਕੋਈ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀ ਸੋਨੇ ਦਾ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇਗਾ ਉਸਨੂੰ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਇਹ ਇਨਾਮ ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ-ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਤੇ ਗਾਖਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਸਰਤਖਾਨੇ ਗੋਲਡ'ਜ਼ ਜਿਮ ਦੇ ਜਲੰਧਰ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 74 ਸਾਲਾ ਬਾਡੀ ਬਿਲਡਰ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ,



ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

ਪਿਛਲੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ ਅਭਿਨਵ ਬਿੰਦਰਾ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਐਲਾਨ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਗੋਲਡ'ਜ਼ ਜਿਮ ਦੇ ਐਮ.ਡੀ. ਮਨਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਨੇ ਵੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਾਖਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਸੁਰਜੀਤ ਹਾਕੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀ ਜੇਤੂ ਟੀਮ ਨੂੰ 2.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 74 ਸਾਲਾ ਬਾਡੀ ਬਿਲਡਰ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ,

ਜਿਮ ਦੀ ਅੰਬੈਸਡਰ ਸੰਗੀਤਾ, ਵਿਪਨ ਗੁਪਤਾ, ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਭਰਤ ਰਾਜਪੂਤ ਅਤੇ ਅਰੁਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਉਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲਈ ਹਾਕੀ ਓਲੰਪੀਅਨ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੋਣ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗਾਖਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਹਾਕੀ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਲਈ ਇਹ ਇਕ ਸੁਭ ਸ਼ਗਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਨੂੰ ਅਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਮੁਸ਼ੱਰਫ

ਦੁਬਈ: ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ 'ਚ ਅਕਲ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਉਹ ਕੋਈ ਅਕਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੋਕ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਕਾਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਨ। ਦੁਬਈ 'ਚ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਚੰਗਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੌਮ ਦੇ ਹੱਸਲੇ ਅਤੇ ਹਿੰਮਤ ਬੁਲੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਤਬਕਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ 'ਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਅਸ਼ੋਕ ਅਤਰੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰਹੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਤਪਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸੁਧਾਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਮਿਲਣਸਾਰ ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 2009-10 ਦਾ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਆਫ ਦਾ ਯੀਅਰ ਐਵਾਰਡ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਅਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਆਪਣੀ 35 ਸਾਲ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਰਹਾਂਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਸੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਪੁਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵੇਲੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ੍ਰੀ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਦਲੀਪ ਸਕਸੇਨਾ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਨੀਰਜ ਸੈਣੀ, ਤਰਲੀਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।



ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਇਲਾਜ ਸਿੱਧੀ ਕਾਲ ਕਰੋ 630-479-0031

- ਇੰਸੋਰੈਂਸ ਨਹੀਂ? ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ। 20-40% ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
 - ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ Invisalign (Clear Braces) ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ? ਮੁਫਤ ਮਸ਼ਵਰਾ ਲਓ।
 - ਦੰਦਾਂ ਤੇ ਮਸੂੜਿਆਂ ਦੀ ਬਦਬੂ, ਖੂਨ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ? ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਵੀਨ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ, ਸਾਫ ਸੁਥਰੇ ਤੇ ਚਮਕਦੇ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅੱਜ ਹੀ ਅਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟ ਬਣਾਓ*



Fillings, Dentures, Crowns, Bridge, Veneers, Extractions, Cleaning,

Dr. Harjinder Khaira DMD & Associates

Lakestreet Dental
490 W. Lake Street, Suite 107 Roselle, IL 60172
630-894-8008

Lakeland Dental
115 E. State Rd., Island Lake, IL 60042
847-526-1920



Grand Opening **OPEN 24 HOURS EVERYDAY**

Fast & Friendly Service

WASH, TIRE & REPAIR

TRUCK OR TRAILER WASH

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ



Owner Manager

19.99

Expire 9-1-10

Hwy 70 Exit 123 Spiceland IN

Call Jassi : 765-987-7000

ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲਈ ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਮਜ਼ਬੂਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਲ ਰਹੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਲਗਭਗ ਤੈਅ ਹੈ। ਸੂਬੇ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਗ਼ੈਰ-ਸਰਗਰਮੀ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਭਾਪਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਜਿਤਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਈ ਲਾਮਬੰਦ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਡੇਰੇ ਲਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਗ਼ੈਰ-ਰਸਮੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਕੋਲ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ (44 ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ) ਨਿਤਰੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਭਗ ਕੈਪਟਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਖੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਧਰਨੇ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵੱਡੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸੂਬੇ 'ਚ ਕਰ ਸਕੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਾਂਗਰਸ ਕੁਝ ਸਰਗਰਮ ਹੋਈ ਸੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੀ ਸੀ। ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਸੌਂਪਣੀ ਹੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਤੋਂ ਕੋਈ ਡਰ ਜਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਹੈ।

ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਬਣੇ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਡੇਢ ਸਾਲ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇਪੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੀ ਨੇਤਾ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਵੀ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਫੂਕਣ 'ਚ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ 'ਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਸਕੇ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਹਿਮ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬਿਆਨ ਘੱਟ-ਵੱਧ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਨੇਤਾ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਅਕਸਰ ਗੁਰੇਜ਼ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਾਕਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਰਕਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਵੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਅਸਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਪਰਲੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿੱਲੀ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਰਕਰ ਵੀ ਬੁਝੇ ਮਨ ਨਾਲ ਘਰ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜ਼ਰੂਰ ਆਪਣੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਰੁਖ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਪਹਿਚਾਣਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਕੇਵਲ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਰੁਖ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ। ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਜਾਨ ਫੂਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੀ ਹਨ।

Cha Cha Debt Consolidation Services



ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ? ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰ ਬਚਾਓ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਸੁਖੀ ਕਰੋ

- *ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪੇਮੈਂਟ 60% ਤੱਕ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- *ਲੇਟ ਫੀਸ ਅਤੇ ਓਵਰ ਲਿਮਿਟ ਫੀਸ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- *ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- *ਆਪਣਾ ਕਰੈਡਿਟ ਬਹਾਲ ਕਰਾਓ, ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਤੋਂ ਬਚੋ।

ਤੁਹਾਡਾ ਕੇਸ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅਪ-ਫਰੰਟ ਫੀਸ ਨਹੀਂ



Sunny Dhillon

ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ:

Sunny Dhillon
Ph:847-780-7283
or 847-780-SAVE
Fax: 847-897-2047
e-mail:chachasave@gmail.com

THE PUNJABI PACK JUST GOT BIGGER



OUR PUNJABI PACK NOW INCLUDES GPUNJAB! 24/7 news from Punjab including local news from North America. Enjoy watching features like "Sidhu Show," "North America News" and "Entertainment News."

Punjabi Pack \$19.99/

Logos for: Jus, One, Punjabi, GPunjab

Local Channels \$9.99/mo.

Logos for: abc, CBS, NBC, FOX, CW, PBS

where available

for only **\$29.98/mo.**

- **No** startup cost (with Agreement)
- **No** equipment to buy
- **Free** Standard Professional Installation
- **Free** DVR Upgrade (\$6.00/mo. DVR Service fee applies)
- **No** Additional Service Access fee

Call: 224- 220-1067

WWW.DISHCITYONLINE.COM



Digital Home Advantage offer requires 24-month commitment and credit qualification. If service is terminated before the end of commitment, a cancellation fee of \$17.50/month remaining will apply. All equipment is leased and must be returned to DISH Network upon cancellation or unreturned equipment fees apply. Limit 6 leased tuners per account; lease upgrade fees will apply for select receivers; monthly fees may apply based on type and number of receivers. HD programming requires HD television. All prices, packages and programming subject to change without notice. Local channels only available in certain areas. Offer is subject to the terms of applicable Promotional and Residential Customer Agreements. Additional restrictions and fees may apply. First-time DISH Network customers only. Offer ends 08/28/10.

ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ-ਪ੍ਰੋ. ਗਿੱਲ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ): ਘੱਗਰੇ, ਫੁਲਕਾਰੀਆਂ, ਚਰਖੇ, ਮਧਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸਭਿਆਚਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿੱਡਾ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖ ਲਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਸਾਡਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਵਕਤ ਦੇ ਔਜ਼ਾਰ ਹੀ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਿਰਦਾਰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਜੁਬਾਨ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਦੇਸ਼ ਨਾ ਬਣਨ ਦਿਓ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾ ਪੈਕੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਨਾ ਸਹੁਰੇ। 'ਮਾਣ ਭਰਵਾਂ 'ਤੇ ਮੈਂ ਕੱਲੀ ਖੇਤ ਨੂੰ ਜਾਵਾਂ...' ਵਾਲਾ ਇਖਲਾਕੀ ਪੰਜਾਬ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਚੇਤਨ, ਸੂਝ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸਾਹਿਤ ਵਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੋੜ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ।

ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਕਾਦਮੀ ਨੇ 60ਵਿਆਂ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ



ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਹਿਰਦ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲ ਉਂਗਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਨਾਲ ਨੱਚਣ-ਟੱਪਣ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ੋਅ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਤਾਂ ਏਨੀ ਕੁ ਰਕਮ ਨਾਲ ਲੋੜਵੰਦ ਲੇਖਕਾਂ, ਕਵੀਆਂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬੀਮੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਮਿੱਥੇ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਪੰਜਾਬੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜੇਗਾ।

ਲੇਖਕਾਂ, ਕਵੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਖਰਾਖਰ ਭਰੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵੀ ਹੋਏ ਪਰ ਮੂਲ ਪਾਠ ਫਿਰ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਸੂਰੂਆਤ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਨੇ ਕੀਤੀ ਤੇ ਡੇਢ ਕੁ ਘੰਟਾ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਵਹਿਣ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਰਣਜੀਤ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਦੁਨੀਆਂ ਇਹ ਜਗਤ ਤਮਾਸ਼ਾ ਏ
ਬੰਦੇ ਦਾ ਵੈਰੀ ਰੱਬ ਨਹੀਂ
ਬੰਦੇ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬੰਦਾ ਏ...।
ਅਸ਼ਰਫ ਗਿੱਲ ਨੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਟਕੋਰ

ਕੀਤੀ:
ਮਾੜੇ ਨੂੰ ਤਕੜਾ ਆਖੋ ਤਾਂ ਗਲ ਪੈਂਦਾ ਏ
ਤਕੜੇ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਆਖੋ ਤਾਂ ਗਲ ਪੈਂਦਾ ਏ,
ਏਥੇ ਹਰ ਇਕ ਬੰਦਾ ਏ ਬਰੂਦ ਦਾ ਭਰਿਆ
ਤੀਲੀ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਲ ਪੈਂਦਾ ਏ
ਪਾਲ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੌ ਸਾਲ
ਤੇ ਸੁੱਖੀ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਆ ਕਮਾਲ ਕਿ :
ਲਿਖਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲਿਖ ਫਿਰ
ਕੋਈ ਤਾਰੇ ਵਰਗੀ ਕਵਿਤਾ
ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਨਾਅਰੇ ਵਰਗੀ ਕਵਿਤਾ
ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ 'ਤੂੰ ਬੜੀ
ਚੰਗੀ ਏ...' ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਤੇ ਫਿਰ ਪਿਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਤਰੰਨਮ 'ਚ
ਆਖੇ ਬੋਲ:

ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਓ ਪਰਤ ਕੇ ਵੇਖਿਓ
ਵਾਰਿਸ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਮੁਕਾਮ ਪਹੁੰਚੇ
ਤੇ ਉਪਰੰਤ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪੰਛੀ
ਨੇ 'ਤੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਰਹਿ ਦਿਲਦਾਰ ਕੋਈ ਚਾਹਵੇ ਨਾ
ਚਾਹਵੇ' ਗੀਤ ਨਾਲ ਮਹਿਫਲ ਨੂੰ ਸਿਖਰ ਦਿੱਤੀ।

ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਆਪਣੇ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਸੀ:

ਮੈਨੂੰ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਪੁੱਛਦਾ ਦਸਦਾ ਹੈ,
ਪਿੰਡ ਰੋਂਦਾ ਹੈ ਪਿੰਡ ਹਸਦਾ ਹੈ,
ਮੇਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਵਸਦਾ ਹੈ...
ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਹਸਤੀਆਂ
ਵਿਚ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਹੈਰੀ ਗਿੱਲ, ਅਜੀਤ
ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਪਰਮਜੀਤ ਦੁਸਾਂਝ, ਪੱਪੀ ਭਦੌੜ
ਵਾਲਾ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਹੋਤਾ,
ਲਖਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨਾਹਲ
ਅਤੇ ਸ਼ਿਆਰਾ ਢੀਡਸਾ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸਾਇਰਾਨਾ
ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਵੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਦਾ
ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਕਾਬਲੇ ਤਾਰੀਫ ਸੀ। ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ
ਸਭਿਆਚਾਰ ਸੱਬ ਦੇ ਮੁਖੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਢੱਟ ਨੇ ਵੀ
ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋ. ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਤ
ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਬਣੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਤਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
ਪੰਜਾਬੀ ਜਬਾਨ ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ
ਵੀ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਬਹੁਤ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ
'ਚ ਹਨ ਤੇ ਆਪੇ ਸੋਚੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕਿਥੇ ਹੈ?

“ਅਨਾਜ ਦਾ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣਾ ਅਪਰਾਧ”

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਨਾਜ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਨੂੰ 'ਅਪਰਾਧ' ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੀੜੀ 27 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਕਣਕ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਗਰੀਬਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਏ ਤੇ ਬੀ.ਪੀ.ਐਲ. (ਅਤਿ ਗਰੀਬ) ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਪਦੰਡ ਨਰਮ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇ। ਜਸਟਿਸ ਦਲਵੀਰ ਭੰਡਾਰੀ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਦੀਪਕ ਵਰਮਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੁਰਾਕ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਜੁਆਬ 12 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ।

ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਈ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀ.ਪੀ.ਐਲ. ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਘੇਰਾ ਹੋਰ ਵਧ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਸਕੀਮ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਅਨਾਜ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ 'ਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਟਾ ਮਿੱਲ ਮਾਲਕਾਂ-ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ-ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਤੋੜਨ ਲਈ ਸਕੀਮ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼' ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਪਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੋਲਿਨ ਗੋਨਸਾਲਵੇਸ ਨੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਛੇ ਕਰੋੜ ਵੀਹ ਟਨ ਕਣਕ ਤੇ ਹੋਰ ਅਨਾਜ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਆਸਮਾਨ ਹੇਠ ਪਸਾਸਟਿਕ ਦੀਆਂ ਸ਼ੀਟਾਂ ਹੇਠ ਢਕਿਆ ਪਿਆ ਹੈ।

Matrimonials

Handsome & educated Jatt Sikh match, preferably from California for Jatt Sikh beautiful girl, 24, 5'4", MBA. Call at 408-794-5382. Send Bio-data with pictures to Jatt_Sikh2010@yahoo.com

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਵਿਰਕ, 26, ਨਿੱਠੂ ਯਾਰਕ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਬਿਜਨਸ ਕਰਦੇ, ਪਿੱਛੋਂ ਜ਼ਿਲਾ ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਜਾਂ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਆਈ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 718-600-2325, 917-519-9453, sonu_virk48@yahoo.com

ਜੱਟ ਸਿੱਖ, ਸੁੰਦਰ, ਐਮ ਕਮ, 22, 5'5", ਸ਼ਹਿਰੀ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਮਾਲਕ, ਲੜਕੀ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਰਹਿੰਦੇ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: gurdevsidhu77@yahoo.com

Wanted suitable boy US Citizen/Green Card/HIB Holder for jatt sikh girl 5'7", 27.5, M Tech. Comp. sci, pursuing Masters in Analytics, contact 704-930-1734 sandhu3200@gmail.com

To Advertise with us
Call: 847-359-0746
Fax: 847-705-9388
e-mail:
punjabtimes1@sbcglobal.net

Mobal Trucking, Inc.

12 Aspen Ridge Ct., St Peters, MO 63376
Ph: 636-294-0770 or 314-267-4288

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਗੀਫਰ ਰੈਂਟ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ

ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਰੂਟ ਹਨ
CA To East Coast & Back
MO To East Coast & Back



ਪੇਪਰ ਸਹੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ
ਪੈਸੇ ਤੁਰੰਤ

ਡਿਸਪੈਚ 24 ਘੰਟੇ, ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ

ਫਿਊਲ ਐਡਵਾਂਸ

e-mail: mal3855@charter.net

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

- *ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ
- *ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
- *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੌਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
- *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
- *2-3 ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

National Truck Driving School



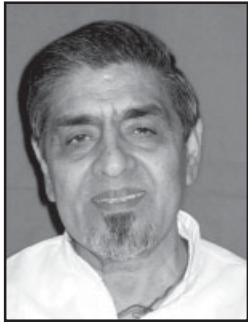
Call For Special Price

Kashmir S. Thandi
Office: (866) 933-3038
Balhar S. Ranu
Cell: 916-502-7733

4585 Pell Dr. Sacramento CA, 95838

ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ 'ਚ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਕ ਸਾਲ 'ਚ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਕ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਤਹਿਤ ਬੀਤੀ 24 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਖਿਲਾਫ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ।



ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਟਾਈਟਲਰ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ (ਮਾਮਲਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਿਪੋਰਟ) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਖਿਲਾਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਕ ਅਹਿਮ ਗਵਾਹ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਸਬੀਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 3 ਨਵੰਬਰ 1984 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 1 ਨਵੰਬਰ 1984 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਲਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਂ ਦੀ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਲਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਖਿਲਾਫ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ

ਅਤੇ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਚ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਲਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਧੀ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਲਾਲਚ 'ਚ ਪਿਓ ਦੀ ਹੱਤਿਆ

ਅਟਾਰੀ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧੀਆਂ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਨਾਲੋਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਯੁੱਗ 'ਚ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਵੀ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ। ਅਟਾਰੀ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜੇ ਪੁਲੀਸ ਥਾਣਾ ਘਰਿੰਡਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮੁਹਾਵਾ ਵਿਖੇ ਇਕ ਧੀ ਨੇ ਕੁਝ ਸਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਫਾਹੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਊਰਾ ਸਿੰਘ (72) ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਮਰ ਕੌਰ ਮੁਹਾਵਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਲੜਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ, ਪਿੰਡ ਠੱਠੀ ਖਹਿਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਦੂਸਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਅਕਸਰ ਹੀ ਪਿੰਡ ਮੁਹਾਵਾ ਵਿਖੇ ਆ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਲੜਕੀ ਝਗੜਦੀ ਸੀ। ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਗਣ ਆਈ ਤੇ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਝਗੜੇ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਸਾਡੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਆਪਣੇ ਪਿਓ ਨੂੰ ਫਾਹਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ 302 ਦਾ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਟਾਈਟਲਰ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨੋਸ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੀ ਕੇ ਖੰਨਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ

ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਫਰਾਂਸ ਅੰਬੈਸੀ ਕੋਲ ਪੁੱਜਾ

ਜਲੰਧਰ : ਫਰਾਂਸ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪੱਗ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਅੰਬੈਸੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਫਰਾਂਸ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ, ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੀ ਧੀ ਹਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਫਰਾਂਸ ਅੰਬੈਸੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।



ਲੱਗਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਸ ਕੇਸ 'ਚ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਧਰੇ ਮਾਰ ਕੇ ਨਾ ਸੁੱਟ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਝੂਠਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਾ ਬਣਾ ਦੇਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਅੰਬੈਸੀ ਨੂੰ 24 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਹਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ (ਪਾਲ ਸਿੰਘ) ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪਤਾ

Punjab Times
847-359-0746

ਤੰਦੂਰੀਆ/ਕੁਕ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤੰਦੂਰੀਆ/ਕੁਕ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਅਨ ਖਾਣੇ-ਡੋਸਾ, ਇਡਲੀ, ਵੜਾ ਵਗੈਰਾ ਵੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ।

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਫੋਨ 616-334-1166

ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ

ਘਰਾਂ/ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਕਾਰਪੈਟ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਪੁਆਉ

ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਟੋਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਰੱਗ ਹਰ ਇਕ ਕਵਾਲਿਟੀ ਵਿਚ, ਕੀਮਤਾਂ ਇਨੀਆਂ ਘੱਟ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ! ਆਓ! ਦੇਖੋ ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਤੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਚੋਣ ਭਰਪੂਰ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਸ਼ੋਅਰੂਮ

ਫਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟ, ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕਾਰਪੈਟ ਪਾਵਾਂਗੇ

Same day service in Chicago and suburbs

Amar Carpets Inc

ਵੈਸਟਰਨ ਅਵੈਨਿਊ ਤੋਂ ਅਧਾ ਬਲਾਕ ਵੈਸਟ, 2423 W Devon Ave. Chicago IL 60659

ਕਾਲ ਕਰੋ : ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

Ph: 773-508-5253, 773-507-8043, Fax: 773-508-5249

The Karn Gill Radio Show

TUESDAY(S)
8:00 PM till 9:00 PM
680/690 AM

Karn Gill, Realtor
44644 Ann Arbor Road Suite A
Plymouth, MI 48170
Cell: (734) 612-9984
Email: KarnGill@Hotmail.com
Website: www.KarnGill.com

COLDWELL BANKER Preferred, Realtors

Serving Michigan's Greater Detroit Communities

Topics:
-Bollywood Movie Songs
-Discussions / Debates
-Community Events
-Every Day Issues
-Interviews

Language:
- Hindi
- English
- Punjabi
- Gujarati
- Urdu

If you want to buy or sell a home in Michigan always go with the winner!

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography
(with flush mount Album)
Live Video Display with Large Screens
DJ Service with Laser Lights
Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN (725-7928)
(With 14 years Experienced)

734-261-0936 / 734-890-1767
E-mail: raj@syanvideo.com
or visit at: www.syanvideo.com

Desi Bazar

916 E. Main Street #118, Greenwood, IN, 46143
Tel: 317-888-2040, Fax: 317-887-6116

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

- FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
- FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਹੰਗਾਮਾ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਚਰਚਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਪਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਕੋਟੀ ਕੋਟੀ ਮਤੇ ਵੇਲੇ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਬਾਂਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸਾਰੇ 62 ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਰੋਕੂ ਮਤਾ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਕਰੀਬ ਸਾਰੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਇਕਮੁੱਠ ਸੀ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਂਗਰਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਜਿਵੇਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ 5 ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਭਾਰਤ ਬੰਦ ਦੌਰਾਨ ਲਿਆ ਸੀ।

ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਰੋਕੂ ਮਤੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਰੋਕੂ ਮਤੇ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਰਸੋਈ ਗੈਸ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਇਕ ਆਮ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੰਮ ਰੋਕੂ ਮਤਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਵੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਆਸਣ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਕੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਨੇ 'ਰੋਕੋ ਮਹਿੰਗਾਈ, ਬੋਨੋ ਦਾਮ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਚੱਕਾ ਜਾਮ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਵੀ ਲਾਏ। ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਕੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਸਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹ ਚਰਚਾ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ

ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰਾਉਣੀ ਪਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਸਪਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਉਹ 'ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ' ਖੜੋਤੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ।

ਹਾਕਮ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਚਰਚਾ ਦੀ ਹਾਮੀ ਸੀ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਮੰਤਰੀ ਮੁਰਲੀ ਦਿਉਤਾ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਸੋਈ ਗੈਸ ਦੇ ਸਿਲੰਡਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 35 ਰੁਪਏ ਵਾਧਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਕ ਰੁਪਏ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਰੋਧੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹੰਗਾਮੇ ਉੱਤੇ ਉਤਾਰੂ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਸਪੀਕਰ ਮੀਰਾ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸਦਨ ਉਠਾ ਦਿੱਤਾ।

ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੂ ਚੁੱਕੀ। ਇਸ ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੰਗਾਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਦਨ ਦਿਨ ਭਰ ਲਈ ਉਠਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਾਮਿਦ ਅਨਸਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ।

ਬਸਪਾ ਆਗੂ ਐਸ.ਸੀ. ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਖਾਸਕਰ ਗਰੀਬਾਂ ਉੱਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਸਪਾ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਗ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਸਿਖਰਾਂ ਫੂਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਮੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਖੁਰਾਕੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਸਫੀਤੀ 12.47 ਫੀਸਦੀ ਤਕ ਪੁੱਜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਤੇ ਆਮ ਮੁਦਰਾ ਸਫੀਤੀ 10.55 ਫੀਸਦੀ ਹੈ।

ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨਵੇਂ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਐਸ.ਵਾਈ. ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡ ਰਹੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਵੀਨ ਚਾਵਲਾ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣਗੇ। 63 ਸਾਲਾਂ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਖੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬੀਤੀ 27 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦਾ ਆਰੰਭ 30 ਅਗਸਤ 2010 ਤੋਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਹ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ 'ਚ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ, ਕੇਰਲਾ ਤੇ ਅਸਾਮ ਆਦਿ 'ਚ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣਗੇ।

ਬੈਡਫੋਰਡ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਕੈਂਪ

ਬੈਡਫੋਰਡ, ਓਹਾਇਓ: ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਖੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਗੁਰਮਤਿ ਕੈਂਪ 19 ਤੋਂ 23 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਜਿਹੇ ਕੈਂਪ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ

ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਕੈਂਪ ਦੌਰਾਨ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।



ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ Punjabi Dhaba North Shore Banquet

Fine Indian Cuisine

Restaurant & Banquet Hall

2525 W. Devon Ave., Chicago IL 60659

Lunch & Dinner Buffet

ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਪਾਰਟੀ ਬੁਕ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸੇਵਾ ਲਈ ਦੇਵ ਜਾਂ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ

773-262-2080, 773-764-9392



ਅਸੀਂ ਨਾਨ ਅਤੇ ਤੰਦੂਰੀ ਚਿਕਨ ਤੰਦੂਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਤੁਹਾਡੇ ਟੇਬਲ ਤੇ ਪਰੋਸਦੇ ਹਾਂ

ਮਕੈਨਿਕ ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ



ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਿਚ ਇਕ ਟਰੱਕ ਰਿਪੇਅਰ ਸ਼ਾਪ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮਕੈਨਿਕ ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਾਪ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਨਖਾਹ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਜੱਸੀ, ਫੋਨ: 765-987-7000

HWY 70 Exit 123, Spiceland, IN

Freeway Travel Inc

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ, ਬਿਹਤਰ ਸਰਵਿਸ

Call Raju

Tel: 773-973-0200

Fax: 773-973-0557

2542 W Devon Ave. Chicago IL 60659



Desi Entertainment Indiana

ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਹਰ ਮੌਕੇ ਲਈ ਡੀ ਜੇ

Full DJ service for all occasions

Call: Mankamal

Ph: 574-850-2941

email: mankamal_22@yahoo.com



Easy Travel Inc.

7191 Camelot Drive, Canton, MI 48187 Fax: 866-908-6663
www.easytravelinc.net
info@easytravelinc.net

Amritsar special fair \$1095

ਸਸਤੀਆਂ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ

Please call us for the lowest fare from your city to india

Tel: 734-451-9526, Toll Free 866-51-INDIA



SUPER TRAVEL

847-676-9090

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

AMERICAN AIR, CONTINENTAL AIR



JET AIRWAYS, DELTA, AIR INDIA, KLM, LUFTHANSA.

For Emergency Call anytime at

847-673-3825

EARLY BIRD SALE!!!!

India \$545 London \$250

NirpalKaur.com

ਨਿਰਪਾਲ ਕੌਰ ਡਾਟ ਕੌਮ

A WEBSITE SHOWCASING THE TASTE OF PUNJABI FOOD

ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ ਰਸੋਈ
ਖਿੱਚੇ ਇਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋਈ

VISIT : WWW.NIRPALKAUR.COM
HOME COOKING, FASHION AND HEALTH

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਗੋ

Invite you to join us on the Occasion of

Chicago Kabaddi Cup 2010

SEPTEMBER 5, 2010
(Sunday) At 9 am

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦਾ 8ਵਾਂ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ
Cultural Programme

BUSSE WOODS FOREST
PRESERVE SOUTH,
Elk Grove Village- IL

ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ

ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਇਨਾਮ



ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ



ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ



ਸਵਰਗੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀਆ ਦੀ
ਯਾਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੋਤੇ
ਸ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀਆ ਵਲੋਂ

ਗਿੱਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਆਫ ਵਾਕੀਗਨ (ਪਿੰਡ ਗਿੱਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ) ਵਲੋਂ

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੌਕਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ
ਆਈਸ ਕ੍ਰੀਮ ਤੇ ਕੈਂਡੀਆਂ ਮੁਫਤ



ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ
ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਰਨੀ
(ਸਿਨਿਸੈਟੀ, ਓਹਾਇਓ)

RSVP: Board Members:

ਅਮਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ (ਪ੍ਰਧਾਨ)
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ
ਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਪਾਲ
ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ
ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ
ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ
ਦੀਪਾ ਬਦੇਸ਼ਾ
ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖੰਗੂੜਾ
ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ
ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ
ਲਾਲੀ ਨਿੰਝਰ
ਲਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁੱਲਤ
ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪਨੂੰ
ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ-ਮਿਆਣੀ
ਪੀਟਾ ਸਹੋਤਾ

ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਬੱਬੀ ਬਾਠ
ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੀਹਰਾ
ਜਿੰਦੀ ਦਿਆਲ
ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁੱਕਰ
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ



ਚੇਅਰਮੈਨ
ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਆਇਓਵਾ
(ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ)

e-mail:chicagokabaddicup@yahoo.com

ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ: ਜਿੰਦੀ ਖੰਗੂੜਾ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ, ਹੈਪੀ ਹੀਰ

ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ: ਡਾ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਰਾ (ਚੇਅਰਮੈਨ), ਡਾ. ਅਮਰਦੀਪ ਸੰਘਾ, ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਡਾ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਬਾਜਵਾ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਲਾਲੀ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਪਾਲ ਖਲੀਲ, ਕਮਲਦੀਪ ਸੰਘਾ, ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪੱਪੂ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ

ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ



ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਵਾਕੀਗਨ (ਪਿੰਡ ਗਿੱਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ) ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੰਦੇਸ਼ਾ ਸੈਨ ਹੋਜੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਲੈਨਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ) ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡਿੱਪਲ

ਗੋਲਡ ਸਪਾਂਸਰ: ਆਇਓਵਾ-ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੰਜਰ, ਕਮਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ। ਮਿਲਵਾਕੀ-ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਦੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਡਾ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਬਲਹਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁਲਾਂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੈਣਾਂ, ਹਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ, ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੂਸ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ, ਕੈਪਟਨ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ-ਡਾ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਰਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲੂ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਸੰਨੀ ਗਿੱਲ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਦੀਵਾਨ ਐਂਡ ਕਲਾਕ ਆਏ), ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਵਾਕੀਗਨ), ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਰਨੀ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਜੱਸੀ ਅਤੇ ਲੱਕੀ ਸਹੋਤਾ। ਮਿਸ਼ੀਗਨ-ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ

ਸਿਲਵਰ ਸਪਾਂਸਰ: ਸਤੀਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ-ਗਲੋਬ ਟੈਕਸੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਗੁਰਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੁਰ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਆਰ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ), ਇੰਦਰ ਦੇਵ (ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ), ਬਲੂ ਰਿਬਨ ਟੈਕਸੀ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਗਤੀ, ਸਟਾਰ ਫੂਡ ਐਂਡ ਗਿਫਟਸ ਇੰਕ, ਕਿਰਪਾਲ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਬਾਜਵਾ, ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਨਿਲੇਸ਼ ਟੋਪੀਵਾਲਾ, ਰੰਮੀ ਗਰੇਵਾਲ (ਪੰਜਾਬ ਸਵੀਟਸ), ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਈਕ-ਹਾਲਸਟੈਡ ਆਏ ਰਿਪੇਅਰ, ਅਲ ਮਦੀਨਾ ਆਏ ਰਿਪੇਅਰ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਹਰਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ (ਕਾਬਲ, ਮੰਗੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਕਿਨੋਸਾ), ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ (ਲਿਮੋ ਸਰਵਿਸ), ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਘੁੰਮਣ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ

ਸਪਾਂਸਰ: ਪ੍ਰੇਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਝੱਜ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝਾਵਰ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਐਡੀਸਨ), ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ, ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਚਮਨ ਲਾਲ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰੀ, ਬਬਲੂ ਚੌਠਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਕਿਨੋਸਾ), ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ, ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ, ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਜੈਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਡੀ ਜੇ)। ਕਰਾਉਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ-ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ, ਰਾਣਾ ਵਿਰਕ, ਕਮਲਜੀਤ ਵਿਕਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੰਗ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਟਤਾ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਟਤਾ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਆ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੁਰ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ-ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਗਤੀ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੰਨੀ ਗਿੱਲ, ਡਾ. ਪਾਲ ਬਦੇਸ਼ਾ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਕਿਰਪਾਲ, ਜਸਪਾਲ ਬਾਜਵਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

708-612-7963

773-593-9898

224-425-0705

773-895-2041

Enjoy the best Punjabi TV Experience only on DISH Network

Punjabi Pack \$19.99/mo.

+

Local Channels \$9.99/mo.

where available

for only **\$29.98/mo.**

Five great reasons to get Punjabi Pack on DISH Network

- Six Punjabi channels including GPunjab news channel**
 - Watch 'Gurbani' from Golden Temple every day.
 - One-stop solution for Punjabi serials, music, movies, news and much more
- Subscribe to Punjabi Pack with American local channels and you receive**
 - No equipment to buy
 - Free DVR Upgrade (\$6.00/mo. DVR Service fee applies)
- 24/7 customer service**
- State-of-the-art DVR technology**
 - Never miss your favorite shows with DVR
- No Social Security? No Credit card? No Problem.** Ask us for details.



Subscribe to America's Top 120 package just \$24.99/mo for 12 months plus get HD Free for Life! Requires Agreement and AutoPay with Paperless Billing.

CALL 1-888-242-2276



INTERNATIONAL TV

Digital Home Advantage plan requires 24-month agreement and credit qualification. If service is terminated before the end of agreement, a cancellation fee of \$17.50/month remaining applies. Programming credits apply during first 12 months. \$10/mo HD add-on fee waived for life of current account; requires 24-month agreement, continuous enrollment in AutoPay with Paperless Billing. All equipment is leased and must be returned to DISH Network upon cancellation or unreturned equipment fees apply. Limit 6 leased tuners per account; lease upgrade fees apply for select receivers; monthly fees may apply based on type and number of receivers. HD programming requires HD television. All prices, packages and programming subject to change without notice. Local channels may not be available in all areas. Offer is subject to the terms of applicable Promotional and Residential Customer agreements. Additional restrictions may apply. First-time DISH Network customers only. Offer ends 9/28/10. © 2010, DISH Network L.L.C. All rights reserved. HBO® and related channels and service marks are the property of Home Box Office, Inc. SHOWTIME and related marks are registered trademarks of Showtime Networks Inc., a CBS Company.



PUNJABI AMERICANS ORGANIZATION



ਮਾਣ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦਾ 6ਵਾਂ ਰੰਗਾ ਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਤੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ 2010

(A colorful entertaining program exclusively for ladies & girls)

Introducing First Time: The talent show of

"Punjabis Got Talent"

(Two competition one for song and one for dance category)

"Best Dressed Punjaban"

Contest signup @ Ticket Booth

**Giddha, Dholki,
Singing & Dancing**

Sunday, August 8

Time: 10:30AM to 4:30PM

Stalls

*Mehndi *Jewelery

*Gift Items *Punjabi Suits & Kurti

Tickets

Adults \$ 10.00, Kids under 5 yrs are free....!!!

Brunch will be served between 11:00 am to 2:30 pm

Live DJ



VENUE: HOLIDAY INN, 3405 ALGONQUIN RD, ROLLING MEADOWS, IL. 60008, Ph:847-259-5000

For More Info Contact:

Stalls

Sukhi Singh 847-708-4071

Pinki walia 847-999-8720

Performance

Minni Multani 630-935-5239

Naina Singh 847-828-9412

Talent show

Venna Kapil 224-628-0076

Navjot Bajwa 312-446-4432

Fashion show

Naina walia 630-803-4627

Simmi Verma 847-650-6046

Naiha 847-687-9074

More info: Jasmeet Sugga 630-673-6300, Balbir Kaur 815-556-8407, Kulbir kaur 630-637-1394, Parminder Hansara 847-721-8951

Chief Guest : Neeraj Saini

Grand Sponsor: Suga Builders-Jasmeet & Jasbir Suga, Ph:708-715-1734

Gold Sponsor: Star Foods & Salwan Trading-Schaumburg, Ph: 847-985-7000

Sponsors: Gurbachan S. Pappu-Indiana, Balwinder Singh (Vicky), Kuldeep S. Tanda, The Goddard School-Amrita Dandona, Amar Carpets Inc., Peterson Auto Body-Santokh Singh D.C, Happy Heer, Punjab Auto Works-Jaidev S. Bhattal, Harvinder S. Billa, Ocean Mist Inc., Avtar Singh Multani & sons.

*Jesse Singh Real-Estate & Mortgage Broker, Ph:847-606-3664

* Pan-Oceanic Engineering-Gulzar Singh, Ph:708-774-2999

www.paochicago.org

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਈ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): “ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਮਹੱਤਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ‘ਅਉਗਣ ਸਭਿ ਮਿਟਾਇ ਕੈ ਪਰਉਪਕਾਰੁ ਕਰੇਇ।’ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਈ

ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਬੀਬੀ ਅਬਨਾਸ਼ ਕੌਰ ਨੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ‘ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ

ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਚੇਤਨਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਦੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹਰ ਥਾਂ, ਹਰ ਜੀਵ, ਹਰ ਚੀਜ਼ ਵਿਚ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ। ਮਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਸਬਕ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਸ ‘ਤੇ

ਕਰੇਗੀ।’
ਡਾ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੰਸਰਾ ਨੇ ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬੀਬੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਦੇ

ਇਲਾਜ ਲਈ ਮੁਫਤ ਸੇਵਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਸੰਗਰੂਰ, ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ, ਪਲਸੋਰਾ (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ), ਮਾਨਾਂਵਾਲਾ, ਬੁੱਟਰਕਲਾਂ, ਪਡੌਰੀ ਵੜੇਚ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਵਲੋਂ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਅਤੇ

ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ

ਸੇਵਾ ਦੇ ਪੁੰਜ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ 4 ਜੂਨ 1904 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਰਾਜੇਵਾਲ ਜਿਲਾ



ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਪੰਜਾਬ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਅੰਗਰੀਣ, ਨਿਬਾਇਆਂ ਤੇ ਨਿਤਾਇਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਜ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਅਤੇ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਸੇਵਾ ਦਾ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹੈ। ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ 5 ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਬੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ। ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਰੋਸ਼ਨ ਮਿਸਾਲ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਰਨੀ ਸਦਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਦੁਖੀਆਂ ਦੇ ਦਰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸਮਰਪਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ: 224-456-8096 ‘ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ www.pingalwaraonline.org ‘ਤੇ ਲਾਗ ਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਕਈ ਥਾਈਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: ‘ਸੇਵਾ ਪਰਉਪਕਾਰ ਸਰਿਚ ਭਗਤਿ ਨੀਸਾਈਐ।’ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸੇ

ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਭਗਤ ਜੀ ਵਰਗੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪੁੰਜ ਲੱਭਣੇ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਮਝਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹੀ ਉਹ ਅਸਲੀ ਸੇਵਕ ਬਣ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਇੰਨੀਆਂ



ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪਰਉਪਕਾਰ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।” ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਓਟਾਰੀਓ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬੀਬੀ ਅਬਨਾਸ਼ ਕੌਰ ਨੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ 18ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ

ਅਮੁੱਲੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਇੰਨੇ ਅਦੁੱਤੀ ਹਨ ਕਿ ਅੱਜ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ

ਬੀਬੀ ਅਬਨਾਸ਼ ਕੌਰ, ਡਾ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਅਤੇ ਡਾ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੰਸਰਾ

ਅਮਲ ਕੀਤਾ।” ਦੀਨ-ਦੁਖੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਦਕਾ ਹੀ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਲ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਰੱਬ ਕੋਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਬਖਸ਼ਵਾਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਬਚ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੁਖੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਏਗਾ। ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਰੱਬ ‘ਤੇ ਅਟੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਭੁੱਖਾਂ-ਤੋਹਾਂ, ਖੁਆਰੀਆਂ ਤੇ ਨਿਰਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਅਡੋਲ ਰਹੇ। ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਅਧਾਰਜ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵੇਲੇ 1400 ਤੋਂ ਵਧ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਦੇ ਰਹੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸੰਸਥਾ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਗੁੰਗੇ-ਬੋਲੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਬੀਬੀਆਂ ਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਤਾਂ ਕਰ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਬੋਲੇ ਤੇ ਮੰਦਬੁੱਧੀ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਕੂਲ ਵੀ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਬੁਟਿਆਂ

ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੱਤ ਸਕੂਲ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਸਕੂਲ ਗਰੀਬ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਦਈ ਕਲੀਵਲੈਂਡ ਦੇ ਸ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ



ਵਾਲੀ ਨਰਸਰੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਦਾ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ ਫਸਲਾਂ ਉਗਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨ ਵਾਸਤੇ 32 ਏਕੜ ਦਾ ਇਕ ਮਾਡਲ ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਢਾਈ-ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਖਰਚਾ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਹੁਜਾ ਦਾ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਅਤੇ ਲਈ ਇਸ ਨੇਕ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਬੀਬੀ ਅਬਨਾਸ਼ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀਨ ਦੁਖੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਠੀਕ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਬੀਬੀ ਅਬਨਾਸ਼ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 35000 ਤੋਂ 38000 ਡਾਲਰ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਕੇ ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਲਈ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਜਾਤਪਾਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਹੰਸਰਾ ਨੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ ‘ਤੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਾਸਤ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ

ਸਟੇਜ ਸੰਕਤਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਇਕ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਵੀ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਗਤ ਜੀ ਦੇ



ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ। ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਂਗ 18 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ

ਜਾਚ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਭਗਤ ਜੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਦਿਆਂ ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ

ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ‘ਸੇਵਾ ਦੀ ਜੋ ਮਿਸਾਲ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਇਸ ਲੇਖੇ ਲਾ ਕੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਇਕ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰੇ ਵਾਂਗ ਕੰਮ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜੀ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜਿਹੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਸੇਧ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਅਰੰਭੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੇ

ਜੀਵਨ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਇਕ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਫਿਲਮ (A Selfless Life: Bhagat Puran Singh) ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਗਈ। ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 22 ‘ਤੇ)



SUPER ENTERTAINMENT PRESENTS
PUNJABI MELA 2010



SARABJIT CHEEMA



SATINDER SATTI



FEROZ KHAN



JASSI, FROM ZTV

For Show Booking
Balwinder Singh Bajwa

sanjhapunjabtv1@hotmail.com

Cell: 516-852-2222



ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਮੈਰਾਡੋਨਾ

ਵਰਤਾ ਦਿਤਾ ਜੇ। ਉਸਦੇ ਦਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟੋਰਾਂਟੋ ਰਹਿੰਦੇ ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਗੁਰਨੀਤ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸੀ। ਗੁਰਨੀਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੈਰਾਡੋਨਾ 'ਤੇ ਬੇਹਦ ਹੀ ਤਰਸ ਆਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੰਵਲ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਦਾਸ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਬੇਹਦ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਦਾਸਤੋਵਸਕੀਅਨ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਵਾਸੀ ਹੈ। ਉਹ ਮਾਸੂਮ ਹੈ... ਲਿਓਨਿਲ ਮੈਸੀ ਦੀ ਮਸੂਮੀਅਤ ਉਸਦੇ ਵਜੂਦ ਦੇ ਜ਼ੋਰੇ ਜ਼ੋਰੇ 'ਤੇ ਅੰਕਿਤ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁਛੀ ਉਹ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਪੂਲ ਮੈਚਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਖਿਡਾਰੀ ਜਦੋਂ ਮੈਸੀ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸੁਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਮਸੂਮੀਅਤ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕੀ ਹਾਰਡੀ ਦੀ 'ਟੈਸ' ਦੀ ਮਸੂਮੀਅਤ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ...।

ਹਾਰ ਕੋਹੀ ਭਿਆਨਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ? ਜੰਗ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੋਵੇ, ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮੁਹਬਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਾਰੂ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵੀ ਇਸੇ

ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸੁਹਪਣ ਦੇ ਉਦਾਤ ਤਸਵਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਛੋਹਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਜਿਉਂਦਾ-ਮਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।...ਤੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹੋ ਕੇਂਦਰੀ ਲਾਲਸਾ ਮਾਂਦੀ ਪੈ ਜਾਵੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੋਕ ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਵੇਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਜੀਵੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੈਚ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਖਬਾਰ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਦੇ ਹੌਕਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ 'ਚੇਲਿਆਂ' ਬਾਰੇ ਪੁਤਰਾਂ ਵਰਗੇ ਮੋਹ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਸੇ ਵਲੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿਰੇ ਦੀ ਮਸੂਮੀਅਤ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਤਸਲੀਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਸਨੂੰ ਜੋ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਰੂਹ ਨਾਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗਰਦਗੀ 'ਤੇ ਉਕਾ ਹੀ ਕੋਈ ਅਫਸੋਸ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸੋਮਵਾਰ, 5 ਜੁਲਾਈ ਵਾਲੇ ਦਿਨ 'ਦ ਹਿੰਦੂ' ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਛੇ ਕਾਲਮੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸੋਗਗ੍ਰਸਤ ਜਵਾਨ ਧੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਲਗਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਏ.ਐਫ.ਪੀ. ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਇਹ ਸਾਈਂ ਬਾਇਆਂ ਵਰਗਾ ਮਹਿਬੂਬ ਨਾਇਕ ਡਾਡਾ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ

ਦੀ ਜਵਾਨ ਧੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਦਿੰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਸੀ।

ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਪਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੁਹਾਮਦ ਅਲੀ ਨੇ ਉਸਦਾ ਮੂੰਹ ਘਸ਼ੋਨ ਮਾਰ ਕੇ ਫੇਰ ਦਿਤਾ ਹੋਵੇ।

6 ਜੁਲਾਈ ਦੀ ਅਖਬਾਰ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਕੋਚਾਂ ਨੂੰ ਚਲਦਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਅਖਬਾਰ ਪੂਰੀ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਨਾਲ ਰੂਨੀ ਨੂੰ ਫਿਟਕਾਰਾਂ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹੋ ਕੁੱਤਾ ਕੰਮ ਪੁਰਤਗਾਲ ਅੰਦਰ ਰੋਨਾਲਡੋ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਖਿਡਾਰੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੰਤੂ 7 ਜੁਲਾਈ ਦੀ 'ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਅਰਜਨਟਾਈਨਾ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਿਓਨਿਸ ਆਇਰਸ ਤੋਂ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਛੂਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮੈਡਮ ਕ੍ਰਿਸਟੀਨਾ ਕਿਰਚਨਰ ਨੇ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ 'ਚੇਲਿਆਂ' ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਣ ਲਈ ਸਦਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਡਮ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ 'ਅਫਸੋਸ! ਉਹ ਇਹ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।'

ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜ ਤੋਂ 20 ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 1990 'ਚ ਇਟਲੀ ਅੰਦਰ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ਵ ਕਪ ਦੇ ਅਰਜਨਟਾਈਨਾ ਅਤੇ ਜਰਮਨੀ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਖੇਡੇ ਗਏ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਦੇ ਅਖੀਰ ਜਿਹੇ 'ਚ ਆ ਕੇ ਜਦੋਂ ਜਰਮਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਇਕ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਪੈਨਲਟੀ ਕਿਕ ਸਦਕਾ ਖੁਦ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਦੀ ਕਪਤਾਨੀ ਹੇਠਲੀ ਟੀਮ 1-0 ਨਾਲ ਹਾਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਨਾ ਇੰਜ ਟੁਟਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਰੂਹ ਉਧਰ ਅਜਿਹਾ ਮਾਰੂ ਬੋਬਸੀ ਦਾ ਆਲਮ ਹੀ ਤਾਰੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਮੈਚ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਪੀਲੇ ਕਾਰਡ ਮਿਲੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਕਤਾਂ 'ਚ ਅਰਜਨਟਾਈਨਾ ਦੀ ਰੂਹੇ ਰਵਾਂ ਹਮਲਾਵਰ ਖਿਡਾਰੀ ਕੈਨਿਗੀਆ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਚੋਟੀ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਖੇਡ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਖੁਦ ਪੈਰ ਦੀ ਸੱਟ ਦੇ ਦਰਦ ਨਾਲ

ਬੋਹਾਲ ਸੀ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਜਰਮਨੀ ਵਲੋਂ ਕਲਿੰਜਮੈਨ, ਰੂਡੀ ਵੋਇਲਰ, ਮੈਥਿਊਸ, ਗੋਜਲਰ, ਕੋਹਲਰ, ਬ੍ਰਾਹਮ ਆਦਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ। 64ਵੇਂ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਅਰਜਨਟਾਈਨਾ ਦੀ ਮਧ ਪੱਕੜੀ ਦੇ ਬੰਮੂ ਮੋਨਜੋਨ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਲ ਕਾਰਡ ਦੇ ਕੇ ਕੱਢ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਜਰਮਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਕਪ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਦੇ ਹਥੋਂ ਖੋਹਣ ਲਈ ਮੈਚ ਦੇ 85ਵੇਂ ਮਿੰਟ 'ਚ ਮਿਲੀ ਵਿਵਾਦੀ ਪੈਨਲਟੀ ਕਿਕ ਜੋ ਕਿ ਬ੍ਰਾਹਮੋ ਨੇ ਗੋਲ ਵਿਚ ਬਦਲੀ ਸੀ, ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈਣਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਮਨ 'ਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਵਿਚ ਆਖਰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਸਭ ਲੋਕਲ ਪਤਰਕਾਰ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਆਲੀਫਾਇੰਗ ਗੇੜ ਦੇ ਮੈਚਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੀ ਕਿਸੇ ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਸਰੀ ਕਬਿਤ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਥ ਧੋ ਕੇ ਉਸਦੇ ਮਗਰ ਪਏ ਰਹੇ ਸਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਹੋਰ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਉਸਦੀ ਟੀਮ 'ਤੇ ਟੁਟੇ ਅਣਕਿਆਸੇ ਕਹਿਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਉਸਦੇ ਦੁਖ 'ਚ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ।

ਜਵਾਬ ਹੈ ਸ਼ਾਇਦ ਅਰਜਨਟਾਈਨੀ ਫੁਟਬਾਲ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਜਾਂ ਮੈਸੀ ਜੋੜੀ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੋਂ ਟਪਕਦੀ ਕਿਸੇ ਵਡੀ ਉਦਾਰਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ।

ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਦੀ ਕੁਰਲਾਹਟ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਅਜੀਬ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਇੰਜ ਰੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚੇ ਦੇ ਹਥੋਂ ਕੋਈ ਜੰਗਲੀ ਲੂਬੜ ਝਪਟਾ ਮਾਰ ਕੇ ਬਿਸਕੁਟ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਖੋਹ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਦਾਸਤੋਵਸਕੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਨਾਇਕ ਇਵਾਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਅਬਰੂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਤਸੱਲੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਿਓਨਿਸ ਆਇਰਸ ਤੋਂ 8 ਜੁਲਾਈ ਦੀ 'ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਲੰਮੀ

ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜੋਆਨ ਕਾਬਾਨਡੀ ਨੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਦਾ ਦਿਓਕਦ ਬੁਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਕੀ ਸਚਮੁਚ ਆਦਮੀਅਤ ਇਨਸਾਨ ਬਣਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਈ ਹੈ!

ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਦਿਨ ਯਾਦ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਕਲਾ ਦੇ ਸੁਹਪਣ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ



ਮੈਰਾਡੋਨਾ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਰੰਗ

ਆਸਕਰ ਵਾਈਲਡ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਡੋਰੀਅਨ ਗਰੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ' ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿੰਜ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤਕ ਮਨ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਬੇਬਸੀ ਦਾ ਆਲਮ ਤਾਰੀ ਹੋਇਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।

##

*ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦੇ ਮੌਢੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਸਟਾਫ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਾਫੀ ਅਰਸਾ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਦਾ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਰੰਗ ਹੈ।

Law Office of Navdeep S. Jhaj

Immigration Law Attorney

General Legal Practice



Navdeep S. Jhaj

Member, American Immigration Lawyers Association

Estate Planning
Personal Injury
Bankruptcy

ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਜਨਰਲ ਲਾਅ
- ਪਰਸਨਲ ਇੰਜਰੀ
- ਬੈਂਕਰਪਸੀ
- ਐਸਟੇਟ ਪਲਾਨਿੰਗ

1930 W Hubbard, 2nd Floor, Chicago, IL 60622

Voice: 312.404.8893, Fax: 312.243.2277

email: navjhaj@me.com

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੋਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸੁਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਹਿਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ	ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ	ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ
ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ	ਸੁਗਰ ਕੰਟਰੋਲ	ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।



ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰੋਈ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਚਰਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS
25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.
Contact : Dr. Shweet Oberoi E-mail : shweet077@yahoo.com
Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

ਨਵਾਂ ਲੈ ਲਿਆ ਟਰੱਕ ਗੁਰਜੰਟ ਨੇ...

ਬੰਦਾ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਹੈ ਪਰ ਮੇਲਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨ ਤਾਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਜੁਗਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਜੇ ਔਰਤ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਪੀੜਾ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਲੱਗ ਪਏ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵਧ ਜਾਣ ਤੋਂ ਚਿੰਤਤ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਬੱਚਾ ਖੇਡਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਬਚੇਗੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਮਰਦ ਚਲਾਕੀਆਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੱਡਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਾਪ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਪੁੰਨ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਨੌਕ ਅਤੇ ਮੱਥਾ ਰਗੜਨ ਨਾਲੋਂ ਜੇ ਮਿਹਨਤ ਲਈ ਹੱਥ ਘਸਾਉਣ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਨਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕਿਸੇ ਲੰਬੀ ਬੋਠੀ ਵਾਲੇ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਚੇਗੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਨਿਬੰਧ ਉਹੀ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਵਧ ਜੀਅ ਕਰਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੇ ਮੁੱਖਬੰਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਣ। ਜੇ ਪਰਤੀ 'ਤੇ ਸੋਹਣੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਰਦ ਦੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀ ਸੀ। ਲੱਖ ਯਤਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਬਣੀ, ਪ੍ਰਸਤੁਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਬਣਨ ਵਿਚ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਵਾਰਿਸ ਨੇ ਹੀਰ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹਦੇ ਤੋਂ ਰਾਂਝੇ ਦਾ ਕਥਜਾ, ਨਿਆਈਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਂਗ ਸ਼ਬਦਾਂ ਸਹਾਰੇ ਸੌਖਿਆਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸਿਆਣਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਕੇ ਛੋਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਇਕ ਸੁਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੋਰ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਬਣ ਜਾਣ, ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਆਰ ਦੇ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੁਗੰਧ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸੁਨਿਆਰ ਦੀ ਅੱਖ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਟਿਕੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਪਰ ਵਿਆਹੁੰਦੜ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਟਿਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਬੂਟੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਬੁਣਤੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਇਕ ਸੂਝ ਅਵਸਰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਮਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਜਾਗਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਸੌਂਦੇ। ਗੁਰਜੰਟ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾਤਾਂ ਦੇ ਹਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲੇ ਵੀ ਸੋਹਣੇ ਹੋਣ।

ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ



ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੱਰਾ
ਫੋਨ:510-277-2592

ਇਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਉਠਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਦੇਸ਼ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਤਾਂ ਜੁਆਬ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਘੋੜੇ ਵਾਂਗ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਖੋੜੇ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਠਾਇਆ, 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਤੋਰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਾਹ ਮੱਧਮ ਕਿਉਂ ਹੈ?' ਤਾਂ ਇਕ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਨੇ ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਖੜਕੇ ਆਖਿਆ, 'ਅਸੀਂ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਵਧਾ ਦਿਉ, ਕੰਮ ਘੱਟਾ ਦਿਉ' ਇਕ ਬੰਦੇ ਨੇ ਅੰਬ ਦੇ ਆਚਾਰ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਢਿੱਡ 'ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਦਿਆਂ ਡਕਾਰ ਮਾਰ ਦੇ ਕਿਹਾ, 'ਸੁਆਦ ਆ ਗਿਆ' ਦੂਜੇ ਨੇ ਉਲਾਂਭਾ ਦਿੱਤਾ, 'ਮੀਟ ਤਾਂ ਠੀਕ ਸੀ, ਪਰ ਲਗਦੈ ਬੱਕਰਾ ਬੁੱਢਾ ਵੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।' ਸੋਚ 'ਚ ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਏਨਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਆਦ ਖਾਣੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਭੁੱਖ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਵੇਸਵਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਉਹਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀ ਹੈ? ਵਿਹਲੜ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਬਹਾਨਾ ਕਿਵੇਂ ਲਗਾਈਦਾ ਹੈ? ਤੇ ਲੀਡਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦਾ ਅਰਥ ਮਰਾਂ-ਪਾਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਕਰਨ ਲਗਦੇ ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਸਥਿਤੀ ਧੱਕੇ ਮਾਰਨ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ। ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਬੰਦੇ ਨੇ, ਕਦੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ?' ਵਿਹਲੜਾਂ ਨੂੰ ਉਬਾਸੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਘੋਰ-ਘੋਰ ਕੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਈ ਵਾਰ ਬੰਦਾ ਸੋਚਦਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੈ, ਵਾਪਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੈ ਕਿ ਉਪਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਹੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ। ਤਲਾਕ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਦਾਲਤ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੀ ਔਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮਸਾਂ ਖਹਿਤਾ ਛੁਟੀਐ' ਮਰਦ ਦੇਸਤਾਂ ਵਿਚ ਹੁੱਬ-ਹੁੱਬ ਕੇ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, 'ਚੁੜੇਲ ਗਲੋਂ ਲੰਬੀ' ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਸਮਾਜ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮੇਚ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਬਣ ਸਕੇ।

ਮੁਹੱਬਤ ਦੀਆਂ ਚਿੰਨੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਕਖਾਨੇ ਨੇ ਹੀ ਲੰਬੀ ਬਾਂਹ ਕਰਕੇ ਫੜੀਆਂ ਸਨ। ਚੰਗਿਆਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਪਰੋਸਣ ਦਾ ਢੰਗ

ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਮਹਿਮਾਨ ਸਮਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਖਾਸ ਹੈ? ਪੁੱਤਰ ਭਾਵੇਂ ਸੱਤ ਵੀ ਜੰਮ ਪੈਣ ਪਰ ਬਾਪ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਧੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਕੇ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਰੁਪਈਆ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਲੱਖ ਮੰਗਣ ਦੀ ਆਦਤ ਨਵੀਂ ਨਹੀਂ, ਬੜੀ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਦਸਵੰਧ ਪਹਿਲਾਂ ਹੱਕ ਦੀ ਕਮਾਈ 'ਚੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਨਿਹੱਕੀ 'ਚੋਂ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਬਹੁਤੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰੱਚੀ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਵਲ ਹੀ ਵਧਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਠੰਢੇ-ਮਿੱਠੇ ਜਲ ਦੀ ਛਬੀਲ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰਨ ਲੱਗਿਆਂ, ਇਕ ਸ਼ਰੀਫ ਨੇ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਉਹੀ ਐ ਲਾਲਾ, ਜੀਹਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਵਿਆਜ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਮੋੜ ਕੇ ਆਇਐ ਤੋਂ ਉਹਨੂੰ ਗਿਲਾਸ ਵਿਚਲਾ ਪਾਣੀ ਆਪਣਾ ਹੀ ਖੂਨ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਯਕੀਨ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਰੱਬ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਖਾਵੇ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ 'ਕਰਵਾ ਚੋਬ' ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਵੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਇਹ ਕਹਾਵਤਾਂ ਤਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਰੱਬ ਜਦੋਂ ਪੈਣ ਲੱਗਦੇ ਤਾਂ ਕਾਂ ਵਾਂਗ ਝਪਟ ਕੇ ਪੈਂਦੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਤਾਂ ਛੱਪਰ ਪਾੜ ਕੇ। ਪਰ ਇਹ ਛੱਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਟ ਜਾਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੱਪਰ ਹੋਵੇ ਈ ਨਾ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਾਹ ਕਈ ਵਾਰ ਟੇਡੇ ਹੁੰਦੇ ਨਹੀਂ, ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰਨ ਦੀ ਜਾਚ ਆ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਤੁਰਨ ਵਿਚ ਔਖ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜੇ ਰੱਬ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਿਹੱਕੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਕ 'ਚ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲਣਾ ਹੈ। ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਕਸਹਿਰੀਆਂ ਵਜਾਂ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਬੂਹੇ ਢੋਏ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਗੁਰਜੰਟ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਤੇਰਾਂ-ਤੇਰਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੁਲਦਾ, ਉਹ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧ ਵੀ ਤੋਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਦੇਖ ਤਾਂ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ 'ਤੇ ਕਰਾਈਮ ਰਿਪੋਰਟ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਖਿੜ-ਖਿੜ ਕੇ ਹੱਸੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਵਪਾਰੀ ਕੋਲੋਂ ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਲੁੱਟ ਲਏ ਗਏ। ਲੁਟੇਰੇ ਤਾਂ ਫੜ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਲੁੱਟ ਦੀ ਰਕਮ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਹੀ। ਗੁਰਜੰਟ ਨੂੰ ਮੂੰਹ 'ਚ 'ਹਾਏ ਓਏ ਮੇਰਿਆ ਡਾਢਿਆਂ ਰੱਬਾ,

ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਜੰਮੀਆਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੈ ਜਾਣੀਆਂ...' ਗੁਣਗੁਣਾਉਂਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਪਤਨੀ ਜੀਤੋ ਨੇ ਵਿਅੰਗ ਕਸਿਆ, 'ਅੱਜ ਦਿਨ ਕਿਧਰੋਂ ਚੜ੍ਹ ਪਿਆ, ਗਾਣੇ ਵੀ ਗਾਉਂਦੇ ਆਂਗੇ।'

'ਭਗਤਣੀਏ, ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਪਤੈ ਜਿਹੜਾ ਸੂਰਜ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿਹੁ ਨੇ ਦੱਖਣ 'ਚੋਂ ਚੜ੍ਹਦਾ ਵੇਖਿਐ, ਉਹਦਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਵਾਂਙੂ ਮੈਨੂੰ ਈ ਪਤੈ ਕਿ ਤੂੰ ਕੀ ਜਾਣੇ ਮੈਂ ਕੌਣ?'

ਪੁਲਿਸ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਵੀ ਵੇਖ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਪਰ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਟਰੱਕ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਟਰੇਨ ਦੇ ਇਕ ਡੱਬੇ 'ਚ ਟਿਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਪੀਲੀਭੀਤ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਸਾਥੀ ਨੇ ਟਰੱਕ ਚੁੱਕਣਾ ਸੀ, ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੱਡੀ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤੇ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ 'ਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੋਬ 'ਚ ਵੀ ਟਕਾ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਸੀ। ਰਕਮ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਕਾਫੀ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਹੈਰਾਨ ਸੀ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਦੁਆਬੇ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਸਮੇਂਦ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਪੀਲੀਭੀਤ ਚਲੇ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਉਹਨੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸੌ ਏਕੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ। ਉਹਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਸਨ-ਹਰੀ ਸਿੰਘ, ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਛੋਟਾ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ। ਸਮੇਂਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਘਰ 'ਚ ਬੇ-ਇਤਫਾਕੀ ਨੇ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਵਿਚ ਤਿੰਨੋਂ ਭਰਾ ਵਾਹਗੇ ਵਾਲੀ ਹੱਦ ਵਾਂਗ ਤਣ ਗਏ। ਗੁਰਜੰਟ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਜੀਤੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਇਕੋ ਘਰ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਨੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਪੈਸੇ ਲੈ-ਲੈ। ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇਖ ਲਵਾਂਗੇ। ਗੁਰਜੰਟ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਿੱਲੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਆਪ ਨਵਾਂ ਟਰੱਕ ਲੈ ਕੇ ਵੱਖਰਾ ਘੋੜਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ।

ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਜਲੰਧਰ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਟਰੱਕ ਖਰੀਦਿਆ ਤੇ ਸਤਲੁਜ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਡੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਟਰੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਮਿਲਣਾ ਸੀ ਪਰ ਗੁਰਜੰਟ ਵਾਪਿਸ ਪੀਲੀਭੀਤ ਨਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਪਰਤਣਾ, ਜਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜੀਤੋ ਦੇ ਹੱਥ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਟਰੱਕ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਹੀ ਧਰਾਂਗਾ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਟਰੱਕ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਮਿਲਿਆ, ਉਹਨੇ ਪਿਛਾਂਹ ਮੁੜਨ ਨਾਲੋਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਗਰੀ ਦੇ ਰਾਹ 'ਚ ਪੈਂਦੇ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਤੇ ਟਰੱਕ ਦਾ ਮੱਥਾ ਟਿਕਾਉਣ ਦੀ ਸੋਚੀ। ਇਸੇ ਨੇਹਚਾ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਗਿਆਰਾਂ ਡੱਬੇ ਲੱਭੂਆਂ ਦੇ ਲੈ ਕੇ, ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਚੌਕੀ ਭਰਨ ਲਈ ਟਰੱਕ ਭਜਾ ਲਿਆ।

ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥ 'ਤੇ ਟਰੱਕ ਦੀ ਚਾਬੀ ਅਤੇ ਗਿਆਰਾਂ ਸੌ ਰੁਪਏ ਰੱਖ ਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਸੀ ਜਾਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਟਪਲਾ ਖਾ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰ 'ਤੀ ਕਿ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਟਰੱਕ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾ ਬਖਸ਼ਣੀਆਂ ਤਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਵਧ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ।

ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਸਕ ਗਈ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿ ਉਹਨੇ ਤਾਂ ਭਾਈ ਨੂੰ 'ਲੋਹਾ ਰਾਸ ਆਵੇ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਹੋਵੇ' ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਲਈ ਚਾਬੀਆਂ ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਧਰੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਇਹਨੇ ਤਾਂ ਟਰੱਕ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਹੀ ਕਰ 'ਤੀ। ਲੋਕੀਂ ਤਾਂ ਦਸਵੰਧ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਦਾ ਤਾਂ ਰੁਪਈਆ ਈ ਚੜ੍ਹਾ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਖੈਰ! ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਿਦਕ ਜਾਗ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਰ ਜਾਂਦਾ ਜਾਵੇ, ਦਿਹਾੜੀ-ਦੱਪਾ ਕਰਕੇ ਟੱਬਰ ਪਾਲ ਲਵਾਂਗਾ। ਟਰੱਕ ਤਾਂ ਦੇ 'ਤਾ ਧਰਮ ਖਾਤੇ ਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲੈ ਕੇ ਵਾਪਿਸ ਲਾਰੀ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਜਲੰਧਰ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸਤ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਦੱਸਿਆ ਕੁਝ ਨਾ। ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਹਾਲੇ ਬਾਡੀ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੋਰ ਲੱਗਣਗੇ, ਉਹ ਪੀਲੀਭੀਤ ਤੋਂ ਮਹੀਨੇ ਵੀਹ ਦਿਨ ਪਿੱਛੋਂ ਵਾਪਿਸ ਆਵੇਗਾ।

ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲੰਘ ਗਈ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਰਿਜ਼ਕ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਘਰ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਮੂੰਹ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇਗਾ? ਕੀ ਦੱਸੇਗਾ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ? ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚੀ, ਭਾਈ ਸ਼ਰੀਕੇ 'ਚ ਬਦਲ ਗਏ ਨੇ ਤੇ ਗੁਰਜੰਟ ਦੀ ਲੱਗੀ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗ, ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਅੱਖ ਨਾ ਲੱਗੀ। ਸਵੇਰੇ ਉਠਿਆ, ਮੂੰਹ ਸਿਰ ਧੋਤਾ, ਚਾਰ ਪਹਿੱਠੇ ਬੈਗ 'ਚ ਪਾਏ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਟ੍ਰੇਨ 'ਚ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਕੀ ਸਨ। ਮਨ ਖਿਆਲਾਂ 'ਚ ਡੁੱਬ-ਡੁੱਬ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਵਾਂਗ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਕਰਕੇ ਚੱਲਿਆ ਹਾਂ? ਫਿਰ ਸੋਚੋ, ਚਲੇ ਕਈਆਂ ਦਾ ਸੁਨਾਮੀ ਲਹਿਰਾਂ ਤੇ ਭੁਚਾਲਾਂ 'ਚ ਵੀ ਬੜਾ ਕੁਝ ਉਜੜ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਤਾਂ ਜਿਉਂਦੇ ਹੀ ਨੇ। ਪਰ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਾਅਨਿਆਂ ਦਾ ਡਰ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਢ-ਵੱਢ ਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਫਿਰ 'ਵੇਖੀ ਜਾਊ, ਜੇ ਹੋਵੇਗਾ' ਸੋਚ ਕੇ ਉਹਨੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਠੋਕੇ ਤੋਂ ਲੀਟਰ ਦੀ ਬੋਤਲ ਲੈ ਲਈ ਕਿ ਚਲੋ ਲੰਬਾ ਸਫਰ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਲੰਘ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਹਾਲੇ ਬਾਡੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਤੇ ਫਿਰ ਟ੍ਰੇਨ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ 'ਚ ਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਫਿਕਰਾਂ 'ਚ ਇਕ ਜਮੂਰਾ ਬਣ ਕੇ, ਧੁਆਂਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲੈ ਕੇ ਵਸਦੇ ਘਰ 'ਚ ਉਜਾੜ ਪਾਉਣ ਲਈ ਤੁਰ ਪਿਆ।

ਪੈਗ 'ਤੇ ਪੈਗ ਗੁਰਜੰਟ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉਹਨੇ ਉਤਰਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਖਰੀ ਹੈ ਤੇ ਉਥੋਂ ਅੱਗੇ ਟ੍ਰੇਨ ਜਾਵੇਗੀ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਕਦੇ ਜਾਗ ਕੇ, ਕਦੇ ਸੌਂ ਕੇ, ਕਦੇ ਸੋਫੀ, ਫਿਰ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਗੁਰਜੰਟ ਦਾ ਸਫਰ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਗਿਆ। ਏਨੇ ਲੰਬੇ ਸਫਰ 'ਚ ਨਾ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ, ਨਾ ਹੂੰ ਕਹੀ ਨਾ ਹਾਏ। ਦੋ ਲੀਟਰ ਕੋਕ ਦੀ ਬੋਤਲ 'ਚ ਅੱਧਾ ਕੋਕ ਤੇ ਅੱਧੀ ਸ਼ਰਾਬ ਉਹ ਘੁੱਟਾਂ-ਬਾਟੀ ਪੀਂਦਾ, ਆਖਰੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਲੀ ਬੋਤਲ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਅੱਜ ਸਾਥ ਦੇਣ ਲਈ ਤੇਰਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ।' ਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬੈਗ ਨੂੰ

ਸਿਰਹਾਣੇ ਥੱਲੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸੌਂ ਗਿਆ। ਤੇ ਫਿਰ ਗੁਰਜੰਟ ਦੀ ਅੱਖ ਉਦੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ, ਜਦੋਂ ਰੇਲਵੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਆ ਕੇ ਹੁਲਾਣਿਆ, 'ਬੋੜੀ ਡੱਫ ਲਿਆ ਕਰੋ, ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਹੋ ਗਿਆ ਟਰੇਨ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਨੂੰ।' ਤੇ ਗੁਰਜੰਟ ਅੱਖਾਂ ਮਲਦਾ ਬੈਗ ਬਾਹ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰ ਆਇਆ। ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਨੇ 'ਵਾਜ਼ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ, 'ਆਹ ਟਰੱਕ ਤੇਰਾ ਪਿਓ ਚੁੱਕ ਜਿਹੜਾ ਉਪਰ ਪਿਐ' ਤੇ ਉਹਨੇ ਲਾਹ ਕੇ ਗੁਰਜੰਟ ਦੇ ਹੱਥ ਲਿਆ ਫੜ੍ਹਾਇਆ।

ਅੱਧੇ ਕੁ ਸ਼ਰਾਬੀ ਜਿਹੇ ਗੁਰਜੰਟ ਨੇ ਜਦੋਂ ਟੂਟੀ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਮਾਰੇ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਚੇਤਾ ਆਇਆ, 'ਇਹ ਟਰੱਕ ਤਾਂ ਸਾਲਾ ਮੇਰਾ ਹੈ ਈ ਨੂੰ ਸੀ। ਕਿਤੇ ਵਿਚ ਬੰਬ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਬੰਬਾਂ ਵਾਲਾ ਮਸਾਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ' ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਬਣੇ ਪੁਲਿਸ ਬਾਣੇ ਵਲ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਫਿਰ ਮੁੜ ਆਇਆ, 'ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੈਵੇ, ਜੀਹਦਾ ਵਿਚ ਬਹੁ ਪਤਾ ਹੋਊ, ਪੁਜਾ ਦਿਆਂਗੇ ਉਥੇ। ਜੇ ਸਾਲਾ ਬੰਬ ਵੀ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਚੱਲ ਜੂ, ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜਾ ਜਿਉਂਦਾ ਘਰ ਨੂੰ ਚੱਲਿਐ... ਲਾਸ਼ ਈ ਐ।'

ਤੇ ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਸਣੇ ਬੈਗ ਤੇ ਟਰੱਕ ਦੇ ਟ੍ਰੇਨ ਤੋਂ ਅੱਗੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬੱਸ ਦਾ ਸਫਰ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਅੱਧਾ ਕੁ ਘੰਟਾ ਟੈਪੂ ਦਾ ਤੇ ਫਿਰ ਮੀਲ ਕੁ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਕੇ ਜਾਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਹੱਥ 'ਚ ਟਰੱਕ ਤੇ ਮੋਢੇ ਬੈਗ। ਮਨ 'ਚ ਖਿਆਲ ਆਉਣ ਕਿ ਜੁਆਕ ਕੀ ਸੋਚਣਗੇ? ਇਹੋ ਪਈ ਭਾਧਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਟਰੱਕ ਲੈਣ ਸੀ, ਚੁੱਕੀ ਟਰੱਕ ਆਉਂਦੈ।

ਅੱਧ ਕੁ ਜਿਹੇ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰਜੰਟ ਨੇ ਸੋਚਿਆ, 'ਦੇਖ ਤਾਂ ਲਈਏ ਇਹਦੇ 'ਚ ਹੈ ਕੀ?' ਤੇ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਜਿੰਦੀ 'ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਵੱਟਾ, ਅਹੁ ਗਈ ਟੁੱਟ ਕੇ। ਟਰੱਕ ਦਾ ਕੁੰਡਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਦਿਮਾਗ, ਤਾਲੂਏ ਨਾਲ ਜਾ ਲੱਗੇ 'ਕੱਠੇ। ਨੋਟ ਹੀ ਨੋਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਤੁੜੀ ਵਾਲਾ ਕੋਠਾ ਭਰਤਾ ਹੋਏ। ਚਾਲ ਬਦਲ ਗਈ, ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦਾ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਟਰੱਕ ਟਿਕਾਇਆ ਚੁਬਾਰੇ 'ਤੇ। ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਨਵਾਂ ਟਰੱਕ ਲੈ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਟਰੱਕ ਪਾ ਲਏ ਤੇ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਵੱਡਾ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਬਣ ਗਿਆ।

ਗੋਡਿਆਂ ਪਰਨੇ ਹੋ ਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸੁਕਰਾਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਲਏ ਤਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਲੱਖ ਸਨ ਪਰ ਮੋੜ 'ਤੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਸਤਵੰਜਾ ਲੱਖ। ਸੱਚਿਆ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਤੇਰਾ ਦਸਵੰਧ ਵਾਲਾ ਹਿਸਾਬ ਠੀਕ ਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹੀ ਗੁਣਾ-ਘਟਾਓ 'ਚ ਫਸ ਜਾਨੋ ਆ।

ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ 'ਤੇ ਕਰਾਈਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰਜੰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਖਾਨੇ ਕਿਵੇਂ ਪਾਏ ਕਿ ਉਸ ਰਕਮ ਦਾ ਖਾਤਾ ਧਰਮ ਰਾਜ ਨੇ ਕਦੋਂ ਦਾ ਉਹਦੇ ਨਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜਰਾ ਹਟ ਕੇ -ਮਨਵੀਰ

ਗਾਇਕਾ ਦਾ ਵਿਆਹ

ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਇਕ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ "ਛੱਲੋ-ਮੁੰਦੀਆਂ" ਗੀਤ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ 'ਚ ਵੱਸਿਆ ਗਾਇਕ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪੰਡੀ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਤੋਲ ਪੁਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੁਆਉਣ ਲਈ ਰੁਕੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚੋਂ ਲਾਲ ਚੁੜਾ ਪਹਿਨੀ ਦੋ-ਗਾਣੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾ ਉਤਰੀ। ਉਸ ਝੱਟ ਪੰਡੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਨਿਹੋਰਾ ਦਿੱਤਾ, "ਵੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਉਚੇਚਾ ਤੇਰੇ ਘਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਕਾਰਡ ਦੇਣ ਗਈ ਸੀ।"

"ਮਾਫੀ ਚਾਹਾਂਗਾ, ਅਗਲੀ ਵੇਰ ਆ ਜਾਂਗੇ।"

"ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ-ਮੁਕਲਾਵਾ 'ਕੱਠਾ ਹੀ ਹੋਇਐ। ਫੇਰ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ?" ਬੀਬੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਤੋਲ ਪੁਆਉਣ ਵਿਚ ਰੁੜ ਗਈ।

ਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਗਾਇਕਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ

ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਡੀ ਉਹਦੇ ਦੋ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਆਇਆ। ਤਿੰਨ ਭਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਜੁਆਕ ਨੇ। ਤੇ ਹੁਣ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਡੀ ਉਸ ਦੇ ਅਗਲੇ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਨ ਪਾਉਣ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਗਾਉਣ ਜਾ ਰਿਹੈ।



ਗੱਲ ਬਣੀ ਕਿ ਨਹੀਂ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੱਰਾ

ਹਾਏ ਮਹਿੰਗਾਈ!

ਮਾੜੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਲੋਕ ਨੂੰ ਜਰਕ ਆ ਗਈ, ਵਿਚ ਹੌਕਿਆਂ ਦੇ ਚੜ੍ਹੇ ਸਵੇਰ ਸਾਈਆਂ। ਟਮਾਟਰ ਅੱਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿੱਲੇ ਵਿਕਣ ਲੱਗੇ, ਕਿੱਡਾ ਦਿਨੇ ਹੀ ਪੈ ਗਿਆ ਨੂੰਚ ਸਾਈਆਂ। ਗੋਭੀ, ਗੰਢੇ ਤੇ ਆਲੂਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਪੈ ਗਈ, ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਦੀ ਨਿਕਲ ਗਈ ਲੋਚ ਸਾਈਆਂ। ਕਿਵੇਂ ਭੁਤਰਿਆ ਭੂਤਨਾ ਆਏ ਕਾਬੂ, ਲੋਕੀ ਚੁਬਾਰੇ 'ਚ ਭੰਨਣ ਲਲੇਚ ਸਾਈਆਂ। ਲੀਡਰ ਬੁੱਕ ਨਾਲ ਬੜੇ ਪਕਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ, ਲਾ ਕੇ ਲਾਰਿਆਂ ਦੇ ਉਚਤੋ ਵੇਚ ਸਾਈਆਂ। ਕਿਤੇ ਬਹੁਤ, ਗਰੀਬ ਦਾ ਫੜ੍ਹ ਪੱਲਾ, ਨੱਥ ਪਾ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਘੇਰ ਸਾਈਆਂ। ਆ ਕੇ ਬੁਲਬੁਲਾਂ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਪੁੰਝ ਹੱਥੀਂ, ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਮੁੱਛ ਜੋ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਕੇਰ ਸਾਈਆਂ। ਚਲੇ ਦੇਰ ਤਾਂ ਘਰੇ ਤੇਰੇ ਆਈ ਹੁੰਦੀ, ਪੈਦਾ ਵੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਅੰਧੇਰ ਸਾਈਆਂ। ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਠੱਕ 'ਗੂਠਾ, ਮੁਲਕ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਕਰ ਦੇ ਮਿਹਰ ਸਾਈਆਂ। ਮੱਝ ਸੂ ਪਈ ਕੱਚੀਏ ਕਿਵੇਂ ਧਾਰਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਾ ਪਵੇਗੀ ਜੇਚ ਸਾਈਆਂ।

ਸੂਫੀ ਦਰਵੇਸ਼ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਦਾ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਮਜ਼ਾਂ

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ

—ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ

ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਦੀ ਪਰਿਵਰਜ ਚੰਗੇ ਸਰਦੇ-ਪੁਜਦੇ ਅਮੀਰ ਖਾਨਦਾਨ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਗਜ਼ਨੀ ਅਤੇ ਕੰਧਾਰ ਵਿਚ ਜੱਜ ਸਨ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਇਧਰ ਵੀ ਰਾਜਸੀ ਉਬਲ ਪੁਬਲ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਚੜ੍ਹਦੀ ਜੁਆਨੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਜ਼ਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਪਤਨ ਤੇ ਗੌਰੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਦੇਖੀ, ਢਲਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਗੌਰੀਆਂ ਦਾ ਪਤਨ ਤੇ ਗੁਲਾਮ ਬੰਸ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਦੇਖੀ। ਤੁਰਕ ਆਏ, ਮੰਗੋਲ ਆਏ, ਹਕੂਮਤਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ, ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਨਗਾਰੇ ਵਜਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਤਾਕਤ ਦੀ ਇਸ ਜੋਰ ਅਜਮਾਈ, ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੌਕਤ ਤੇ ਖੂਬਾਰ ਟੱਕਰ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ, ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਨਗਾਹਾਂ 'ਤੇ ਅਮੀਰ-ਗਰੀਬ, ਦਾਤੇ-ਮੰਗਤੇ, ਮੁਸਲਮਾਨ-ਹਿੰਦੂ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ, ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਪਰਤ ਜਾਂਦੇ। ਹਰੇਕ ਲੋੜਵੰਦ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਅਤੇ ਧਰਵਾਸ ਮਿਲਦਾ। ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਨੇ ਕਿਲੇ ਅਤੇ ਮਹਿਲ ਬਣਵਾਏ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਮਹਿਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਥੇ ਚਮਗਿੰਦਤਾਂ ਅਤੇ ਕਬੂਤਰਾਂ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੈ, ਮੌਤ ਦਾ ਸਨਾਟਾ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਮਕਬਰਿਆਂ ਉਪਰ ਜਾਓ, ਕੱਵਾਲ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਦਾਨੀ ਲੋਕ ਲੰਗਰ ਵਰਤਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਲੋੜਵੰਦ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਸੀਸਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿਚ ਜਿੰਦਗੀ ਦਿਸਦੀ ਤੇ ਕਬਰਾਂ ਉਪਰ ਮੌਤ। ਪਰ ਹੋ ਉਲਟ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਬਰ ਉਪਰ ਜਿੰਦਗਾਨੀ ਦੀ ਖੈਰ ਮੰਗੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਸੁੱਖਣਾ ਸੁੱਖੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਸੁਕਰਾਨਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਬਚਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜਦੋਂ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਭਰਮਣ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਦ ਉਹ ਸੂਫੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖਾਨਗਾਹਾਂ ਵਿਚ ਰੁਕਦੇ, ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਂਦੇ ਤੇ ਜਿਥੋਂ ਕਿਤੇ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਦੀ ਬਾਣੀ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੀ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ। ਜਨਮਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚ ਹਵਾਲੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਦੇ। ਦੂਜੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕਿਤਾਬ 'ਫਾਇਦੁਲਫਵਾਦ' ਹੈ। ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਦੇ ਉਤਰ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ੇਖ ਨਿਜਾਮਉਦੀਨ ਔਲੀਆ, ਅਪਣੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਦੌਰਾਨ ਵਧੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸੁਣਾਉਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਅਮੀਰ ਹਸਨ ਸਿਜਜ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਅਪਣੇ ਕੋਲ ਕਲਮ, ਦਵਾ ਤੇ ਕਾਪੀ ਰੱਖਦਾ। ਨੇੜੇ ਬੈਠਾ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਜਾਂਦਾ। ਸ਼ੇਖ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਹਸਨ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਤਾਂ ਸ਼ੇਖ ਸਾਹਿਬ ਵਧੀਕ ਚੇਤਨ ਹੋ ਕੇ ਸਹਿਜੇ-ਸਹਿਜੇ ਬੋਲਦੇ ਤਾਂ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਧੂਰੀ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ। ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਸਫ਼ਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਪਈ ਹੈ, ਹਸਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, "ਜੀ, ਇਹ ਮੈਂ ਨੋਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਸੋਚਿਆ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਫੁਰਸਤ ਹੋਈ, ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ।" ਸ਼ੇਖ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਸ਼ੇਖ ਵਧੀਕ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, 'ਫਾਇਦੁਲਫਵਾਦ' ਦੀਆਂ ਵੀ ਕਈ ਜਿਲਦਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਖਰੇਵੇਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਖਲਿਕ ਅਹਿਮਦ ਨਿਜ਼ਾਮੀ ਵਲੋਂ ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਮੁਸਲਿਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਸੰਭਾਲੇ ਖਰੜੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ। ਨਿਜ਼ਾਮੀ ਜੀ ਨੇ 'ਖੈਰੁਲ ਮਜਾਲਿਸ' ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰਕੇ ਛਪਵਾਇਆ। ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਖੈਰੁਲ ਮਜਾਲਿਸ' ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ 'ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਗੋਸ਼ਟਾ' ਅਤੇ 'ਫਾਇਦੁਲਫਵਾਦ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 'ਦਿਲਾਂ ਲਈ ਰਾਹਤ' ਕਿਤਾਬਾਂ ਰਚੀਆਂ। ਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ। 'ਸੀਅਰੁਲ ਅਲੀਆ' ਕਿਤਾਬ ਪੰਜਾਬੀ ਜੁਬਾਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈ। 'ਖੈਰੁਲ ਮਜਾਲਿਸ', ਸ਼ੇਖ ਨਸੀਰੁੱਦੀਨ ਮਹਿਮੂਦ ਚਿਰਾਗ ਦਿੱਲੀ ਜੋ ਅਵਧ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਨ ਤੇ ਸ਼ੇਖ ਨਿਜ਼ਾਮਉਦੀਨ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਨੇ ਲਿਖੀ। ਨਸੀਰੁੱਦੀਨ ਦਾ ਮੁਕਾਮ ਵੱਡੇ ਫਕੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। 'ਸੀਅਰੁਲ ਅਲੀਆ', ਸੱਯਦ ਮੁਹੰਮਦ ਬਿਨ ਮੁਬਾਰਕ ਕਿਰਮਾਨੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਕਿਰਮਾਨੀ ਦੇ ਬਾਬਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ। ਅਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਰਚੀ ਗਈ।

ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਦੇ ਦਾਦਾ ਕਾਜ਼ੀ ਸੁਏਬ ਕਾਬਲ ਤੋਂ ਹਿਜਰਤ ਕਰਕੇ 1157 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਆ ਗਏ। ਬੇਤਾ ਸਮਾਂ ਲਾਹੌਰ ਰੁਕ ਕੇ ਕਸੂਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਕਸੂਰ ਦੇ ਕਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਉਚੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਵਕਤ ਜ਼ਰੂਰਤਵੰਦ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਸੁਲਤਾਨ ਪਾਸ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ, "ਦੱਸੋ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।" ਸੁਏਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜੇ ਜੇ ਅਸਾਂ ਤੋਂ ਖੁੱਸ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਹਜ਼ੂਰ। ਅਮਨਚੈਨ ਨਾਲ ਦਿਨ ਕਟੀ ਕਰਨ ਦੇ ਖਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।" ਅਜਿਹਾ ਫਕੀਰਾਨਾ ਉਤਰ ਸੁਣਕੇ ਸੁਲਤਾਨ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਤਿਕਾਰ ਵਧ ਗਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਕੋਠੇਵਾਲ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਕਾਜ਼ੀ (ਜੱਜ) ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਕਾਜ਼ੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੇਟੇ ਸਨ। ਵੱਡਾ ਇਜ਼ੁੱਦੀਨ ਮਹਿਮੂਦ ਸੀ, ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਜਮਾਲੁੱਦੀਨ ਸੁਲੇਮਾਨ ਤੇ ਛੋਟਾ ਨਜੀਬੁੱਦੀਨ ਮੁਹੰਮਦ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਜਮਾਲੁੱਦੀਨ ਦਾ ਬੇਟਾ ਸੀ। ਮਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਬੀਬੀ ਕਰਸੁਮ ਸੀ। ਦਾਦਾ ਸੁਏਬ ਕਾਬਲ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਫਰੁੱਖ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਬੜਾ ਕਰੀਬੀ ਸੀ। ਸੁਲਤਾਨ ਸ਼ਾਹਬੁੱਦੀਨ ਗੌਰੀ, ਜਮਾਲੁੱਦੀਨ ਦਾ ਮਾਮਾ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੁਲਤਾਨ ਗੌਰੀ ਦਾ ਸਮਾਂ 1175 ਤੋਂ 1265 ਈਸਵੀ ਤੱਕ ਦਾ ਹੈ।

ਮਾਂ ਕਰਸੁਮ ਬੜੀ ਨੇਕਬਖ਼ਤ ਧਰਮੀ ਬੀਬੀ ਸੀ, ਜੋ ਦਾਨਪੁੰਨ ਕਰਦੀ, ਦੇਰ ਤੱਕ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਗੋਦ ਵਿਚ ਫਰੀਦ ਨੂੰ ਬਿਠਾਈ, ਨਮਾਜ਼ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੀ, 'ਹੋ ਪਰਵਰਦਗਾਰ, ਅਸੀ ਜਿਸਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਾਂ, ਉਹ ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ। ਅਸੀਂ ਤੇਰਾ ਕਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰ ਸਕਦੇ। ਹੋ ਪਿਤਾ, ਫਰੀਦ ਨੂੰ ਏਸ ਕਾਬਲ ਬਣਾ ਕਿ ਇਹ ਤੇਰਾ ਕਰਜ਼ ਬੰਦਗੀ ਰਾਹੀਂ ਉਤਾਰੇ। ਇਸ ਬੀਬੀ ਦੀ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਨਾਲ ਕਈ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸਾਖੀਆਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਚੋਰ ਘਰ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦਾ ਰਾਹ ਨਾ ਲੱਭੇ। ਬੀਬੀ ਕਰਸੁਮ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਕਿ ਅੱਗੋਂ ਤੋਂ ਨੇਕ-ਚਲਣੀ ਨਾਲ ਦਿਨ ਬਿਤਾਏਂਗਾ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਏਂਗਾ। ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਤੇ ਚੋਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਪਰਤ ਆਈ।

ਦਿੱਲੀ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਫਕੀਰ ਸ਼ੇਖ ਜਲਾਲੁੱਦੀਨ ਤਬਰੇਜ਼ੀ ਕੋਠੇਵਾਲ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਿਆ। ਇਹ ਖੁਆਜਾ ਕੁਤੁਬੁੱਦੀਨ ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਕਾਕੀ ਦਾ ਮਿੱਤਰ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕੀ ਇਥੇ ਕੋਈ ਪੁੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਦਰਵੇਸ਼ ਵੀ ਹੈ?" ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਨਹੀਂ ਜੀ, ਅਜਿਹਾ ਇਥੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਹਾਂ ਇਕ ਕਾਜ਼ੀ ਬੱਚਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਲੋਕ ਪਾਗਲ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਘਰ ਅਤੇ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਹਰ ਵੇਲੇ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।" ਜਲਾਲੁੱਦੀਨ ਫਰੀਦ ਜੀ ਪਾਸ ਗਏ। ਅਪਣੇ ਚੋਲੇ ਵਿਚੋਂ ਅਨਾਰ ਕੱਢ ਕੇ ਤੋੜਿਆ ਤੇ ਫਰੀਦ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਫਰੀਦ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜੀ ਮੈਂ, ਰੋਜ਼ੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਖਾ ਸਕਦਾ।" ਫਕੀਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਨਾਰ ਤੋੜਿਆ ਗਿਆ, ਇਕ ਦਾਣਾ ਤਿੜਕ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਪਰ ਡਿੱਗਾ। ਇਹ ਦਾਣਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਫਰੀਦ ਨੇ ਰੁਮਾਲ ਦੀ ਕੰਨੀ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਸ਼ਾਮੀਂ ਰੋਜ਼ਾ ਇਸੇ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਦਿਨ ਛਿਪਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦਾਣਾ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਵਿਸਮਾਦ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। ਪਿਛੋਂ ਦੇਰ ਤੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਛਤਾਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਸਾਰਾ ਅਨਾਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ? ਇਕ ਦਾਣੇ ਵਿਚ ਏਨੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ, ਪੂਰੇ ਅਨਾਰ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਜਲਵੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਕੀ ਪਤਾ? ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸਾਈਂ ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਕਾਕੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੁਰਸ਼ਦ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ, ਤਦ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ। ਸਾਈਂ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ, "ਫਰੀਦੁੱਦੀਨ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੱਖਾਂ ਰੁੱਤਾਂ ਆਈਆਂ ਤੇ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ-ਕੋਈ ਰੁੱਤ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਅਨਾਰ ਪਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ-ਕੋਈ ਅਨਾਰ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਅਨਾਰ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਦਾਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਦਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹਾ, ਜਿਹੜਾ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਤੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਆਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਤੂੰ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਅਨਾਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਜਿਸ ਦਾਣੇ ਉਪਰ ਤੇਰਾ ਹੱਕ ਸੀ, ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਚਲ ਕੇ ਆਪ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਪੁੱਜਾ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਉਹ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਬੰਦਗੀ ਕਾਰਨ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜੁਆਨੀ ਵਿਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਹਰਤ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲਣ ਲੱਗੀ। ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਸਨ, ਨਾ ਕੋਠੇਵਾਲ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਤਦ ਵੀ ਮੁਲਤਾਨ ਦੇ ਸੁਹਰਾਵਰਦੀ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੇ ਫਕੀਰ ਸ਼ੇਖ ਬਹਾਵੁਦੀਨ ਜ਼ਕਰੀਆ ਨੇ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ, "ਮੈਂ ਆਪਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਅਭਿਲਾਸੀ ਹਾਂ।" ਸਾਈਂ ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਕਾਕੀ ਇਧਰ ਦੀ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਆਪ ਨੇ ਚਰਨ ਛੂਹ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, "ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਹਾਂ।" ਸਾਈਂ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ, "ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰੋ। ਜਾਹਲ ਫਕੀਰ ਸਰਕਸ ਦਾ ਮਖੋਲੀਆ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ।" ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਮੁਕਾ ਕੇ ਮੁਲਤਾਨ ਸਾਈਂ ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਕਾਕੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਗਏ। ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਨੇ ਇਥੋਂ ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਫਰੀਦ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਗਏ। ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਬਾ-ਕਾਇਦਗੀ ਨਾਲ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ

ਚਿਸ਼ਤੀ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ। ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਲੀਨ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮੁਰਸ਼ਦ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦੋ ਵਾਰ ਹੀ ਜਾਂਦੇ।

ਸਾਈਂ ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਕਾਕੀ ਦੇ ਮੁਰਸ਼ਦ ਖਵਾਜ਼ਾ ਮੁਈਨੁੱਦੀਨ ਚਿਸ਼ਤੀ, ਦਿੱਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਆਏ ਤਾਂ ਜੁਆਨ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਸਾਰ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਬਾਜ਼ ਹੈ ਬਖ਼ਤਿਆਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਵਰਗ ਤੋਂ ਉਰੇ ਕਿਧਰੇ ਆਪਣਾ ਆਲੂਣਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦੇਹ।" ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਤੁਸੀਂ ਵੱਡੇ ਹੋ, ਮੁਰਸ਼ਦ ਹੋ। ਤੁਹਾਡੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਮੈਂ ਅਸੀਸ ਕਿਵੇਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ?" ਤਦ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਅਸੀਸਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਚਿਸ਼ਤੀ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕਰਾਮਾਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਈ ਕਿ ਇਕ ਮੁਰੀਦ ਨੂੰ ਮੁਰਸ਼ਦ ਅਤੇ ਮੁਰਸ਼ਦ ਦੇ ਮੁਰਸ਼ਦ ਤੋਂ ਇਕੱਠਿਆਂ ਵਰਦਾਨ ਮਿਲੇ ਹੋਣ।

ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਖਵਾਜ਼ਾ ਫਿਰ ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਪਾਸ ਆਏ। ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਰੀਦਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰੋ-ਵਾਰੀ ਅਸੀਸਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੀ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਹੈ?" ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਹਾਂ ਜੀ, ਇਕ ਹੈ, ਫਰੀਦ। ਉਹ ਚਲੀਗਾ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ।" ਮੁਈਨੁੱਦੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਚਲੋ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ।" ਖਾਨਗਾਹ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਫਰੀਦ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਖਾਣ-



ਪੀਣ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦਾ-ਕਰਦਾ ਇੰਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਠ ਕੇ ਸੁਆਗਤ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਠਿਆ ਨਾ ਗਿਆ। ਬੈਠਿਆਂ-ਬੈਠਿਆਂ ਮੱਥਾ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਟਿਕਾ ਦਿੱਤਾ, ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਬਰਸਾਤ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਮੁਈਨੁੱਦੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਹੋਰ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਏਸ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਬਾਲਣਾ ਹੈ? ਹੁਣ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਾਂ ਕਰੋ ਬਖ਼ਤਿਆਰ।"

ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਸ਼ੇਖ ਨਿਜ਼ਾਮਉਦੀਨ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਦਾਚਾਰ, ਹਲੀਮੀ,

ਮਿਠਾਸ, ਸਬਰ-ਸ਼ੁਕਰ ਅਤੇ ਕਰਾਮਾਤੀ ਅੰਸ਼ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਪਾਠਕ ਕਰਾਮਾਤ ਲਫਜ਼ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਤ੍ਰਬਕ ਉਠਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਵਿਦਿਆ ਅਤੇ ਨਿਜ਼ਾਚਾ ਇਹ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਹੈ ਈ ਨਹੀਂ।

ਇਕ ਮੁਰੀਦ ਆਪ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਜੀ, ਮੇਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਧੀਆਂ ਹਨ। ਗਰੀਬੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਇਆ ਕਰੋ। ਮੇਰੀ ਇਕ ਧੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਹੈ।" ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਾਓ, ਸਬਰ ਕਰੋ।" ਉਹ ਬੋਲਿਆ, "ਤੁਹਾਡੀ ਇਕ ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ, ਫੇਰ ਤੁਹਾਡੇ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਦੁੱਖ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਬਾਂਹ ਫੜਾਓ।" ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਸੁਲਤਾਨ ਅਲਾਉਦੀਨ ਖਿਲਜੀ ਦੀ ਸੈਨਾ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਜ਼ਫ਼ਰ ਖਾਨ ਦਾ ਪੋਤਰਾ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਆਇਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਦੁਖੀ ਮੁਰੀਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜੀ ਮੇਰਾ ਘਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਖਿਦਮਤ ਕਰਾਂਗਾ।" ਮੌਲਾਨਾ ਦੇ ਦਿਨ ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਬੀਤਣ ਲੱਗੇ।

ਹਾਂਸੀ ਤੋਂ ਸਾਈਂ ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਕਾਕੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿਜ਼ਾਨੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਪਾਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਯਾਨੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਉਤਰ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਥਾਪ ਦਿੱਤੇ। ਲੋਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪੈਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਹਾਂਸੀ ਚਲਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਂਸੀ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਉਹੀ ਹਾਲ ਹੋਇਆ। ਲੋਕ ਹਟਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਜੋਧਨ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਦੇ ਲੋਕ ਗੁਸਤਾਖ, ਰੁੱਝੇ ਤੇ ਨਾਸਤਕ ਹਨ, ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਭੇਰਾ ਇੱਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਜੋਧਨ ਚੱਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਚੈਨ ਮਿਲਿਆ, ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, "ਇਹ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਥਾਂ ਹੈ।" ਇਥੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਕਰੀਰ ਹੇਠ ਆਸਣ ਜਮਾ ਲਿਆ ਤੇ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਸੁਨੇਹਾ ਮਿਲਦਾ, "ਜੀ ਆਪ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਖਾਧਾ, ਜੀ ਆਪ ਦੇ ਫਲਾਣੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਖਾਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਅਡੋਲ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਲੀਨ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਰੱਬ ਨੇ ਬਰਕਤਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ।

ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਕਲੰਦਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਖਾਨਗਾਹ ਵਿਚ ਪੁੱਜਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਲੀਨ ਸਨ। ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਅੰਦਰੋਂ ਬੰਦ ਸੀ ਤੇ ਹੁਕਮ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ

ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਣਾ, ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ਦਸਤਕ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ। ਝੋਪੜੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਚਟਾਈ (ਮੁਸੱਲਾ) ਵਿਛੀ ਪਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਉਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਕਲੰਦਰ ਉਸ ਉਪਰ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਬੇਸ਼ਕ ਇਹ ਗੁਸਤਾਖੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵਕਤ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸ਼ੇਖ ਬਦਰੁੱਦੀਨ ਇਸਹਾਕ ਨੇ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਡਰੋਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕਿਹਾ। ਕਲੰਦਰ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਖੁਆਇਆ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਚੋਲੇ ਵਿਚੋਂ ਭੰਗ ਕੱਢੀ ਤੇ ਠੂਠੇ ਵਿਚ ਘੋਟਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਛਿੱਟੇ ਪਾਕਿ ਮੁਸੱਲੇ ਉਪਰ ਡਿੱਗਣ ਲੱਗੇ। ਇਸਹਾਕ ਨੇ ਇਸ ਹਰਕਤ ਦਾ ਬੁਰਾ ਮਨਾਇਆ ਤਾਂ ਕਲੰਦਰ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਇਹੋ ਠੂਠਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ, ਕਲੰਦਰ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, "ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਮੰਨ ਕੇ ਬਖਸ਼ ਦੇਹ।" ਕਲੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਦਰਵੇਸ਼ ਹੱਥ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਪਰ ਚੁੱਕ ਲੈਣ ਤਾਂ ਵਾਰ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।" ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੰਧ 'ਤੇ ਮਾਰ।" ਕਲੰਦਰ ਨੇ ਕੰਧ 'ਤੇ ਠੂਠਾ ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ ਕੰਧ ਢਹਿ- ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਈ।

ਜਿਸ ਉਪਰ ਵਧੀਕ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੁੰਦੇ, ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਉਸਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦਿਆ ਕਰਦੇ, "ਰੱਬ ਤੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਰਦ ਪੈਦਾ ਕਰੇ।" ਆਏ ਮੁਰੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ, ਦੁੱਖ ਸੁਣਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਭਿੰਜੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ, ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ, "ਅੱਲਾਹ ਦਾ ਨਾਮ ਲਵੋ, ਬੰਦਗੀ ਕਰੋ, ਭਰੋਸਾ ਰੱਖੋ, ਮਾਲਕ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਮੁਰੀਦ ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ ਆਇਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਏਨਾ ਉਦਾਸ, ਏਨਾ ਦੁਖੀ ਕਿਉਂ ਹੈ?" ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਰਿਵਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪ ਪਾਸ ਆਇਆ, ਘਰ ਮੇਰਾ ਬਿਮਾਰ ਭਰਾ, ਮਰਨ ਕਿਨਾਰੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ ਜਹਾਨ ਵਿਚੋਂ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਯਕੀਨਨ।" ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ, "ਜਿਹੜੀ ਤੇਰੀ ਇਸ ਵਕਤ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਇਹੋ ਹਾਲਤ ਰਹੀ, ਬਸ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਨਹੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਦੀ।"

ਅਜੋਧਨ ਵਿਚ ਦੋ ਭਰਾ ਮੁਨਸ਼ੀ ਸਨ। ਇਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਵੈਰਾਗ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਮੁਰੀਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਘਰ-ਬਾਰ, ਪਰਿਵਾਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਭਾਣਾ ਵਾਪਰਿਆ, ਦੁਨੀਆਂਦਾਰ ਭਰਾ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਤਕਲੀਫ ਏਨੀ ਕਿ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਾ ਰਹੀ। ਫਕੀਰ ਭਰਾ ਦੌੜਦਾ ਹੋਇਆ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਆ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ। ਆ ਕੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜੇ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਾਸੇ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਰਹਾਂਗਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਨੇੜੇ ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, "ਤੇਰਾ ਭਰਾ ਠੀਕ ਹੈ। ਜਾਹ।" ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭਰਾ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਕਰਾਨਾ ਕਰਨ ਦੁਬਾਰਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਖਾਨਗਾਹ 'ਤੇ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ, "ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ। ਦੁੱਖ-ਤਕਲੀਫਾਂ ਆ ਵੀ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕੁਰਲਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੀ ਸਾਡੇ ਉਪਰ ਕਦੀ ਕੋਈ ਬਿਪਤਾ ਨਹੀਂ ਆਈ? ਅਸੀਂ ਹਉਕਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਸਬਰ ਤੇ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਕਿਉਂ, ਦੁੱਖ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜੋ ਵੀ ਭੇਜੇ, ਉਸਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰੋ।"

ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਰਾਤੀਂ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਟਹਿਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੀਂਦ ਅਜੇ ਦੂਰ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਬੇਟਾ ਨਿਜ਼ਾਮਉਦੀਨ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬੜਾ ਲਾਡ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਾਡ ਸਦਕਾ ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਗੁਸਤਾਖ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਜ਼ਰ- ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਦਾ ਵਕਤ ਸੀ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਗਏ ਤੇ ਵਾਜ ਮਾਰੀ, "ਨਿਜ਼ਾਮ।" ਨਿਜ਼ਾਮ ਸੁੱਤਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਸ਼ੇਖ ਨਿਜ਼ਾਮਉਦੀਨ ਤੁਰੰਤ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਝੁਕ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਹੁਕਮ ਹਜ਼ੂਰ।" ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਨਹੀਂ ਭਾਈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਇਸ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵਾਜ ਮਾਰੀ ਸੀ।" ਫਿਰ ਟਹਿਲਦੇ ਰਹੇ। ਅੱਧੇ ਪਹਿਰ ਬਾਦ ਫੇਰ ਵਾਜ ਮਾਰੀ, "ਨਿਜ਼ਾਮਉਦੀਨ।" ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੇਟਾ ਸੁੱਤਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਸ਼ੇਖ ਨਿਜ਼ਾਮਉਦੀਨ ਖਲੇ ਗਿਆ, ਅਦਬ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, "ਮਾਲਕ, ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ?" ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਨਹੀਂ ਓ ਭਾਈ। ਤੁਸੀਂ ਆਰਾਮ ਕਰੋ।" ਸ਼ੇਖ ਨਿਜ਼ਾਮਉਦੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਬਾਬਾ ਜੀ, ਕੋਈ ਕੰਮ ਆਖਣਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ, ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਾਸ ਲਈ ਉਠਾਉਣਾ? ਮੈਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕਰੋ, ਮੈਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।" ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਸੌ ਜਾਉ।" ਫਿਰ ਟਹਿਲਦੇ ਰਹੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਗਏ ਤੇ ਕਿਹਾ, "ਨਿਜ਼ਾਮਉਦੀਨ।" ਉਹ ਸੁੱਤਾ ਨਾ ਜਾਗਿਆ, ਹਜ਼ਰਤ ਨਿਜ਼ਾਮਉਦੀਨ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਹੁਕਮ ਮਾਲਕ।" ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੁਸਕਰਾਏ ਤੇ ਫੁਰਮਾਇਆ, "ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਣ ਦਾ ਮਨ ਸੀ, ਉਹ ਲੈਣ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਤੂੰ ਹੈ, ਜੇ ਖੋਹ ਰਿਹਾ ਹੈਂ ਜਬਰਨ। ਠੀਕ ਐ ਫਿਰ। ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਨੂੰ ਜੇ ਇਵੇਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹੋ ਸਹੀ।" ਇਹ ਆਖਕੇ ਸ਼ੇਖ ਨਿਜ਼ਾਮਉਦੀਨ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ। ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਬਰਸਾਤ ਹੋਈ।

ਇਕ ਹੋਰ ਦਿਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਬਦਰੁੱਦੀਨ ਇਸਹਾਕ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਟਹਿਲੀਆ (ਗੜਵਈ), ਕਿਤੇ ਦੂਸਰੇ ਘਿੱਫ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ੇਖ ਨਿਜ਼ਾਮਉਦੀਨ ਨੇ ਡਿਊਟੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ। ਇਸਹਾਕ ਦੱਸ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰਨ ਤਾਂ

ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਜਾਉ। ਕੋਈ ਮਿਲਣ ਆਵੇ ਤਾਂ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਹੋ। ਅੰਦਰ ਝਾਤ ਮਾਰਦੇ ਰਹੋ, ਜੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਟਹਿਲਣ ਲਗ ਜਾਣ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਖਬਰ ਦੇ ਦਿਉ ਕਿ ਫਲਾਣਾ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਹੈ, ਸ਼ੇਖ ਨਿਜ਼ਾਮੁੱਦੀਨ ਪਹਿਰੇ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ ਕਿ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਗੁਣ- ਗੁਣਾਉਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ। ਝਾਤ ਮਾਰੀ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਵਿਸਮਾਦਿਕ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਗੁਣਗੁਣਾ ਰਹੇ ਸਨ;

‘ਮਕਸੂਦਿ ਮਨ ਬੰਦਾਇ ਜਿ ਕਨੀਨ ਤੁਈ।
ਅਜ ਬਹੁਤ ਤੂ ਮੀਰਮ ਅਜ ਬਰਾਇ ਤੂ ਜੀਅਮ।’
(ਤੋਰੀ ਤਾਘ ਵਿਚ ਤੇਰੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਬਣ ਕੇ ਜੀਆਂ।
ਦੇਵਾਂ ਜਾਹਾਨਾ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਲੋੜ ਹੈ ਮੈਨੂੰ, ਤੇਰੇ ਲਈ ਮਰਾਂ, ਤੇਰੇ ਲਈ ਜੀਆਂ।)
ਨਿਜ਼ਾਮੁੱਦੀਨ ਨੇ ਸੋਚਿਆ, ‘‘ਹੁਣ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਰਹਿਮਤਾਂ ਦੇ ਦਰ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ।’’ ਫਿਰ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ, ‘‘ਕਿਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ। ਜਾਵਾਂ ਤਾਂ ਕੀ ਪਤਾ ਬਰਕਤਾਂ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਣ, ਪਰ ਜੇ ਗੁਸਤਾਖੀ ਸਮਝ ਲਈ ਤਾਂ ਮਿਮਾਂ ਮੰਗ ਲਵਾਂਗਾ, ਮਿਹਰਬਾਨ ਤਾਂ ਉਹ ਹਨ ਹੀ, ਬਖਸ਼ ਦੋਣਗੇ।’’ ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਪੱਛਮ ਵਲ, ਕਾਅਬੇ ਵਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਉਪਰਲੇ ਸ਼ਿਅਰ ਗੁਣ-ਗੁਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਿਜ਼ਾਮੁੱਦੀਨ ਉਤੇ ਪਈ ਤਾਂ ਫੁਰਮਾਇਆ, ‘‘ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਆਇਓ। ਜੇ ਤੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੈ, ਮੰਗ ਲੈ।’’ ਨਿਜ਼ਾਮੁੱਦੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੋਏ ਹੋ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਤਾਕਤ ਦਿਉ ਕਿ ਮੈਂ ਦੀਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਕਦੀ ਭਟਕਾਂ ਨਾ।’’ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਅਸੀਸ ਦਿੱਤੀ, ‘‘ਇਹੋ ਹੋਏਗਾ ਨਿਜ਼ਾਮੁੱਦੀਨ। ਇਹੋ ਹੋਇਗਾ। ਧਰ ਤਾਰੇ ਵਾਂਗ ਤੂੰ ਅਡੋਲ ਰਹੋਗਾ।’’ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਬਤ ਦਸਦਿਆਂ ਪਿਛੋਂ ਹਜ਼ਰਤ ਨਿਜ਼ਾਮੁੱਦੀਨ ਆਪਣੇ ਮੁਰੀਦਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ‘‘ਕਈ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅੱਗੇ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਆਖਰੀ ਸਾਰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਿਆਂ-ਕਰਦਿਆਂ ਚਲੇ ਜਾਣ। ਪਰ ਜੇ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫੈਸਲਾ ਉਹੋ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਈਓ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਜੋਰ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ।’’

‘ਫਵਾਇਦੁੱਲਫਵਾਦ’ ਵਿਚ ਸ਼ੇਖ ਨਿਜ਼ਾਮੁੱਦੀਨ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਬਾਰੇ ਦਸਦੇ ਹਨ; ‘‘ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਦਾ ਭਰਾ ਸ਼ੇਖ ਨਜ਼ੀਬੁੱਦੀਨ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਉਚੇਰੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਤਾਦ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਨਜ਼ੀਬੁੱਦੀਨ ਮੁਤਵੱਕਿਲ (ਈਮਾਨ ਵਾਲਾ) ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ?’’ ਉਸਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, ‘‘ਮੈਂ ਤਾਂ ਜੀ ਮੁਤਅੱਕਲ (ਪੇਟੂ) ਹਾਂ, ਮੁਤਵੱਕਿਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੋਵੇਗਾ।’’ ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ, ‘‘ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦੁੱਦੀਨ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈਂ ਨਾ ਤੂੰ?’’ ਨਜ਼ੀਬ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, ‘‘ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਇਹੋ ਗੱਲ ਸੱਚ ਹੈ। ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੈ, ਕੌਣ ਜਾਣੇ।’’

ਇਕ ਔਰਤ ਆਪ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਈ ਤੇ ਬੈਠਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਬੈਠੇ ਇਕ ਪ੍ਰਣਾ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਦੀਨ ਦਾ ਤਾਬਿਆਦਾਰ ਰਹਾਂਗਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੂਫੀ ਅਤੇ ਮੌਲਵੀ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੈਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਪਰ ਚਿਸ਼ਤੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇੰਦਰਪ੍ਰਸਤ ਵਿਚ ਇਕ ਫਾਤਿਮਾ ਨਾਂ ਦੀ ਔਰਤ ਸੀਲ ਸੰਜਮ ਵਿਚ ਏਨੀ ਪਵਿੱਤਰ ਸੀ ਕਿ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਔਰਤ ਦੇ ਜਾਮੇ ਵਿਚ ਇਹ ਤਾਂ ਰੱਬ ਨੇ ਮਰਦ ਭੇਜਿਆ ਹੈ।’’

ਬਾਬੇ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕਿ ਇਕ ਵੇਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮੁਰਸ਼ਦ ਸਾਈਂ ਬਖਤਿਆਰ ਕਾਕੀ ਪਾਸ ਗਿਆ ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਚਲੀਆ ਕੱਟਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ। ਆਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਸ਼ੁਹਰਤ ਖੱਟਣ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕ ਚਲੀਓ ਕਟਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਨਹੀਂ।’’ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਜੀ ਮੈਂ ਸ਼ੁਹਰਤ ਖੱਟਣ ਵਾਸਤੇ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦਾ। ਆਪ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਏ। ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਛਤਾਵਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੂਜਾ ਵਾਕ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ। ਇਹ ਗੁਸਤਾਖੀ ਮੈਥੋਂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਰਸ਼ਦ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਪੀਰ, ਮੁਰੀਦ ਦੀ ਕੰਘੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।’’

ਆਪ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਨਬੀ ਆਇਆ ਤੇ ਆਉਣ ਸਾਰ ਬਕਵਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬੋਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕੋਈ ਉਜ਼ਰ-ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਾਂਤ ਸੁਣਦੇ ਰਹੇ। ਆਖਰ ਉਹ ਬੰਦਾ, ਇਹ ਲਫਜ਼ ਕਹਿ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ, ‘‘ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਹਾਨ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ, ਮੇਰੇ ਗੁਨਾਹ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਚਰਿਆਦਿਲੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਗੇ।’’

ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਏ, ਸੌ ਰੋਜ਼ਾ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ। ਖਰਬੂਜਾ ਮੰਗਵਾਇਆ। ਇਕ ਫਾਤੀ ਮੈਨੂੰ ਫੜਾਈ। ਮੈਂ ਰੋਜ਼ਾ ਤੋੜਨ ਦਾ ਇਛਕ ਨਹੀਂ ਸਾਂ, ਪਰ ਮੁਰਸ਼ਿਦ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸੋਚਿਆ, ਗੁਨਾਹ ਬਖਸ਼ਾਣ ਲਈ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਹੋਰ ਰੋਜ਼ੇ ਰੱਖ ਲਵਾਂਗਾ ਪਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਫਾਤੀ ਖਾਣ ਹੀ ਵਾਲਾ ਸਾਂ ਕਿ ਆਪ ਨੇ ਰੋਕਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ‘‘ਤੂੰ ਨਾ ਖਾਹ। ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਖਾਣ ਦੀ ਛੋਟ ਹੈ, ਤੇਰੇ ਲਈ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕੀਤਾ।’’

ਇਕ ਦਿਨ ਮੁਹੰਮਦ ਨਾਮ ਦਾ ਬੰਦਾ ਆਪ ਪਾਸ ਬੈਠਾ ਸੀ ਕਿ ਖਾਣੇ ਦਾ ਵਕਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਝੋਂਪਤੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੱਪੜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਵਿਛਾ ਕੇ ਦਸਤਰਖਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਸਤਰਖਾਨ ਤੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਉਗਲ ਨਾਲ ਰੇਤ ਉਪਰ ਦਾਇਰਾ ਵਾਹਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਇਹ ਰਿਹਾ ਮੇਰਾ ਦਸਤਰਖਾਨ ਮੁਹੰਮਦ ਭਰਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕ।’’

ਆਰਿਫ਼, ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਹਮ-ਉਮਰ ਅਤੇ ਹਮ-ਜਮਾਤੀ ਸੀ, ਦੋਸਤ ਸੀ ਬਚਪਨ ਦਾ। ਮੁਲਤਾਨ ਦੇ ਮਲਿਕ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬੁਲਾਕੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਬਾਬਾ ਜੀ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਾਂਸੀ ਵਿਚ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਅਰਜ਼ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਣੀ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਸਖੇ ਹੋ, ਜਾਉ, ਆਖੋ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਿਸ ਮੁਲਤਾਨ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਖੋਡਦੇ-ਖੋਡਦੇ ਤੁਸੀਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਗਲੀਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦੀਦਾਰ ਵਾਸਤੇ ਸਹਿਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ ਤੇ ਮੁਲਤਾਨ ਦੀ ਇਕ ਫੇਰੀ ਪਾਉ। ਮਲਿਕ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਘੋੜਾ ਦਿੱਤਾ, ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਕ ਬੈਲੀ ਵਿਚ ਸੌ ਮੁਹਰਾਂ ਪਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਨਜ਼ਰਾਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ।

ਆਰਿਫ਼ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹਾਂਸੀ ਵਲ ਤੁਰ ਪਿਆ ਤੇ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਹ ਮੁਹਰਾਂ ਬੈਲੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਘਰ ਰੱਖ ਗਿਆ। ਚਲੋ-ਚਾਲ, ਚਲੋ-ਚਾਲ ਹਾਂਸੀ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਘੋੜਾ ਰੁੱਖ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇਖਦੇ ਰਹੇ, ਪਛਾਣਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਸ਼ਾਇਦ ਆਰਿਫ਼ ਹੈ ਆਪਣਾ ਗਰਾਈਂ ਭਾਈ।’’ ਆਰਿਫ਼ ਨੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਤੇ ਪੰਜਾਹ ਮੁਹਰਾਂ ਵਾਲੀ ਬੈਲੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖੀ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਆਰਿਫ਼ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ‘‘ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੋਸਤ ਸਮਝਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨਿਕਲੇ ਆਰਿਫ਼। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਸਕੇ ਭਰਾ ਹੋ ਮੇਰੇ।’’ ਆਰਿਫ਼ ਨੂੰ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਾ ਲੱਗੀ ਤੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਂ

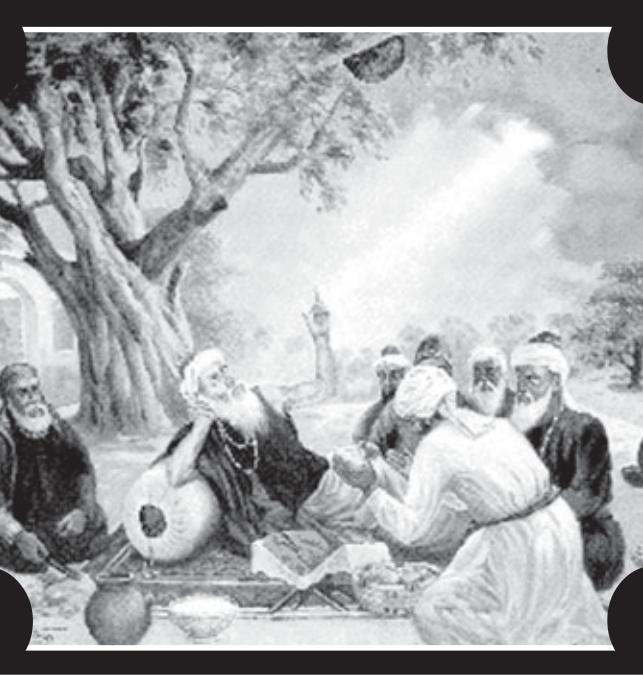
ਆਪ ਦਾ ਭਰਾ ਕਿਵੇਂ ਹਾਂ।’’ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਭਰਾ ਜੰਮਣਸਾਰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅੰਧ ਦਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਭਲਾ?’’

ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਆਰਿਫ਼ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ‘‘ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿਉ ਬਾਬਾ ਜੀ। ਦਰਅਸਲ ਮੈਂ ਡਰ ਗਿਆ ਕਿ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਸਾਰਾ ਧਨ ਡਾਕੂ ਈ ਨਾ ਲੁੱਟ ਲੈਣ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਮੁਲਤਾਨ ਆਉਗੇ, ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਉਦੋਂ ਆਪ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ।’’ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹੱਸ ਪਏ, ਕੁਝ ਨਾ ਕਿਹਾ।

ਝੋਂਪਤੀ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੰਧਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੁਰੀਦਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੰਧਾਂ ਉਸਾਰ ਦੇਈਏ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ, ‘‘ਫਰੀਦ ਇੱਟ ਉਪਰ ਇੱਟ ਨਹੀਂ ਚਿਣਨ ਦੇਣਗਾ।’’ ਮੁਰੀਦਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਜੀ ਸੱਪ ਫਿਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋ ਜਾਏਗੀ।’’ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦਾ ਸੱਪ। ਬੇਧੌਰ ਰਹੋ।’’ ਮੁਰੀਦਾਂ ਨੇ ਵਧੀਕ ਮਿਨਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤਾਂ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਕੰਧਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੱਕੀ ਇੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ। ਟੋਏ ਵਿਚੋਂ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਰਲਕੇ ਡਲੇ ਪੁੱਟ ਕੇ ਲਿਆਵਾਂਗੇ। ਕੰਧਾਂ ਇਕ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਉਚੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਇਕ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਮੁਰੀਦ ਸਿਰਾਜੁੱਦੀਨ ਕੋਲ ਅਬੋਹਰ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਂ। ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਸਦਕਾ ਮੁਹੱਲੇ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਸਿਰਾਜੁੱਦੀਨ ਦੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਲੜ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ, ਉਸ ਉਪਰ ਦੂਸ਼ਣ ਲਾਉਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਔਰਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਨਾ ਆਈ, ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਜਿਹੜੀਆਂ- ਜਿਹੜੀਆਂ ਤੁਹਮਤਾਂ ਲਾ ਰਹੀਆਂ ਹੋ, ਉਹ ਬੈਠ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ?’’ ਇਹ ਗੱਲ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਦੇਖਿਆ, ਕਿੰਨੀ ਸੁਹਣੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਇਸ ਨੇਕਬਖ਼ਤ ਬੀਬੀ ਨੇ?’’

‘ਉਹ ਭੀੜਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਉਜਾਤਾਂ ਵਿਚ ਵਸੋਬਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਮੇਲੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ। ਅੰਧੀ ਰਾਤ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਸਾਂ। ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਨਾ ਮਿਲਦਾ। ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਕੁਝ ਰੱਖਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਗਜ਼ਬ ਦਾ ਤਿਆਗ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ। ਆਦਮਜ਼ਾਤ ਵਿਚੋਂ ਕੌਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਚਾਹੇ ਵਕ੍ਰਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਆਪ ਦਾ ਵਾਕਿਫ਼ ਹੁੰਦਾ, ਚਾਹੇ ਅਜਨਬੀ, ਗੱਲ ਇਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨਾਲ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਖਣਯੋਗ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਇਕੱਲਿਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸਨ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ। ਏਨੀਆਂ ਮਿੰਠੀਆਂ ਤੇ ਮਿਹਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਕਈ ਬੰਦਿਆਂ



ਦਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਕਿ ਇਸੇ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਣਾ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਹੋਵੇ। ਹੋਰ ਕੀ ਰੱਖਿਓ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ? ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਫਕੀਰ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਸੁਹਣੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਉਣ ਲਗਦੇ, ਸਾਨੂੰ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਦ ਦੀ ਸਾਖੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਛੁਪਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਛੁਪਾਉਣ, ਅਸੀਂ ਬੁੱਝ ਲੈਂਦੇ ਸਾਂ। ਤਿੰਨ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਰੱਬੀ ਰਹਿਮਤ ਨਾਜ਼ਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲਾ ਵੇਲਾ ਹੈ ਕੀਰਤਨ ਦਾ, ਦੂਜਾ ਜਦੋਂ ਬੰਦਗੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਭਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਤੀਜਾ ਹੁੱਸੇ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਰਾਜ਼ੀਨਾਵਾਂ ਹੋਣ ਵਕਤ। ਇਕ ਵਾਰ ਕੁਝ ਫਕੀਰ ਆਪ ਦੀ ਖਾਨਗਾਹ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ‘‘ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਡਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਤਕਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਨ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੁਲਾਹ ਕਰਵਾ ਦਿਉ।’’ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਮੇਰੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਲੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਗੱਲ ਸੁਣਾਂ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਸਹਾਕ ਵੀ ਸੀ। ਬੜੀ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ‘‘ਉਸ ਦਿਨ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਉਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਉਂ ਫੁਰਮਾਇਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਦੇ ਬੈਠਾ ਸਾਂ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਗੁਸਤਾਖੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।’’ ਦੂਜੇ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, ‘‘ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਭੁੱਲ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਹੋਈ ਜੇ ਮੈਂ ਖਾਹ-ਮਖਾਹ ਤੈਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਸੰਜਮ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਗਲਤੀ ਮੇਰੀ ਸੀ।’’ ਜਿਸ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਬਦਰੁੱਦੀਨ ਇਸਹਾਕ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੰਝੂ ਆ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਗਏ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕਦੀ ਲੜੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਇਹ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋ ਈ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਅਕਲ ਦੇਣ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਲੜਨ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਸ਼ਟ ਵਿਹਾਰ ਕਰੀਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਭੇਜੇ ਭਲੇ ਲੋਕ ਸਨ।

ਦਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਕਿ ਇਸੇ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਣਾ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਹੋਵੇ। ਹੋਰ ਕੀ ਰੱਖਿਓ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ? ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਫਕੀਰ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਸੁਹਣੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਉਣ ਲਗਦੇ, ਸਾਨੂੰ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਦ ਦੀ ਸਾਖੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਛੁਪਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਛੁਪਾਉਣ, ਅਸੀਂ ਬੁੱਝ ਲੈਂਦੇ ਸਾਂ। ਤਿੰਨ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਰੱਬੀ ਰਹਿਮਤ ਨਾਜ਼ਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲਾ ਵੇਲਾ ਹੈ ਕੀਰਤਨ ਦਾ, ਦੂਜਾ ਜਦੋਂ ਬੰਦਗੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਭਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਤੀਜਾ ਹੁੱਸੇ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਰਾਜ਼ੀਨਾਵਾਂ ਹੋਣ ਵਕਤ। ਇਕ ਵਾਰ ਕੁਝ ਫਕੀਰ ਆਪ ਦੀ ਖਾਨਗਾਹ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ‘‘ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਡਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਤਕਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਨ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੁਲਾਹ ਕਰਵਾ ਦਿਉ।’’ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਮੇਰੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਲੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਗੱਲ ਸੁਣਾਂ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਸਹਾਕ ਵੀ ਸੀ। ਬੜੀ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ‘‘ਉਸ ਦਿਨ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਉਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਉਂ ਫੁਰਮਾਇਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਦੇ ਬੈਠਾ ਸਾਂ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਗੁਸਤਾਖੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।’’ ਦੂਜੇ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, ‘‘ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਭੁੱਲ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਹੋਈ ਜੇ ਮੈਂ ਖਾਹ-ਮਖਾਹ ਤੈਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਸੰਜਮ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਗਲਤੀ ਮੇਰੀ ਸੀ।’’ ਜਿਸ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਬਦਰੁੱਦੀਨ ਇਸਹਾਕ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੰਝੂ ਆ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਗਏ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕਦੀ ਲੜੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਇਹ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋ ਈ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਅਕਲ ਦੇਣ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਲੜਨ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਸ਼ਟ ਵਿਹਾਰ ਕਰੀਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਭੇਜੇ ਭਲੇ ਲੋਕ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਫਕੀਰ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਸੁਹਣੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਉਣ ਲਗਦੇ, ਸਾਨੂੰ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਦ ਦੀ ਸਾਖੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਛੁਪਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਛੁਪਾਉਣ, ਅਸੀਂ ਬੁੱਝ ਲੈਂਦੇ ਸਾਂ। ਤਿੰਨ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਰੱਬੀ ਰਹਿਮਤ ਨਾਜ਼ਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲਾ ਵੇਲਾ ਹੈ ਕੀਰਤਨ ਦਾ, ਦੂਜਾ ਜਦੋਂ ਬੰਦਗੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਭਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਤੀਜਾ ਹੁੱਸੇ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਰਾਜ਼ੀਨਾਵਾਂ ਹੋਣ ਵਕਤ। ਇਕ ਵਾਰ ਕੁਝ ਫਕੀਰ ਆਪ ਦੀ ਖਾਨਗਾਹ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ‘‘ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਡਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਤਕਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਨ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੁਲਾਹ ਕਰਵਾ ਦਿਉ।’’ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਮੇਰੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਲੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਗੱਲ ਸੁਣਾਂ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਸਹਾਕ ਵੀ ਸੀ। ਬੜੀ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ‘‘ਉਸ ਦਿਨ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਉਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਉਂ ਫੁਰਮਾਇਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਦੇ ਬੈਠਾ ਸਾਂ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਗੁਸਤਾਖੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।’’ ਦੂਜੇ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, ‘‘ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਭੁੱਲ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਹੋਈ ਜੇ ਮੈਂ ਖਾਹ-ਮਖਾਹ ਤੈਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਸੰਜਮ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਗਲਤੀ ਮੇਰੀ ਸੀ।’’ ਜਿਸ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਬਦਰੁੱਦੀਨ ਇਸਹਾਕ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੰਝੂ ਆ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਗਏ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕਦੀ ਲੜੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਇਹ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋ ਈ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਅਕਲ ਦੇਣ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਲੜਨ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਸ਼ਟ ਵਿਹਾਰ ਕਰੀਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਭੇਜੇ ਭਲੇ ਲੋਕ ਸਨ।

‘ਜ਼ਿਆਉਦਦੀਨ’ ਫਲਸਫੇ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਅਧਿਆਪਕ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ੇਖ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਕਰਨ ਆਇਆ ਤਾਂ ਸੋਚਦਾ ਆਇਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਦੀਨ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਲਮ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗ ਗਏ, ਫਿਰ ਕੀ ਕਰਾਂਗਾ? ਜ਼ਿਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਚਰਨੀਂ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਈਦੀਆਂ ਹਨ? ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਰੱਬ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਮੁਨਕਿਰ ਹੋਈਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰੀਦਾ ਹੈ?’’ ਗੱਲ ਕੀ, ਜੇ-ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਹੋ ਪੁੱਛਦੇ ਗਏ, ਭੈਰਾ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

‘ਜ਼ਿਆਉਦਦੀਨ’ ਫਲਸਫੇ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਅਧਿਆਪਕ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ੇਖ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਕਰਨ ਆਇਆ ਤਾਂ ਸੋਚਦਾ ਆਇਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਦੀਨ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਲਮ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗ ਗਏ, ਫਿਰ ਕੀ ਕਰਾਂਗਾ? ਜ਼ਿਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਚਰਨੀਂ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਈਦੀਆਂ ਹਨ? ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਰੱਬ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਮੁਨਕਿਰ ਹੋਈਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰੀਦਾ ਹੈ?’’ ਗੱਲ ਕੀ, ਜੇ-ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਹੋ ਪੁੱਛਦੇ ਗਏ, ਭੈਰਾ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਪਾਕਿ ਪੱਤਣ ਦਾ ਕਾਜ਼ੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਹਰ ਵਕਤ ਖਿਲਾਫ਼ ਬੋਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਸਨੇ ਸਹਿਰ ਦੇ ਮੌਲਵੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਬੁਲਾ ਲਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਭਾਈਓ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ ਕੇ ਗਾਉਣ-ਵਜਾਉਣ ਵਿਚ ਮਗਨ ਰਹੇ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹਮਾਕਤ ਕਰੇ ਕਿ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਵੀ ਗਾਈ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਨਾਲ ਕੀ ਸਲੂਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?’’ ਸਰੋਤੇ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਏ। ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਆਖਰ ਪੁੱਛ ਹੀ ਲਿਆ, ‘‘ਜੀ, ਇਹ ਦੱਸੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਖਸ ਹੈ ਕੌਣ, ਜਿਸ ਬਾਬਤ ਤੁਸੀਂ ਫਤਵਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਫਰੀਦੁੱਦੀਨ।’’ ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਏ ਤੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੋ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੋਈ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਗੁਨਾਹ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।’’ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ।

ਬਲਬਨ ਅਜੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਉਲਗ ਖਾਨ ਸੀ। ਇਧਰ ਪਾਕਿ ਪੱਤਣ ਵਲ ਦੀ ਲੰਘਿਆ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਆਇਆ। ਕੁਝ ਰਕਮ ਅਤੇ ਚਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪਟੇ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਆਪ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਇਹ ਕੀ ਹੈ?’’ ਉਲਗਖਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ‘‘ਜੀ, ਪੈਸੇ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹਨ ਤੇ ਚਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਪਟਾ ਆਪ ਲਈ।’’ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ, ‘‘ਪੈਸੇ ਰੱਖ ਜਾਉ। ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣਗੇ। ਪਟੇ ਚੁੱਕ ਲਵੋ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹੋਰ ਬਥੇਰੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਨੇ ਜਾਗੀਰਾਂ ਨਹੀਂ ਲਈਆਂ ਕਦੀ।’’ ਉਲਗਖਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਜੀ, ਇਕ ਬਾਗ ਦਾ ਪਟਾ ਵੀ ਹੈ।’’ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹੱਸ ਪਏ, ਕਿਹਾ, ‘‘ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਬਾਗਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਭਾਈ। ਬਸ, ਅੱਲਾਹ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਕਰ।’’

ਨਿਜ਼ਾਮੁੱਦੀਨ (1238-1325) ਦਾ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਨਾਮ ਸੱਯਦ ਮੁਹੰਮਦ ਸੀ, ਪਿੰਡ ਬਦਾਯੂੰ (ਯੂ ਪੀ), ਮਾਂ ਜੁਲੈਖਾਂ, ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸੱਯਦ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਬਾਬੇ ਦਾ ਨਾਮ ਅਲੀ ਸੀ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਸੱਯਦ ਅਹਿਮਦ ਬੁਖਾਰੀ ਦੀ ਛਾਂ ਸਿਰ ਤੋਂ ਉਠ ਗਈ। ਕਮਾਈ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਗਰੀਬੀ ਵਿਚ ਘਿਰ ਗਏ। ਕਈ ਵਾਰ ਭੁੱਖਿਆਂ ਦਾ ਦਿਨ ਲੰਘਦਾ। ਜਿਸ ਡੰਗ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਰੋਟੀ ਨਾ ਮਿਲਦੀ, ਮਾਂ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਰਦੀ, ‘‘ਬੱਚਿਓ, ਅੱਜ ਆਪਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਮਹਿਮਾਨ ਹਾਂ। ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹੋ। ਬਾਲਕ ਨਿਜ਼ਾਮ ਕਦੀ-ਕਦਾਈ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦਿਆਂ ਮਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਦਾ, ‘‘ਹੁਣ ਰੱਬ ਦੇ ਮਹਿਮਾਨ ਕਦੋਂ ਹੋਵਾਂਗੇ ਆਪਾਂ ਮਾਂ?’’ ਆਪ ਮੁਰੀਦਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਬਤ ਦੱਸਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ‘‘ਘਰ ਵਿਚ ਪਿੱਤਲ, ਕਾਂਸੀ ਦੇ ਤਾਂ ਕੀ ਲੋਹੇ ਦੇ ਬਰਤਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕਸੇਰਿਆਂ ਜਾਂ ਠੂਠਿਆਂ ਵਿਚ ਦਾਲ-ਸਬਜ਼ੀ ਪੁਆ ਕੇ ਰੋਟੀ ਹੱਥ 'ਤੇ ਧਰਕੇ ਖਾ ਲੈਂਦੇ। ਕਦੀ ਕੋਈ ਠੂਠਾ ਡਿਗ ਕੇ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਮਾਂ ਝਿੜਕਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਆਖਦੀ, ‘‘ਘੁਮਿਆਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਆਪਣਾ। ਹੋਸ਼ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਖਾਓ। ਦਾਇਆਂ ਬਦਲੇ ਮਿਲਦੇ ਨੇ ਇਹ ਠੂਠੇ ਕਸੇਰੇ।’’

ਹੋਸ਼ ਸੰਭਲੀ ਤਾਂ ਨਿਜ਼ਾਮੁੱਦੀਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਸੂ ਚਾਰਦਾ। ਸ਼ਾਮੀ ਖਾਣਾ ਖਾ ਕੇ ਬਦਾਯੂੰ ਦੀ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਮੌਲਵੀ ਕੋਲ ਪੜ੍ਹਨ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਕ ਸ਼ਾਮ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਦਰਵੇਸ਼ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਾਲਕ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਮੌਲਵੀ ਜਲਾਲੁੱਦੀਨ ਤਬਰੇਜ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਅੱਲਾਹ ਤੋਂ ਸਿਵਾਇ ਇਹ ਬਾਲਕ ਜੀਵਨ ਭਰ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਝੁਕਾਏਗਾ, ਇੰਨਾ ਮੈਂ ਇਹਦੇ ਬਾਬਤ ਜਾਣ ਗਿਆ ਹਾਂ।’’ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਅਸੀਸਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਦਸਤਾਰ ਫਜ਼ੀਲਤ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਅਬੂ ਬਕਰ ਕੱਵਾਲ ਤੋਂ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣਿਆ, ਸ਼ੁਹਰਤ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਰਸ਼ਦ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਅਬੂ ਬਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਤਾਲੀਮ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜੋਗਾ ਤਾਂ ਹੋਜਾ। ਮਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣ ਸਮੇਤ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਪੁੱਜਾ। ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਬਦਾਯੂੰ ਨਾਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਕਿਵੇਂ ਮਾਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਸੋਚਕੇ ਇਕ ਨਿੱਕਾ ਕਾਰਵਾਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੌਲਾਨਾ ਸ਼ਮਸੁੱਦੀਨ ਵੱਡਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀ ਤੇ ਬਲਬਨ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਸ਼ਖਸੀਅਤ। ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੌਲਾਨਾ ਜਲਦੀ ਜਾਣ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਾਲਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲੱਗੇ। ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਆਏ ਤੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਇਥੇ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ



ਮਕਸੂਦ ਸਾਕਿਬ

ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤੇ ਚਿੱਟੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਨੱਕ ਕੁਝ ਚੋਖਾ ਈ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਨਿਕਲ ਆਇਆ ਸੀ। ਮੂੰਹ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਢੇਰ ਵਧੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਨੂੰ ਸੰਝਾਣਨਾ ਕੋਈ ਸੋਧੀ ਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਸੰਝਾਣ ਲਿਆ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਸਾਂ ਵਾਲੇ ਅੱਡੇ ਵਿਚ ਅਖਬਾਰ ਵੇਚਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਫੇਰ ਉਹਨੂੰ ਮੈਂ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਸਮੇਸੇ-ਪਕੋਤੇ ਵੇਚਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਚਿਰ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹਦੀ ਜਿਹੜੀ ਗਤ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਮੇਰੇ ਵਸੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੜਕਾਂ ਲਮਕਦੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਬਗੀਚੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮਰਕਰੀ ਲਾਟੂ ਦੀ ਲੋਅ ਹੇਠਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆ ਵੇਖਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਉਹਨੂੰ ਭੂਤ ਪਰੋਤ ਸਮਝ ਕੇ ਉਹਦੇ ਦਵਾਲੇ ਘੇਰਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਭੱਕਦੇ ਪਏ ਸਨ। ਰਾਤ ਚੋਖੀ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਸਲੋਂ ਈ ਸੁੰਨ ਮਸਾਣ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਸ਼ੌਰਕੌਟੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਕੋਈ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਲੇਟ ਸੀ। ਏਸ ਕਰਕੇ ਬਗੀਚੀ ਦੇ ਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਟਾਂਗਾ ਵੀ ਖਲੋਤਾ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਿਖਾਈ ਦੇਂਦਾ। ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਵੀ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਛੱਟ ਹੋਰ ਕੋਈ ਗਾਹਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਵਾਰੀਆਂ ਗੱਡੀ ਲੇਟ ਸੁਣ ਕੇ ਮੁਸਾਫਰਖਾਨੇ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨ ਟੁਰ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹੋਟਲ 'ਤੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਹੁਣੇ ਹੋਏ ਕਾਮੇ ਹੁਣੇ ਭੱਠੀ ਕੋਲ ਕੁਰਸੀਆਂ ਕਰਕੇ ਅੱਗ ਪਏ ਸੇਕਦੇ ਸਨ ਤੇ ਨਾਲੇ ਕਦੀ-ਕਦੀ ਬਾਹਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਸ ਛੱਡਦੇ ਸਨ।

ਮੈਂ ਆਦਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਸਾਰੇ ਬੇਲੀਆਂ ਦੇ ਟੁਰ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਬਾਰੀ ਅੱਗੇ 'ਕੱਲਾ ਈ ਬੈਠਾ ਨਾਲੇ ਚਾਹ ਪਿਆ ਪੀਂਦਾ ਸਾਂ ਤੇ ਨਾਲੇ ਬਾਹਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਖਲੋਤੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਪਿਆ ਸਾਂ। ਕੁੱਤੇ ਉਹਦੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵਿੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਅਸਮਾਨਾਂ ਵਲ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕ-ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਏ ਭੱਕਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੱਕਣ ਵਿਚ ਡਰ ਤੇ ਵਹਿਮ ਪਾਰੋਂ ਰੋਣ ਦੀ ਵਾਜ਼ ਚੋਖੀ ਰਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਜਿਥੇ ਖਲੋਤਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਦਾ ਉਥੇ ਈ ਖਲੋਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਚਿੱਟੀਆਂ ਚਿੱਟੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਤੱਕਣੀ ਤੇ ਇਕੋ ਪੈਤਤੋਂ ਵਿਚ ਖਲੋਤੇ ਤੋਂ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਤਪ ਕੱਚਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪ ਈ ਪੱਥਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਉਹ ਪੁਰਾਣਾ ਵੇਲਾ ਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਸਾਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਅੱਬਾ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ ਉੱਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਲੌਢੇ ਵੇਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੁੱਧ ਪਿਆਉਣ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਮੰਦਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਉਦੋਂ ਰੱਖੇ ਦੁੱਧ ਦਹੀਂ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਜ਼ ਬਣਾਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਗੰਜੇ ਸਿਰ ਵਾਲੇ ਬੁੱਢੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਿਹਨੂੰ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਉਸਤਾਦ ਆਖ ਕੇ ਸੱਦਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅੱਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖੇ ਦੁੱਧ ਦਹੀਂ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਆਪ ਉਸਤਾਦ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਨਾਲੇ ਹੁੱਕਾ ਪੀਂਦਿਆਂ ਰਹਿਣਾ ਤੇ ਨਾਲੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਰਹਿਣਾ।

ਉਸਤਾਦ ਚੌਕੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੋਟਿਆਂ-ਮੋਟਿਆਂ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਵਾਲੀ ਐਨਕ ਉਹਦੇ ਉੱਚੇ ਸਾਰੇ ਨੱਕ ਦੀ ਕਰੁੰਬਲੀ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਚਿੱਟੇ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਝਾਲਰ ਜਿਹੀ ਵਾਲਾ ਗੰਜਾ ਸਿਰ ਨਿਵਾ ਕੇ ਕਦੀ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਸੀਨੇ-ਬੰਦ ਸੀਉਂਦਾ ਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਕਦੀ ਜੋਤਰੇ ਗੰਢਣ ਦੇ ਆਹਰੇ ਰੁੱਝਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਵਿਚ-ਵਿਚ ਉਹ ਹੱਥ ਖਲਿਹਾਰ ਕੇ ਹੁੱਕੇ ਦਾ ਸੂਟਾ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਮੇਰੇ ਅੱਬਾ ਜੀ ਵਲ ਵੇਖਦਾ ਹੋਇਆ ਕੋਈ ਕਥਾ ਸੁਣਾਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ।

ਉਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉੱਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅੱਬਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰੀ ਅੰਧਰੂ ਟੁਰਦੇ ਹੋਏ ਵੇਖੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਝੱਟ ਆਪਣੀ ਲੱਕ ਦੀ ਚਾਦਰ ਦੇ ਲੜ ਵਿਚ ਸਾਂਭ ਲੈਂਦੇ। ਉਹ ਕੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ? ਬੱਸ ਹਿੰਦੂਆਂ-ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਈ

ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਦੋਂ ਪਾਰ ਗਿਆ ਮੁੱਦਤਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਮੈਂ ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਡੇ ਵਿਚ ਖਲੋਤੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵਲ ਵੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਈ ਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਦੱਖਣਾ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਬੱਥਾ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਕੁਝ ਅਖਬਾਰ ਲਹਿਲਹਾਂਦਾ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਕੂਕਦਾ ਹੋਇਆ। ਮੇਰੀ ਨਿਗਾਹ ਉਹਦੇ ਉੱਤੇ ਅੜ ਜਾਂਦੀ, ਉਹ ਇਕ ਭੈੜੀ ਜਿਹੀ ਕਮੀਜ਼ ਤੇ ਲੀਕਾਂ ਵਾਲਾ ਲਾਚਾ ਜਾਮਾ ਪਾ ਕੇ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਭਰੀ ਹੋਵੇ। ਬੱਸਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਆਂ ਅੱਗੋਂ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜੇ ਅਖਬਾਰ ਫੜਾਂਦਾ, ਉਹ ਗਵਾਚ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਝੱਟ ਕਰਕੇ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦਾ। ਉਹਦਾ ਇਹ ਸਾਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਮੇਰੇ ਮਨ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸੁਹਾਉਂਦਾ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਈ ਨੀਝ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਰੱਖੇ ਦੀ ਹੱਟੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਈ ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਬਹਿ ਕੇ। ਜਦੋਂ ਘਰ ਪਰਤਣ ਲਈ ਮੇਰਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਮੈਨੂੰ ਹਲਣ ਕੇ ਉਠਾਂਦਾ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਹਦੇ ਉੱਤੇ ਬੜਾ ਈ ਰੋਹ ਆਉਂਦਾ। ਮੈਂ ਅੱਬਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਈਕਲ ਉੱਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਰਾਹ ਨਾ ਬੋਲਦਾ। ਉਹਦੇ ਹਲਣੇ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਸਮਾਧੀ ਜੁ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਉਦੋਂ ਮਗਰੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਂਦਾ। ਬਸ ਹਰ ਸ਼ੈ ਕਤਰਾ ਕਤਰਾ ਈ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਸੀ।

ਘਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਬੋਹੜ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਬੱਥਾ ਬਣਾ ਕੇ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾ ਲੈਂਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਐਵੇਂ ਈ

ਵਿਚ 'ਆ ਗਿਆ... ਆ ਗਿਆ' ਦੀਆਂ ਵਾਜਾਂ ਦਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਤੁੱਖੀ ਹਵਾ ਦੀਆਂ ਸੂਕਰਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਹੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਾਭ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਗੱਡੀ ਪਲੋਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਪਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਸਮੇਸਿਆ-ਪਕੋਤਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਲਿਫਾਢੇ ਵੇਖੇ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਥਾਓਂ ਤੀਰ ਵਾਂਗੂੰ ਉਡਿਆ ਤੇ ਗੱਡੀ ਵਿਚੋਂ ਲੱਥਦੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਗਵਾਚ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰੀ ਈ ਸੱਖਣੇ ਹੱਥੀਂ ਗੋਲੀ ਵਾਂਗੂੰ ਪਰਤਦਾ ਤੇ ਸਮੇਸੇ ਫੜ ਕੇ ਚੜ੍ਹਦੇ-ਲਹਿੰਦੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਵਿਚ ਗਵਾਚਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਛੇਕੜਲੀ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲਫਾਢੇ ਲੈਣ ਆਇਆ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਗਾਰਡ ਨੇ ਸੀਟੀ ਵਜਾ ਕੇ ਝੰਡੀ ਹਿਲਾਈ ਛੂਹ ਲਈ। ਇੰਜਣ ਤੇ ਭੱਪੂ ਵੀ ਡਾਕਰਿਆ। ਉਹਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਗੱਡੀ ਪਲੋਟ ਫਾਰਮ ਤੋਂ ਘਿਸਰਣ ਲੱਗ ਪਈ ਪਰ ਉਹ ਨਾ ਪਰਤਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਜਿਹੀ ਲੱਗ ਗਈ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅੱਗੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹੋਏ ਡੱਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਪੱਛਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਲੱਢੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਇਆ। ਗੱਡੀ ਦਾ ਛੇਕੜਲਾ ਝੱਬਾ ਵੀ ਮੇਰੇ ਅੱਗੋਂ ਫਟ ਕਰਕੇ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਨੂੰ ਵੀ ਭੁੱਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਥਾਓਂ ਉਠ ਖਲੋਤਾ ਤੇ ਪਲੋਟਫਾਰਮ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਧੂੰ ਦੇ ਕਾਲੇ ਬੱਦਲ ਛੱਡਦੇ ਇੰਜਣ ਦੇ ਮਗਰ ਨਸੀ ਜਾਂਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇੰਜਣ ਵੱਡੇ ਸਿਗਨਲਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਅੱਪੜ ਕੇ ਦੂਜੀ ਪੱਟੜੀ ਉੱਤੇ



ਗਾਕਰ

ਕਿਸੇ ਸ਼ੈ ਦਵਾਲੇ ਕਾਹਲਾ-ਕਾਹਲਾ ਫਿਰਦਾ ਹੋਇਆ ਵਾਜਾਂ ਲਾਂਦਾ। 'ਆ ਗਿਆ... ਆ ਗਿਆ।' ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਜਦੋਂ ਘਰ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਆਏ ਹੁੰਦੇ, ਮੈਨੂੰ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੇਡਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਹੱਸ ਪੈਂਦੀ। 'ਕਿਧਰੇ ਅਖਬਾਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਆਇਆ ਏ। ਉਹਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਲਾਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਏ।' ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਨਾ ਆਏ ਹੁੰਦੇ, ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਖੇਡ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਮੋੜ ਦੇਂਦੀ। 'ਨਾ ਪੁੱਤਰ, ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਅਖਬਾਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਬਣਨਾ ਏ? ਸੁਖੀ ਸਾਂਦੀ ਅਸਾਂ ਤੇ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਸਾਹਬ ਬਣਨਾ ਏ ਸਾਹਬ।' ਮੈਨੂੰ ਲਫਜ਼ ਸਾਹਬ ਤੋਂ ਬੜੀ ਈ ਚਿੜ ਆਉਂਦੀ। ਮੇਰੀ ਐਡੀ ਸੋਹਣੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਸਾਹਬ ਆ ਕੇ ਈ ਤੇ ਭੰਗ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਉਹ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦਾ ਬੱਥਾ ਵੇਚ ਕੇ ਜਦੋਂ ਅੱਡੇ ਵਿਚੋਂ ਟੁਰ ਜਾਂਦਾ, ਮੈਨੂੰ ਸਾਰਾ ਦਿਹੂ ਸੁੰਨ ਮਸਾਣ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ। ਬੱਸਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਮੁਸਾਫਰ ਫੋਟੋਆਂ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ। ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਉਹਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਕਿਧਰੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਲੋਚਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪਰ ਉਹ ਮੁੜ ਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਹਾੜੇ ਈ ਵਿਖਾਈ ਦੇਂਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਪੂਰਾ ਦਿਹੂ ਜੀਉਂਦਾ-ਜਾਗਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅੱਬਾ ਜੀ ਤੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਅੱਲਾ ਰੱਖੇ ਦੁੱਧ ਦਹੀਂ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹੱਟੀ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਈ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਈ ਘਰ ਆਲੇ ਬੋਹੜ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਅਖਬਾਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਬਣਦਾ ਰਿਹਾ। ਫੇਰ ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਿਧਰੇ ਪਿਛਾਹ ਦੀ ਪਿਛਾਹ ਈ ਰਹਿ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਜਾਇਆਂ ਰੁੱਖ ਤੇ ਖੰਭੇ ਪਲ ਦੀ ਪਲ ਚੁੱਢੀ ਧੱਫਾ ਲੈ ਕੇ ਕਿੱਕਲੀ ਪਾਉਂਦੇ, ਕੋਲੋਂ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਲੰਘ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹਾਣ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਇਕ ਕਾਲੇ ਜਿਹੇ ਰੰਗ ਦੇ ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲੇ ਹਾਕਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਨਾਂ

ਪਿਆ ਚੜ੍ਹਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ, ਇਕ ਬੁਰੇ ਵਿਚੋਂ ਲਮਕ ਕੇ ਉਤਰਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਗੱਡੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਗਾਂਹ ਨੂੰ ਨੱਸਦਾ। ਉਹ ਹੁਣ ਪਰਤਿਆ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਪੱਟੜੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਲੀਪਰਾਂ ਨੂੰ ਟੱਪਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਯੋਧਾ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਭਾਰੇ ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਭਾਂਜ ਦੇ ਕੇ ਪਰਤਦਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ। ਆਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਤੋਂ ਮੁੜ੍ਹਕੇ ਦੇ ਚੋਏ ਪੁੱਝੇ। ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਸਿਗਰਟਾਂ ਦੀ ਡੱਬੀ ਕੱਢ ਕੇ ਇਕ ਸਿਗਰਟ ਲਾਇਆ ਤੇ ਵੇਲਣੀ ਫੜ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਵਿਛੀ ਹੋਈ ਇਕ ਫੂਹੜ ਉੱਤੇ ਬਹਿ ਗਿਆ।

ਉਹ ਇਕ ਕਤਾਹੀ ਵਿਚੋਂ ਮੇਰੇ ਦੀਆਂ ਪੇੜੀਆਂ ਕੱਢਦਾ। ਉਹਨੂੰ ਚਕਲੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਵੇਲਣੀ ਨਾਲ ਵੇਲਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਵਿਲੀ ਹੋਈ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਟਿੱਕੀ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਦੋ ਕਰਕੇ ਭਰਾਈ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲ ਸੁੱਟ ਦੇਂਦਾ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਲੂ ਭਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਸੇ ਬਣਾ-ਬਣਾ ਕੇ ਪਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਫੱਟੇ ਦੇ ਉੱਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੇ। ਭਰਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਜਾਣੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਵੇਲਣ ਵਾਲਾ 'ਕੱਲਾ' ਪਰ ਉਸ ਮੇਰੇ ਵੇਖਦਿਆਂ-ਵੇਖਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਟਿੱਕੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਢੇਰ ਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਇਹ ਬੰਦਾ ਵੀ ਕਮਾਲ ਦਾ ਏ। ਕਿੱਛੋ ਸਵਾਦ ਨਾਲ ਇਹ ਹਰ ਇਕ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਏ। ਨਾ ਇਹਨੂੰ ਕੋਈ ਥੋਕੇਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਏ, ਨਾ ਇਹਨੂੰ ਕੋਈ ਸਾਹ ਚੜ੍ਹਦਾ ਏ। ਬਸ ਕੰਮ ਈ ਕਰੀ ਆਉਂਦਾ ਏ। ਕਿਵੇਂ ਪੈਂਣ ਇਕਵਾਸੀ ਕਰਕੇ ਸਿਗਰਟ ਦਾ ਸੂਟਾ ਖਿੱਚਦਾ ਏ ਤੇ ਫੇਰ ਹੱਥ ਭਵਾਂ ਕੇ ਕਤਾਹੀ ਵਿਚੋਂ ਪੇੜੀ ਕਢਦਾ ਏ। ਟਿੱਕੀ ਨੂੰ ਕਿੱਦਾਂ ਅੱਧ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਦੋ ਕਰਦਾ ਏ, ਨਾ ਓਧਰ ਚੋਖੀ ਨਾ ਏਧਰ ਥੋੜ੍ਹੀ, ਹੱਦ ਮੁੱਕੀ ਹੋਈ ਏ। ਅਖਬਾਰ ਵੀ ਤੇ ਇਹ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਚਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਫੇਰ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਮੁੱਖ ਉੱਤੇ ਗੁਹ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਹਦਾ ਮੁੱਖ ਉੱਤੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਿਆ-ਭਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਹੜਬਾਂ ਨਿਕਲ ਆਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਰੰਗ ਵੀ ਕਾਲਾ ਪੈ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। 'ਖਬਰੇ ਬੀਮਾਰ ਰਿਹਾ ਏ ਵਿਚਾਰਾ। ਅਸਲੋਂ ਈ ਸ਼ਕਲ ਬਦਲ ਗਈ ਏ ਇਹਦੀ।' ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਨੂੰ ਗੱਡੀ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮੁੜਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਈ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ।

ਉਹ ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਈ ਖਲੋਤਾ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਸਕਰੀਨ ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਵੇਖਦਾ ਸਾਂ। ਏਸ ਸਾਰੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਉਹ ਤੇ ਕੁੱਤੇ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਨਿੱਮ੍ਹੇ-ਨਿੱਮ੍ਹੇ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਪਏ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੁੱਤੇ ਹੁਣ ਉਹਦੇ ਨੇੜੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਕੁੱਤਾ ਜਿਹਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕੰਨ ਚਲੇ, ਉਹਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਪੱਥਰ ਹੋਇਆ ਥੱਲੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਥਾਓਂ ਉਠ ਖਲੋਤਾ। ਬਾਹਰ ਕਾਉਂਟਰ ਦੇ ਕੋਲ ਛੋਟੇ ਉਹਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੱਸਦੇ ਪਏ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਕੁਝ ਨਿੱਮੇਝੁਣੇ ਜਿਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਹੋਟਲ ਵਾਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, 'ਉਏ ਮਾਂ ਦਿਓ ਯਾਰੋ, ਜਾਓ ਛੁਡਾਓ ਉਹਨੂੰ।' ਝਾੜਾਂ ਪਾ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਛੋਟੇ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਨੱਸੇ ਤੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਟੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਕੁੱਤੇ ਚੜ੍ਹੇ-ਚੜ੍ਹੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖਿਲਰ-ਪੁਲਰ ਗਏ।

ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਅਸਲੋਂ ਚੁੱਪ ਚਾਣ ਹੋ ਗਈ। ਮਰਕਰੀ ਲਾਟਾਂ ਦੀ ਲੋਅ ਬਗੀਚੀ ਦੀ ਵਾੜ 'ਤੇ ਬੜੀ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਕੇ ਪਈ ਕਿਰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਟੁੱਟੀ-ਭੱਜੀ ਵਸਤ ਵਾਂਗੂੰ ਬੜੇ ਸਕੂਨ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਛੋਟੇ ਉਹਦੇ ਵਲ ਆਏ ਤੇ ਉਹਦੀਆਂ ਕੱਛਾਂ ਵਿਚ ਹੱਥ ਦੇ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਉਤਾਰ ਉਠਾਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਰਾਸੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਨਿਕਲ-ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਉਤਾਰ ਚੁੱਕਦੇ ਤੇ ਉਹ ਰੇਤ ਵਾਂਗੂੰ ਕਿਰ ਕੇ ਫੇਰ ਥੱਲੇ ਜਾ ਪੈਂਦਾ।

ਹੋਟਲ ਵਾਲੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜ ਦਿੱਤੀ, 'ਉਏ ਦੰਦ ਈ ਕੱਢੀ ਆਉਂਦੇ ਓ, ਚੁੱਕ ਲਿਆਓ ਸੁ।' ਦੋਵਾਂ ਛੋਟਿਆਂ ਸਿਰ ਨਿਵਾ ਲਏ ਤੇ ਫੇਰ ਉਹਨੂੰ ਮੌਰਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਧਰੁੰਹਦੇ ਹੋਏ ਅੰਦਰ ਭੱਠੀ ਦੇ ਕੋਲ ਲੈ ਆਏ। ਉਹਦਾ ਪੂਰਾ ਸਰੀਰ ਪਾਲੇ ਤੇ ਡਰ ਨਾਲ ਪੱਤਰੇ ਵਾਂਗੂੰ ਪਿਆ ਕੰਬਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਚਿੱਟੀਆਂ-ਚਿੱਟੀਆਂ ਕੋੜੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਬਸ ਬਾਹਰ ਈ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਹੋਟਲ ਵਾਲੇ ਨੇ ਭੱਠੀ ਵਿਚੋਂ ਕੋਲੇ ਕੱਢ ਕੇ ਉਹਦੇ ਪੈਰਾਂ ਅੱਗੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਉਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਰੜਾ ਕੁ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਰਿਆਂ ਡਰਿਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਅਜੇ ਤੀਕਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਸਹੀ ਪਿਆ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

ਹੋਟਲ ਵਾਲਾ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾ, 'ਵੇਖ ਲਉ ਬਾਊ ਜੀ, ਇਹ ਨਸ਼ੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਕਾਰੀਗਰ ਹੁੰਦਾ ਸਾ ਜੇ ਏਸੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ। ਹੁਣ ਝੱਲ-ਵਲੱਲਾ ਹੋਇਆ ਬੈਠਾ ਏ।' ਮੈਂ ਅਗਾਂਹ ਹੋ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਬਾਂਹ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ।

'ਆਓ ਅੰਦਰ ਬੈਠੀਏ।' ਉਹ ਮੇਰੇ ਵਲ ਵੇਖੇ ਬਿਨਾਂ ਡਰੇ ਹੋਏ ਜਨੌਰ ਵਾਂਗੂੰ ਆਪਣੀ ਥਾਓਂ ਉਠ ਖਲੋਤਾ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਬਾਰੋਂ ਫੜ ਕੇ ਹੋਟਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੈ ਗਿਆ। 'ਯਾਰ ਦੋ ਕੱਪ ਚੰਗੀ ਜਿਹੀ ਚਾਹ ਵੀ ਘੱਲ ਦੇਵੀਂ।'

ਹੁਣ ਮੈਂ ਤੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਆਹਮੇ-ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ ਵਲ ਪਿਆ ਵੇਖਦਾ ਸਾਂ ਤੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਕੰਧ ਵਲ। ਛੋਟੇ ਮੂੰਹ ਅੰਦਰ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਵਲ ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਲੈਂਦੇ। ਚਾਹ ਆਉਣ ਤੀਕਰ ਅਸੀਂ ਚੁੱਪ-ਚਾਣ ਬੈਠੇ ਰਹੇ। ਚਾਹ ਆਈ ਤੇ ਮੈਂ ਕੱਪ ਉਹਦੇ ਵਲ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। 'ਲਉ, ਚਾਹ ਪੀਓ।' ਉਸ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੀ ਵਾਜ ਈ ਨਾ ਸੁਣੀ ਹੋਵੇ। ਉਹਦੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਮੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਬੇਜ਼ਾਨ ਪਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਸੁੱਕੇ-ਸੜੇ ਕਾਲੇ ਸਾਹ ਹੱਥ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਡੇ ਚਟਾਕ ਪਏ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਸਿਗਰਟਾਂ ਬੁੜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ। 'ਤੁਸੀਂ ਅਖਬਾਰ ਵੀ ਵੇਚਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਓ ਨਾ?' ਉਸ ਮੇਰੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾ ਸੁਣਿਆ, ਬਸ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁੰਮ ਗੁੰਮ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਵੀ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ। ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਦੇ

ਉੱਤੇ ਕੰਧ ਵਲ ਪਿਆ ਵੇਖਦਾ ਸੀ। ਅਚਨਚੇਤ ਉਸ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਹਲ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਟੁਰ ਜਾਣ ਦੀ ਸੈਨਤ ਪਿਆ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

'ਉਏ ਜਾਓ, ਟੁਰ ਜਾਓ।' ਉਹ ਅਚਨਚੇਤ ਕੜਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਬੋਲਿਆ। ਮੇਰਾ ਤਰੌਹ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਉਹ ਹੁਣ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਲੋਸੀਦਾ ਏ, ਪਿਆ ਆਖਦਾ ਸੀ।

'ਜਾਓ ਯਾਰ ਜਾਓ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ? ਜਾਓ ਸ਼ਾਵਾਸ਼ੋ।' ਆਖਦਾ ਉਹ ਆਪਣੀ ਥਾਓਂ ਉਠ ਖਲੋਤਾ ਤੇ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਫਿਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਉਚੇਚੀ ਸੋਚ ਦੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਵੇ। ਦੋ ਚਾਰ ਮਿੰਟ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਫੇਰ ਇਕ ਦਮ ਖਲੋ ਕੇ ਕੰਧ ਵਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

'ਨਹੀਂ ਨਾ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਪਨ ਦਿਓ ਬਾਂਦਰੋ। ਲਾਲ ਕੰਨਾਂ ਤੇ ਹਰੀਆਂ ਬੂਥੀਆਂ ਵਾਲਿਓ। ਉਏ ਜਾਓ, ਟੁਰ ਜਾਓ।' ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਖਾਣੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਜੂਆਂ ਦੇ ਆਂਡੇ। ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਤੁਸਾਂ ਮੈਨੂੰ ਖਵਾਲਿਓ ਬਿਨਾਂ ਤੇ ਲਿਆ ਦਿਓ ਮੈਂ ਖਾ ਲੈਨਾ ਤੇ ਬਣ ਜਾਨਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੀ। ਸਾਈ ਬੂਥੀ ਤੇ ਲਾਲ ਕੰਨਾਂ ਵਾਲਾ।' ਉਹ ਭੋਓ 'ਤੇ ਬਹਿ ਗਿਆ ਪੈਰਾਂ ਭਾਰ ਤੇ ਬਾਂਦਰਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਮੂੰਹ ਬਣਾ ਕੇ ਉਰ੍ਹਾਂ-ਪਰ੍ਹਾਂ ਤੱਕਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਬੁਰੇ ਵਿਚ ਖਲੋਤੇ ਛੋਟੇ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਸਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਹੋਟਲ ਵਾਲੇ ਨੇ ਵੀ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਤੇ ਫੇਰ ਹੇਠਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਸਕਰਦਾ ਖਿਡਾਰਾਂ ਅੰਦਰ ਆਣ ਕੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਉਹ ਭੋਓ ਉੱਤੇ ਬਾਂਦਰ ਬਣਿਆ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੱਸਣ ਤੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦਾ ਰੜਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਚਿੜ-ਚੋੜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਫੇਰ ਉਹ ਉਠ ਖਲੋਤਾ ਤੇ ਫਿਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਸ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਪਿੱਛੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ ਲਮਕਦੀਆਂ ਲੀਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਥਾਓਂ ਪੱਥਰ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪਿਆ ਵੇਖਦਾ ਸਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਤੇ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਈ ਆਉਂਦੀ ਪਈ ਏਸ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ? ਉਹ ਫੇਰ ਟੁਰਦਾ-ਟੁਰਦਾ ਖਲੋ ਗਿਆ।

'ਉਹ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੀ ਈ ਸੀ, ਹਰ ਸ਼ੈ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਲੋਹਾ, ਪੱਥਰ, ਮਿੱਟੀ, ਰੇਤ। ਹਰ ਸ਼ੈ ਈ ਤੇ ਉਹ ਖਾ ਗਈ ਸੀ। ਫੇਰ ਵੀ ਭੁੱਖੀ ਦੀ ਭੁੱਖੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਈ ਤੇ ਪੱਖੋ ਆ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਈ ਬੂਥੀ ਵਾਲੀ ਨੂੰ। ਲੱਗੀ ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਜੂਆਂ ਦੇ ਆਂਡੇ ਕੱਢ ਕੇ ਖਵਾਣ। ਮੈਂ ਵੀ ਕੋਲ ਪਿਆ ਮਿਰਚਾਂ ਵਾਲਾ ਡੰਡਾ ਫੜ ਲਿਆ ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਓਦੋਂ ਜਦੋਂ ਸਿਰ ਦੀ ਮਿਝ ਸਾਰੀ ਈ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ ਸੁ।'

'ਹੁਣ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਏ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਿਰ ਤੇ ਬਸ ਖਲੋ ਰਹਿੰਦੀ ਏ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਜ਼ਰਾਂ ਗੰਭ ਕੇ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ। ਮੈਂ ਵੀ ਕਹਿੰਨਾ, 'ਖਲੋਤੀ ਰਹੁ, ਮੈਨੂੰ ਕੀ।'

'ਆ ਗਿਆ... ਆ ਗਿਆ' ਉਸ ਇਕ ਦਮ ਉਚੀ ਸਾਰੀ ਹਾਕ ਲਾਈ ਤੇ ਇਕ ਹੱਥ ਹਿੱਕ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਦੂਜਾ ਲਹਿਲਹਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕਈ ਬੱਸਾਂ ਦਵਾਲੇ ਫਿਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਹਦੇ ਪੈਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਵਾਜ ਛਿਜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬੁੱਢਾ ਐਕਟਰ ਆਪਣੇ ਇਕਲਾਪੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਈ ਝਾਕੀ ਖੇਡ ਕੇ ਚੋਤੇ ਪਿਆ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਜਿਹਦੇ ਉੱਤੇ ਕਈ ਬੜੀਆਂ ਤਾੜੀਆਂ ਵੱਜਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਹੱਥ ਲਹਿਲਹਾਂਦਾ ਪਿਆ ਆਖਦਾ ਸੀ:

'ਮੈਂ ਬੋੜ੍ਹਾ ਤੇ ਨਹੀਂ ਨੱਸਿਆ ਲੋਹੇ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਲੋਹੇ ਦੇ ਘੋੜੇ ਬੜੇ ਜ਼ਾਲਮ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਦੋਜ਼ਖ ਨਾਲੋਂ ਚੋਖੀ ਅੱਗ ਬਲਦੀ ਏ ਤੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਵਿਚੋਂ ਐਨਾ ਕੁ ਪੂੰ ਕੱਢਦੇ ਨੇ ਕਿ ਕਈ ਨਵੇਂ ਆਸਮਾਨ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀਟਿਆਂ ਈ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾਲ ਨੱਸ ਕੇ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਬੜਾ ਸੁਖੀ ਆਂ। ਮੇਰੇ ਖੀਸੇ ਵਿਚ ਇਕੋ ਈ ਪਰਚੀ ਏ ਮੇਰੇ ਨਾਂ ਵਾਲੀ। ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ। ਬਸ ਦੋ ਅੱਖਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ, ਮੇਰੇ ਜਿੰਨ ਮੁਰਸਦ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ।' ਉਹ ਹੱਦ-ਹੱਦਾ ਨੱਚਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। 'ਮੇਰੇ ਜਿੰਨ ਮੁਰਸਦ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ।' ਬੋਹੜਾਂ ਦੀ ਛਾਂ, ਮੇਰੇ ਜਿੰਨ ਮੁਰਸਦ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ।' ਉਹ ਨੱਚਦਾ-ਨੱਚਦਾ ਹੋਟਲ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਥੇ ਕੋਈ ਵਾਵਰਲਾ ਫਿਰ ਗਿਆ ਸੀ। 'ਬੋਹੜਾਂ ਦੀ ਛਾਂ, ਮੇਰੇ ਜਿੰਨ ਮੁਰਸਦ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ।' ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਵਾਜ ਘੁਕਦੀ ਪਈ ਸੀ।

ਵਿਛੜੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਦਾਰੇ

ਸਫਰਨਾਮਾ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਵੇਖੋ)

ਇਹ ਜਮੀਨ ਅੱਜ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਂ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਔਕਾਫ਼ ਬੋਰਡ ਇਸ ਦੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਹੈਡ ਗ੍ਰੈਜ਼ੀ ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਦੱਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਪਈ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਨਾਂ ਕਾਫੀ ਜਮੀਨ ਹੈ ਪਰ ਐਨੀ ਦਾ



ਮੜੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ। ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਫਿਰ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਨੀ ਵੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਸੇਰ ਦਾਣੇ ਵੀ ਇਸ ਜਮੀਨ 'ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਲਏ ਹੋਣੇ। ਸਗੋਂ ਬਾਬਾ ਤਾਂ ਸਭ ਛੱਡ-ਛੁਡਾ ਕੇ "ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੋਧਣ ਧਰਤ ਲੋਕਾਈ" ਦੇ ਵਾਕ ਅਨੁਸਾਰ ਲੰਮੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ 'ਤੇ ਤੁਰ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਅੱਖ ਭਰ ਕੇ 750 ਮੁਰੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ। ਐਨਾ ਤਿਆਗੀ ਵੀ ਕੋਈ ਇਨਸਾਨੀ ਜਾਮੇ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਵੀ ਮਿਸਾਲ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ ਜਿਸ ਪੰਥ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਦੇਣੀਆਂ ਸਨ। ਜੇ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਪੱਖੋਂ ਆਪਾਂ ਸੋਚੀਏ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਤਾਂ ਐਡੀ ਵੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਐਸ਼ੋ-ਆਰਾਮ ਦੀ ਕੱਟਦਾ, ਕੀ ਲੋੜ ਪਈ ਸੀ ਸਾਲਾਂ-ਬੱਧੀ ਪੈਦਲ ਤੁਰ ਕੇ ਥਾਂ-ਕੁਥਾਂ ਜਾਣ ਦੀ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨ ਦੀ। ਉਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ, ਚਿੱਠੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ, ਨਾਲੇ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਵਾਧੂ ਚੜ੍ਹਦਾ ਤੇ ਜਿੰਨੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਰ ਜਮੀਨ ਖਰੀਦ ਲੈਂਦਾ, ਜਿੰਦਾਂ ਸਾਡੇ ਅੱਜ ਦੇ ਕਈ ਸਾਧ-ਸੰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਤਾਂ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕਥਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵੀ ਆਦੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਉਦੋਂ ਐਡੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਰਥ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਸਨ, ਲੈ ਕੇ ਮੌਜਾਂ ਕਰਦਾ। ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਰਥ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਜਾਂਦਾ।

ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ ਤਾਂ ਮਗਰਲੀ ਉਮਰ ਜਾ ਕੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ ਤਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਿਚ ਢਾਈ ਮੁਰੱਬੇ ਜਮੀਨ ਮੁੱਲ ਲੈ ਕੇ ਖੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ 750 ਮੁਰੱਬਿਆਂ ਵਿਚ ਆ ਹੀ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸੀ ਪਰ ਬਾਬੇ ਨੇ ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਵੀ ਤਾਂ ਦੱਸਣੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲ ਆਪ ਕੀਤੀ। ਐਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਸੋਚਦਾ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਹੀ ਦਿਸਦਾ ਕਿ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦਾ ਧਰਮ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਵੇਕਲਾ ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇਹੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਧਰਮ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਅੰਗ ਹੈ, ਕਿੰਨਾ ਝੂਠ ਬੋਲਦੇ ਨੇ।

ਇਹੀ ਮਿਸਾਲ ਲੈ ਲਈਏ, ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ 19000 ਏਕੜ ਦੇ ਲਗਭਗ ਜਮੀਨ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਲੱਗੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਤੇ ਅੱਜ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦਾ ਇਕ ਬਾਬਾ ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਪੂ ਆਸਾ ਰਾਮ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਥਜ਼ ਕਰਕੇ 2500 ਏਕੜ ਜਮੀਨ ਬਣਾਈ ਬੈਠਾ, ਇਹਦਾ ਅੰਗ ਸਿੱਖ ਕਿੰਦਾਂ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ 'ਕਿਆਰਾ ਸਾਹਿਬ' ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਹੈ ਤਿਆਗ ਦਾ। ਕਿਤੇ ਸਾਡੇ ਪੰਥਕ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੀਡਰਾਂ ਤੇ ਸੰਤ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਮਿਹਰ ਕਰੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਤਿਆਗ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਾਗ ਪਵੇ। ਉਥੋਂ ਤੁਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਲ ਸਿਰ ਨਿਵਾਇਆ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਲਈ। ਉਹਨੇ ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਘੁੱਟ-ਘੁੱਟ ਕੇ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਖੁਦਾ ਹਾਫਿਜ਼ ਕਿਆ।

ਬਾਬੂ ਖਾਂ ਫਿਰ ਉਥੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਲੈ ਆਇਆ, ਇਹਦਾ ਨਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ 'ਤੰਬੂ ਸਾਹਿਬ' ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਰ ਵੀ ਕਮਰੇ ਹਨ। ਗੁਰਪੁਰਬ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਣ

ਕਰਕੇ ਕਈ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਨ, ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਦੋ ਕੁ ਬਾਬੂ ਟਾਈਪ ਦੇ, ਸੋਹਣੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸਜੇ ਬੰਦੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਸ਼ਾਇਦ ਔਕਾਫ਼ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਗੁਰਪੁਰਬ ਤੇ ਜਦੋਂ ਸੰਗਤ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਮਰੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਵੇਲੇ ਸੰਘਣਾ ਵਣ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਜੇ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਥਾਂ ਵਿਚ ਝਾੜੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ 20 ਰੁਪਏ ਦਾ ਰਾਸ਼ਨ ਸਾਧੂ-ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਹੜਕਾਣੇ (ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ) ਕਈ ਦਿਨ ਰਹਿ ਕੇ ਛੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆ ਗਏ। ਘਰ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਡੀਕਦੇ ਪਏ ਸਨ ਤੇ ਪਿਤਾ ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋਣ (ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਪਾਰਕ ਰੁਚੀ ਵਾਲੇ ਸਨ) ਕਿ ਪੁੱਤ ਨਾਨਕ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਨਫੇ ਵਾਲਾ ਸੌਦਾ ਲਿਆਇਆ। ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਸਿੱਧਾ ਘਰ ਨਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇਥੇ ਸੰਘਣੇ ਵਣ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਜਿਹੜਾ ਸੁਨੇਹਾ ਬਾਬੇ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ 'ਚ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਾਹਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਬਾਬੇ ਦੇ ਮਿੱਤਰਾਂ-ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਨਾਨਕ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਆਇਓ ਤੇ ਫਲਾਣੇ ਥਾਂ ਵਣ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਬਾਬੇ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਆ, ਪਈ ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ ਨੂੰ ਸੁੱਕ ਪੈ ਗਈ ਕਿ ਨਾਨਕ ਨੇ ਜੇ ਨਫੇ ਵਾਲਾ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਿੱਧਾ ਘਰ ਆਉਣਾ ਸੀ, ਉਹਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਗਤਬਤ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਘਰੋਂ ਉਸ ਥਾਂ ਵਲ ਚਲ ਪਿਆ, ਜਿਥੇ ਨਾਨਕ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਉਥੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਮਾਨ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ 20 ਰੁਪਏ ਤੈਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਸੌਦਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਖਰਾ ਸੌਦਾ ਕਰ ਆਇਆਂ। ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਹ ਖਰਾ ਸੌਦਾ ਹੈ ਕਿਥੋ? ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਦਿਖਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਐਨੀ ਰਕਮ ਕੋਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਆ। ਤਾਂ

ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭੁੱਖੇ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਖੁਆਉਣੀ ਹੀ ਖਰਾ ਤੇ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਪਿਤਾ ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਜੁਆਨ ਪੁੱਤ ਦੇ ਬੱਪੜ ਵੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹੋ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੱਚ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ, ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਵੀ ਝੱਲਣੀ ਪੈਣੀ ਏ ਤਾਂ ਇਸ 'ਖੰਭਿਓਂ ਤਿੱਖੀ, ਵਾਲਹੁ ਨਿੱਕੀ' ਸਿੱਖੀ 'ਤੇ ਤੁਰ ਹੋਣਾ ਤੇ ਸੱਚ ਦੇ ਪਾਧੀ ਬਣ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਇਹ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਤੰਬੂ ਸਾਹਿਬ' ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੰਬੂ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ 'ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਛਾਉਣੀ' ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਅੰਦਰ ਨਾ ਜਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਹੋਈ।

ਅਗਲਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ, ਜਿਸਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪਹੁੰਚੇ, ਉਸਦਾ ਨਾਂ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੱਟੀ ਸਾਹਿਬ' ਹੈ। ਬਾਹਰਲਾ ਗੇਟ ਲੰਘ ਕੇ ਅੰਦਰ ਸਾਹਮਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਹੈ। ਉਸ ਦਿਨ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਇਕ ਬੱਚੀ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਮਰੇ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਸਾਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਚਹਿਲ-ਕਦਮੀ ਵੀ ਲੱਗੀ। ਕੁਦਰਤੀ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰੱਬ ਆਪ ਵੀ ਉਥੇ

ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਹੈਡ ਗ੍ਰੈਜ਼ੀ ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਮਿਲੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਮਿਲੀ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ। ਉਹ ਮਧਰੇ ਕੱਦ ਦਾ ਗਠੀਲੇ ਸਰੀਰ ਵਾਲਾ ਮਸਾਂ 30 ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਏ। ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਡੇਢ ਸੌ ਤੋਂ ਵਧ ਘਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਹੈ ਤੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਪਸ਼ਤੋ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਥੋਂ (ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ) ਦੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁੱਟੋ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ (ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ.) ਵਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਖੁਸ਼ ਵੀ ਹਨ। ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗਿਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਵੀ ਉਧਰਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਵੀ ਦੱਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਘੱਟ



ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ (ਤਸਵੀਰ:ਡਾ. ਦਲਵੀਰ ਪੰਨੂ)

ਗਿਣਤੀ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸੰਮੇਲਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਉਸਨੂੰ (ਦਇਆ ਸਿੰਘ) ਨੂੰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸੌਦਾ ਪੱਤਰ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਉਹਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਅੰਬੈਸੀ ਵਿਚ ਵੀਜ਼ੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ, ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੌਦਾ-ਪੱਤਰ ਸਮੇਤ ਭੇਜੀ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਤਾਜ ਹੋਟਲ ਵਾਲਾ ਕਾਂਡ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੀ ਜਾਣ ਜਾਂ ਪੁੱਛਣ ਕਿ ਤੂੰ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਹੈਡ ਗ੍ਰੈਜ਼ੀ ਏ, ਉਥੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਖਾੜਕੂ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਵੀਜ਼ਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਾਲਾਤ ਕੀ ਹਨ, ਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਮਹਿਸੂਸ ਇੰਦਾਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੱਟੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਬਾਲ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਪਾਂਧੇ ਕੋਲ ਵਿੱਦਿਆ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਹੋਇਆ ਉਲਟ ਕਿ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ ਪਾਂਧੇ ਨੂੰ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਾਂਧਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਲ ਮੋੜੇ ਪਰ ਬਾਬਾ ਉਸਨੂੰ ਆਤਮਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਪਾਂਧਾ ਸੋਚੀ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਹੋ-ਜਿਹੇ ਨਿਆਣੇ ਨਾਲ ਵਾਹ ਪੈ

ਗਿਆ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਇਹ ਇਸ ਉਮਰ 'ਚ ਕਰਦਾ, ਮੇਰੇ ਤਾਂ ਐਨੇ ਗੁੰਝ ਪੜ੍ਹਨ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੁਝ ਪੱਲੇ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਫਿਰ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ ਰਾਗ ਆਸਾ ਵਿਚ 'ਪੱਟੀ' ਨਾਮੀ ਬਾਣੀ ਰਚ ਕੇ ਪਾਂਧੇ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਤਾਂ ਪਾਂਧਾ ਤਾਂ ਸੁੰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਣਾ ਅਜੇ ਹੁਣ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਪੜ੍ਹਨ ਆਇਆ ਤੇ ਇਹਨੇ ਇਹ ਕਿਥੋਂ ਸਿੱਖ ਲਿਆ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਪਾਂਧੇ ਨੇ ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਸਦਾ ਲਗਦਾ।

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਵਿੱਥ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਕਮਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਵਲ ਉੱਗਲ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਹੀ ਪਾਂਧੇ ਦਾ ਘਰ ਸੀ ਤੇ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸੁਖ-ਆਸਨ ਇਸੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੱਟੀ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ 'ਬਾਲ ਲੀਲਾ' ਹੈ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵਸੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੱਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਬਾਹਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਜਾਂ ਗਲੀ ਹੀ ਕਹਿ ਲਈਏ, ਵਿਚ ਕਈ ਸਿੱਖ ਵੀਰ ਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਵੀ ਦਿਸੇ ਤੇ ਕੁਝ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਸਨ। ਉਥੋਂ ਹੀ ਅਸੀਂ 'ਬਾਲ ਲੀਲਾ' ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਥੇ ਵੀ ਪਾਠ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਵਿਰਲੇ-ਵਿਰਲੇ ਸਿੱਖ ਮੱਥਾ ਵੀ ਟੇਕਣ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਸਤਾ ਜਿਹੀ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਨਵੀਂ ਬਣਾਉਣੀ ਹੋਵੇ

ਗਿਆ।" ਇਸ ਬੋਰਡ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਕਈ ਵਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨ 'ਚ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜਾ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ? ਇਹ ਤਾਂ ਪੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਹੜਾ ਸੀ, ਉਹਦਾ ਜੁਆਬ, ਉਸ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ।

ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ ਪੈ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਬਾਬੂ ਖਾਂ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਲੈ ਆਇਆ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਾਲਾਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਵਾਰ ਗੁਰਪੁਰਬ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਗੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਵੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੇਖੇ, ਅਟੈਚੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਸਾਮਾਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਨਾਲੇ ਹਦਾਇਤ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅੱਵਲ ਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਸਾਮਾਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚੋਂ ਲੈਣ ਜਾਣਾ ਪੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਗੇਟ ਪਾਸ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਦਿੱਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਫੁਆਰੇ ਲਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਵੀ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਥਾਂ ਹੈ ਤੇ ਫਲ-ਫੂਟੇ ਪਾਰਕ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੈਠਣ ਲਈ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਬੈਂਚ ਵੀ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਰੋਵਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਾਲੇ) ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਰਾਹੀਂ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਕ ਹੋਰ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵੀ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ; ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਜੀ, ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਜੀ, ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ, ਭਾਈ ਬਾਲਾ, ਸ਼ਹੀਦ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ, ਰਾਇ ਬੁਲਾਰ ਕੰਪਲੈਕਸ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਕ ਕੋਅਰਟੇਕਰ ਕੋਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਔਕਾਫ਼ ਬੋਰਡ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਵੀ ਅੰਦਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਮਰਾ ਲੈਣ ਕੋਅਰਟੇਕਰ ਕੋਲ ਹੀ ਗਏ। ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕਿਥੋਂ ਆਏ ਹੋ ਤੇ ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਜੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਕਮਰਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਆਪ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਚਾਬੀ ਲੈ ਕੇ ਚਲ ਪਿਆ। ਨਾਲੇ ਦੱਸਦਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਮਤਲਬ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਇਸ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਕਰੀਦੀ ਹੈ। ਕਮਰਾ ਕਾਫੀ ਵੱਡਾ ਸੀ ਤੇ ਤੇ ਬੈਠ ਵੀ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਅਟੈਚਡ ਬਾਥਰੂਮ ਹੈ। ਸਫਾਈ ਵੀ ਠੀਕ ਸੀ। ਕੋਅਰਟੇਕਰ ਦਸਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੂਰੀ ਸੰਗਤ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵੀ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਈ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ ਵੀ ਬੇਯਕੀਨੀ ਜਿਹੀ 'ਚ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਥੋਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤੀ ਬਾਹਰਲੀ ਸੰਗਤ ਨਾ ਆਵੇ। ਉਥੋਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸੈਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਨਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਫਤਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਮਦਦ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈ ਗਈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਲਿਓ, ਮੈਂ ਇਥੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਹੀ ਸੌਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਕਾਗਜ਼ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਹੱਸਦੇ ਨੇ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, "ਯਾਰ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਉਰਦੂ ਪੜ੍ਹਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਉਦਾ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦੱਸ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇ।" ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਮੁਹੰਮਦ ਕਬੀਰ ਦੱਸਿਆ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਸਾਮਾਨ ਤਾਂ ਰੱਖ ਹੀ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਨਾਲੇ ਲੰਗਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੁੱਛਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਥੇ ਹੈ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ)

ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਬਾਬਾ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ

ਮਿਸਾਲੀ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬੇ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ ਦੇ 40ਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਨ ਮੌਕੇ 27 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਚੱਕ ਮਾਈਦਾਸ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ) ਵਿਖੇ ਫਿਲਮ 'ਬਾਬਾ ਇਨਕਲਾਬ ਸਿੰਘ' ਦਾ ਮਹੂਰਤ ਸ਼ਾਟ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਬਾਬਾ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪਟਕਥਾ ਪੱਤਰਕਾਰ-ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦਰ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਲੋਕ ਹਨ ਭਾਵ ਫਿਲਮ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਮਾਲੀ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ (ਫੋਨ: 847-359-0746) ਜਾਂ ਜਸਵੀਰ ਸਮਰ (ਫੋਨ: 91- 98156-22928) ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬੇ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰਨੀ ਤੇ ਸੁਣਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ, ਤਕਰੀਬਨ ਪੌਣੀ ਸਦੀ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉਤੇ ਝਾਤੀ ਮਾਰਨੀ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ, ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗਾਨੀ ਸੌਖੇਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵੀ, 70ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਉਠੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆਉਣ ਉਤੇ ਟੇਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਵਾਲਾਂ

ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਮੁੱਚਤਾ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਦਰਕਾਰ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਰੂਪ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭੱਬੇ ਵਿਚ ਪਏ ਉਹ ਤੀਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਮੁਤਾਬਕ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਗੱਲ ਬਾਬਾ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ ਉਤੇ ਢੁੱਕਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਵੀ ਕਦੀ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਹੋਕਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਭੱਬੇ ਵਿਚੋਂ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਤੀਰ ਕੱਢ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬ ਲਈ ਪਿਛ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। 70ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਹੋਕਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ 80 ਭਰਪੂਰ ਵਰ੍ਹੇ ਹੰਢਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਪੱਕੀ ਉਮਰੇ ਵੀ ਜਿਹੜਾ ਨੌਜਵਾਨ ਇਕ ਵਾਰ ਉਸ ਦਾ ਸਕੂਲ ਲਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਮੋਢੇ ਉਤੇ ਸਲੀਬ ਚੁੱਕ ਕੇ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਇਹ ਉਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦੀ ਕਥਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਕਦੀ ਬਲਦ ਦੇ ਪੈਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਾਰਦਾ। ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਅਰਥ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰੇ-ਪ੍ਰਸਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਾਲੇ ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਉਸ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਰਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਸੂਖਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਵਰ੍ਹ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।



ਬਾਬਾ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ

ਦਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲੋਕ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਪਿਛਲੀ ਉਮਰੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੌਖ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਰਾਹ ਕਿਉਂ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਪਿਛਲੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਮਾਨਸਿਕ ਵੇਗ ਵੀ ਮੱਠਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਨਕਲਾਬ ਲਈ ਲੰਗੌਟ ਕੱਸ ਕੇ ਪੂਰੇ ਤਾਣ ਨਾਲ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਕੁੱਦ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਇਹ ਰਸਤਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਡਾਢੀ ਜ਼ਰਬ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਮੀਟਰ ਲਾਂਭੇ ਰੱਖਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮੋਕਲੇ ਪਿਛ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ, ਅਜਿਹੇ ਨਾਇਕਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਛੱਡਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ, ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਵਰਗੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ ਨੂੰ ਰੂਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੈਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੂਸ ਜਾਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ (ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ) ਲਈ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਗਏ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਕਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੀ ਉਥੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਬਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵਾ ਸੇਰ ਹੋ ਕੇ ਟੱਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਯਾਦਗਾਰ ਨੂੰ 'ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਦੀ ਕਬਰ' ਦੱਸ ਕੇ ਹੁੰਜਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜੂਹ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ, ਉਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਠਾਏ ਹੋਏ

ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਿੰਡੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਤ ਭਰ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਕੂਲਿੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਿਰ ਪਿੰਡ ਮੁੜ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਦਿਲ ਵੀ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਸੀ।

ਸਿਆਸੀ ਸਮਝ ਬਾਰੇ ਬਾਬੇ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹਨ ਅਤੇ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਮੰਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਸਿਆਸਤ ਉਤੇ ਡਾਢਾ ਅਸਰ ਪਿਆ। ਪਹਿਲੀ, ਰੂਸ ਅਤੇ ਚੀਨ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਸੀ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਰੂਸ-ਚੀਨ ਕੈਂਪ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਲੱਗਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਫਰੰਟ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇਗੁਪੁਣੇ ਨੂੰ ਸਦਾ ਸਦਾ ਲਈ ਅਲਵਿਦਾ ਦਾ ਹੋਕਾ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਾਬਾ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਟੁੱਟਣ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ਨਗੋਈ 1956 ਵਿਚ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਲੰਡਨ

ਪਹਿੰਦੇ ਹੀ ਪਰ ਮਾਰਨੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਪੱਤੇ ਵੀ ਹਿਲਣੇ ਹਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਨ੍ਹ-ਬਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਕ ਗ਼ਦਰੀ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਹੋਰ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਉਹ ਵੀ ਟੱਬਰ ਖ਼ਾਤਰ, ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਪਰਦੇਸੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਘਰ ਪਰਤਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਘਰਦਿਆਂ ਦੀ ਆਸ ਦੇ ਉਲਟ ਉਹਦੇ ਪੱਲੇ ਵਿਚੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ, ਇਨਕਲਾਬ ਦੀਆਂ ਚੰਗਿਆਤੀਆਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਟੱਬਰ ਦੀ ਥਾਂ, ਕੁੱਲ ਜਹਾਨ ਦੇ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੀ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਨਜਿੱਠਣ ਤੁਰ ਪਿਆ ਸੀ। ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਟੱਬਰ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਨਾ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਉਤੇ ਮਾਤਾ ਪਤੀ, ਮਾਤਾ ਪਿਓ, ਮਾਤਾ ਭਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵੀ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਨਹੀਂ? ਕਿਸੇ

ਲਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਰਿਹਾ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ ਬਾਬੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਏਜੰਡਾ ਹਰ ਵਕਤ ਇਨਕਲਾਬ ਹੀ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਸਰਗਰਮੀ ਚੱਲਦੀ ਸੀ। 'ਬਾਬਾ ਇਨਕਲਾਬ ਸਿੰਘ' ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਉਗਲ ਲਾ ਕੇ ਤੋਰੇਗੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪਟਕਥਾ ਪੜ੍ਹ-ਸੁਣ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਬਾਬੇ ਨਾਲ ਮੇਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਬਾਬੇ ਦਾ ਸਕੂਲ ਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਾਬੇ ਨਾਲ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਬਾਬੇ ਦਾ ਸਕੂਲ ਲਾ ਕੇ ਇਸ ਬਿਖੜੇ ਪੈਂਡੇ ਉਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੀਰ, ਬਾਬੇ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਗੁੱਬ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਖੇ, ਸਕੂਲ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਬਾ ਟੈਸਟ ਵੀ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਆਪ ਲਾਏ ਸਕੂਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਬੀਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ-ਪੰਜ ਜਣਿਆਂ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਟੈਸਟ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪਾਸ ਹੋਏ ਤੇ ਤਿੰਨ ਫੇਲ੍ਹ। ਪਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਆਖਰ ਤੱਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਘੋਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਸ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ।



ਇਹ ਫਿਲਮ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਾਬੇ ਦੇ ਸਿਰਤ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬਾਬੇ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਬਿਆਸੀਆਂ ਨੂੰ ਢੁੱਕ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਰਤਾਂ ਕੁ ਲਿਫ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਕ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਜਾਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣੀਆਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਬੇ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਾ ਸੀ। ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖਟਕ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਬੁਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਣਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਡੱਕ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਕੁੱਝ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਝੁਕਾ ਨਾ ਸਕੇ, 'ਆਪਣੀ' ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਝੁਕਾ (ਕੁੱਝੇ ਕਰ) ਦਿੱਤਾ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਬਾਬੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ। ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਇਸ ਹੋਣੀ ਬਾਰੇ ਪੂਰਾ ਇਲਮ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕੀ ਕੀਮਤ ਤਾਰਨੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰ ਲੈਣ ਦੀ ਸੂਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਇਲਾਕਾ ਛੱਡ ਕੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਹੋ ਜਾਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸਲਾਹ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਇਨਕਲਾਬ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਦਾਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਕੀ ਸੋਚਣਗੇ ਕਿ ਭੀੜ ਪਈ ਤਾਂ ਲਾਂਭੇ ਹੋ ਗਿਆ।... ਸਾਬਤ ਕਦਮੀਂ ਤੁਰਨ ਦਾ ਇਹ ਜਲੋਅ ਬਾਬਾ ਬੂੜਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੁਰਬਾਨੀ ਇਨਕਲਾਬਪਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦਰ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ 'ਬਾਬਾ ਇਨਕਲਾਬ ਸਿੰਘ' ਇਸ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੱਕ ਅਪੜਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣੇਗੀ।

-ਜਸਵੀਰ ਸਮਰ

ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤਰਲੋਕ ਮਲਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਖੁਸ਼ੀਆਂ' ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਲਿਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸੂਟਿੰਗ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਤਾ ਦਰਸ਼ਨ ਗਰਗ, ਡੀ. ਪੀ. ਗੋਇਲ ਤੇ ਪਰਦੀਵ ਬਾਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਘਨ੍ਹੇਈਆ ਫਿਲਮ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫਿਲਮ 'ਚ' ਦਿਲ ਲੈ ਗਈ ਕੁੜੀ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ' ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਜੱਸੀ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀਏ ਨੇ ਬਤੌਰ ਨਾਇਕ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨਾਲ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਦਾਕਾਰਾ ਟਿਸਕਾ ਚੋਪੜਾ 'ਤਾਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪੇ ਫੇਮ' ਨਾਇਕਾ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮਲਿਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ

ਜਸਬੀਰ ਜੱਸੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਖੁਸ਼ੀਆਂ'



ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਹ ਜਿਥੇ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਬਤੌਰ ਅਦਾਕਾਰ ਵੀ ਦਰਜਨਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਦਿਲੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ

ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਤੇ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਫਿਲਮ 'ਖੁਸ਼ੀਆਂ' ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮੇ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮਿੱਥਾਂ ਤੋੜਦੀ ਹੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਕਲਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਮਾਹੌਲ, ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਗਾਇਕ ਜਸਬੀਰ ਜੱਸੀ ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਰਾਜ ਨਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਸਧਰਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਟਿਸਕਾ ਚੋਪੜਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਬੇਹੱਦ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਜੂਹੀ ਨਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਾਇਕ ਰਾਜ ਨਾਲ ਮੋਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਐਵਾਰਡ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਕਲਭੂਸ਼ਨ ਖਰਬੰਦਾ ਅਤੇ ਰਮਾਵਿਜ ਦੀ ਜੋੜੀ

ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਪਣੀ ਦਮਦਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਦੀਪ ਢਿੱਲੋਂ ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੀਂਦਾਰ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਏ ਰਹੇ ਹਨ।

ਵਿਵੇਕ ਸ਼ੌਕ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਦੀ ਜੋੜੀ ਆਪਣੀ ਕਾਮੇਡੀ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਢਿੱਡੀ ਪੀੜਾਂ ਪਾਵੇਗੀ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਰਾਜਨ ਤੇ ਤਰਲੋਕ ਮਲਿਕ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੀਤ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਜੱਗੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਜਸਬੀਰ ਜੱਸੀ, ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ, ਜੱਗੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ 'ਚ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਜੈ ਦੇਵ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਕੈਮਰਾਮੈਨ ਨਵਦੀਪ ਖਾਨ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਜਲਦ ਹੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ।

the 4th Annual Event

Khed Mela - 2010

Brought to you by

Guru Nanak Society



Saturday, August 7
Cincinnati, Ohio

INDO-PAK VOLLEYBALL TOURNAMENT

Sponsors:

- 1st Prize: \$3,100**
Klittar S. Takhar
- 2nd Prize: \$1,500**
PAP Oil
- ** Entry Fee: \$200 ****

WOMEN'S VOLLEYBALL

Sponsors:

- 1st Prize: \$700**
Mrs. Manjeet K. Sahota
- 2nd prize: \$500**
Mrs. Harvinder K. Chehil
Mrs. Ladpreet K. Sohal

KABADDI

Sponsors:

- 1st Prize: \$3,100**
Amandeep S. Dharni
- 2nd Prize: \$2,100**
Punjab Sports Club

UNDER 18 BOYS VOLLEYBALL

Sponsors:

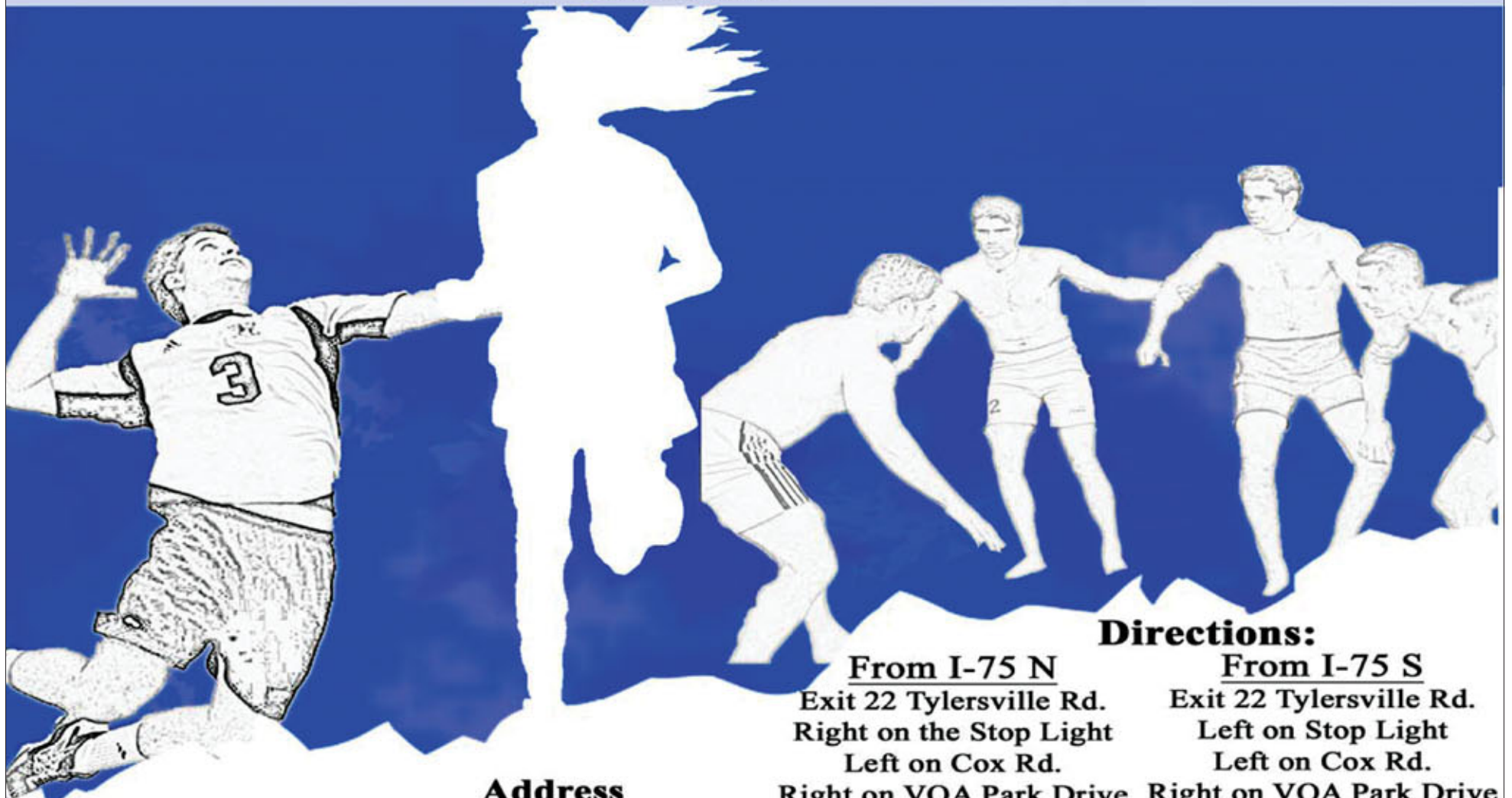
- 1st Prize: \$700**
Jasdev S. Gill
- 2nd Prize: \$500**
Amrik S. Tiwana

All Proceeds from this event will go to the Gurdwara Building Fund

KIDS' GAMES

Sprints, 3-Legged Race, Spoon Race, thread & Needle And Much More

****Register at the Gurdwara****



Directions:

- | | |
|---|--|
| <p>From I-75 N
Exit 22 Tylersville Rd.
Right on the Stop Light
Left on Cox Rd.
Right on VOA Park Drive</p> | <p>From I-75 S
Exit 22 Tylersville Rd.
Left on Stop Light
Left on Cox Rd.
Right on VOA Park Drive</p> |
|---|--|

Address

7850 VOA Park Drive
West Chester, Ohio 45069

From I-71

Take I-275 toward Dayton
Take I-75 North and follow directions above

For Information Call or Email

Mela Starts 9:30
Food
Parking
Available!!

Volleyball
Parminder : 513-284-8413
513-284-6978

Kabaddi
Tiwana:513-410-4101
770-301-6383

Email
Khedmela2010@gmail.com

WWW.NEXTAGEENTERTAINMENT.COM

CALL : 847.230.7977

National Sponsor

WWW.SAIPRODUCTIONS.CA

presents



Supported by:

wwwShows2u.com

Legal Advisor:
Harjot Ginny Walla,
Attorney at law
www.wallalawfirm.com
Tel: (510) 887-5910



BUY @
WWW.DESITICKETZ.COM

Gurdas Maan

INTERNATIONAL PROMOTER
NIRMAL DHALIWAL
778-892-4706
206-915-0740
AJIT KAUSHAL
510-455-6278

LIVE IN CONCERT

Sunday AUGUST 29, 2010 @ 6:00pm



The 1st American-Punjabi TV Channel

Supported By

- Gulzar Multani - 708.774.2999
- Paul Dandona - 815.505.5767
- Jesse Singh - 847.606.3664
- Suga Builders - Jasbir Suga
708.715.1734

www.inocusa.org
VIKRANT SINGH
312.869.1139

ODEUM EXPO CENTER

1033 N. VILLA AVENUE, VILLA PARK, IL 60181

Tickets: VVIP • VIP • \$75 • \$55 • \$35

Keyur Parikh
773-306-9662

Singh Grocery & Video
(Palatine)
847-241-5189

Singh Grocery Inc
(Grayslake)
847-548-0074

Kwick Pantry
(Lombard)
630-268-9574

Kwick Pantry
(Woodridge)
630-960-4266

Spice & Rice
Naperville
630-717-9103

Punjab Sweats
(Chicago)
773-381-3333

Punjabi Dhaba
(Chicago)
773-262-2080

Milwaukee: Namaste Plaza 262-797-6554